ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — EERSTE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De Vrije Emigratie.

Den Volksraad is overgelegd een overzicht van de werkzaamheid der vrije emigratie in Midden-Java over het jaar 1928.

Wij vinden er een ongezochte gelegenheid in om, ter inleiding dier wat droge opsomming van gegevens en cijfers, op eenige bijzonderheden te wijzen, welke voor belangstellenden vermeldenswaard zijn. Dit te meer waar de kring dier belangstellenden — zoowel met het oog op de aanstaande, onvermijdelijke inkrimping der poenale sanctie als ten opzichte van de uitbreiding van de aantallen wegarbeiders ter vervanging van de heerendiensten door den afkoop en ten aanzien van de kolonisatie pogingen in verschillende deelen van de Buitengewesten — zich langzaam maar zeker blijkt uit te breiden.

Nog in de maand December werd uit de residentie Palembang een aanvraag ontvangen om 350 gezinnen voor kolonisatie in het Batoeradjasche, terwijl in de eerste maand van het nieuwe jaar de plantersvergadering in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo blijkens persberichten besloot om zich tot de Djokjasche Vrije Emigratie te wenden tot het verkrijgen van vrije arbeiders en hun gezinnen.

Een der hiervoor bedoelde bijzonderheden is, dat deze proeve van voorziening der Buitengewesten met vrije arbeidskrachten ten onrechte menigmaal verward wordt met de zg. laukeh-werving der Veda, welke haar hoofdkantoor te Semarang heeft.

De Veda nl. zendt arbeidskrachten uit die, op de plaats hunner bestemming aangekomen, daar na eenigen tijd een poenale sanctiecontract moeten aangaan met uitzondering voor een der aangesloten maatschappijen, die alle uitgekomen lieden vrije arbeiders laat blijven, en met uitzondering voorts van enkele gevallen.

Een andere bijzonderheid is, dat blijkens de jongste cijfers slechts zeven gevallen van desertie zijn gerapporteerd op 4117 uitgezonden werkkrachten, d.i. derhalve 1,7 pro mille. De nu en dan voorkomende berichten over „massadesertie" van „vrije emigranten", hetzij tijdens de transporten hetzij op de onderneming, gelden danook zeer waarschijnlijk de vrije toekangs, schrijvers en daglooners die door particuliere werf-, bedienden- en arbeidskantoren werden uitgezonden op aanvraag van ondernemers of bedrijfsleiders.

Prentah aloes.

Tenslotte zij gereleveerd de reeds eerder door ons in een tweetal hoofdartikelen vermelde kritiek op de werkwijze bij het bekendmaken der arbeidsvoorwaarden in de desa's van Midden-Java, wat, naar van verschillende zijden is betoogd, zou geschieden in hoofdzaak door de *prentah aloes* van Inlandsch en Europeesch Bestuur.

In een jaaroverzicht, dat resident Westra heeft samengesteld, zegt deze o.m. hierover:

„De residenten waken er streng tegen dat *prentah aloes* wordt aangewend. Aan de Inlandsche ambtenaren is danook uitgelegd, dat het hier een proefneming geldt die als volkomen mislukt moet worden beschouwd indien de *prentah aloes* zou worden toegepast. Zachte dwang zou nooit voor langeren tijd zijn vol te houden." (En zich al spoedig demonstreeren in een groeiend aantal wegloopers, ontevredenen en klagers op de ondernemingen bij het plaatselijk Bestuur of den arbeidsinspecteur tijdens zijne inspecties. *Red. Bat. Nwsbld.*)

Maar er is meer: resident Westra vermeldt hoe in de pasangrahans onderdistrictsgewijze in registers de aantallen zich aangemeld hebbende personen worden opgenomen. Blijkt nu dat van een of ander onderdistrict—en uit het algemeene register: van een of andere desa —plotseling een grooter aantal menschen zich aanmelden, dan kan dadelijk plaatselijk een onderzoek worden ingesteld.

Verder staan de pasangrahans dag en nacht open en bestaat een vrij levendig verkeer tusschen de emigranten en de plaatselijke pasars.

„Zeer twijfelachtig mag het worden genoemd", aldus de resident wederom „of een *prentah aloes* in deze tijden nog in staat kan zijn om honderden menschen naar wildvreemde streken te laten trekken."

In dit verband is het niet zonder belang dat de resident er op wijst hoe tenslotte de eigen werforganisaties en namens de Veda zich tot ook tot het Inlandsch bestuur om hulp wenden tot het bekendmaken van wat de desaman weten moet omtrent de arbeid in de Buitengewesten. Ook zij wonen de koempoelans bij. Steeds staan zij in rechtstreeksche relatie tot de desahoofden die de *socrat locloesan* moeten afgeven.

* *
*

In de tweede helft van het eerste jaar, dat de Vrije emigratie in Midden-Java werkzaam was, aldus het verslag aan den Volksraad, nam het aantal arbeidskrachten dat zich voor uitzending naar de Buitengewesten aanmeldde steeds toe. Daarmede trachtte de organisatie van het Centrale kantoor en de drie pasangrahans — te Djokjakarta, Koetoardjo en Poerwokerto — zooveel mogelijk gelijken tred te houden.

Werd in den beginne, teneinde het nieuwe instituut overal in de dessa's populair en bekend te maken en zijn karakter goed tot de desalieden te doen doordringen, door de bestuursambtenaren op de bestuursvergaderingen en koempoelans in de residenties waar de „Vrije emigratie" werkzaam is, uitgelegd en besproken, geleidelijk werd dit verminderd, en in den laatsten tijd vrijwel geheel nagelaten. In dit verband zij er op gewezen, dat groote propagandistische waarde wordt verwacht van den terugkeer naar hunne desa's van diegenen, die in de komende maanden hun in het begin van 1929 aangegane werkovereenkomsten voor den tijd van een jaar in de Buitengewesten hebben uitgediend en gebruik zullen maken van hun recht op kostelooze terugzending naar Java.

Deze „laukehs" zullen ongetwijfeld de leemten in de kennis der desalieden van de toestanden op die ondernemingen en bedrijven in de Buitengewesten waar zij werkzaam zijn geweest, met de mededeelingen omtrent hun ervaringen beter aanvullen dan welke uitleg van de zijde der bestuursambtenaren mogelijk.

In de tweede helft van het jaar 1929 kwam de aansluiting der vrije emigratie bij het dactyloscopisch bureau der Zusuma tot stand, waardoor het toezicht op de uitzending van uitsluitend goede en betrouwbare arbeidskrachten zeer werd verscherpt.

Omtrent desertie tijdens de reis naar de plaats hunner bestemming of op de onderneming werden geen andere klachten vernomen dan die betreffende zeven gevallen. Dit komt neer op ca. 1,7 pro mille van het aantal uitgezonden werkkrachten.

Teneinde een volledig overzicht te geven van de resultaten der „Vrije emigratie" over het eerste jaar harer werkzaamheid volgen hier eenige cijfers over het volle kalenderjaar 1929.

Daarbij dient in het oog te worden gehouden, dat de pasanggrahan te Djokja een vol jaar werkzaam was, die te Koetoardjo op 1 Juni werd geopend doch pas op 1 Juli in gebruik genomen kon worden en die te Poerwokerto medio Juli zijn werkzaamheid aanving.

Voor alle drie pasangrahans dient billijkheidshalve een tijd van op-gangkomen te worden in het oog genomen, temeer waar Djokja begon — dit mag nu wel eens onthuld worden — met honderd gulden geleend geld en Koetoardjo en Poerwokerto, zes maanden later, met... niets!

Ingeschreven werden de volgende personen:

Pasangrahan	Emigranten	gezinsleden vrouwen	kinderen
Djokjakarta	3321	723	892
Poerwokerto	1174	72	223
Koetoardjo	740	84	192
	5235	879	1307

Van deze lieden vertrokken 2645 mannen en 56 werkende vrouwen uit den pasangrahan van Djokja; 613 mannen, allen bestemd voor de B.P.M.-bedrijven, uit Koetoardjo, en 690 mannen met 113 vrouwen en een aantal kinderen uit Poerwokerto.

Van deze ingeschrevenen werden 458 lieden afgekeurd terwijl 591 zich in de pasangrahans terugtrokken nadat hun de arbeidsvoorwaarden nog eens waren uitgelegd. Op een totaal van 5235 werkzoekenden is dit dus ca. 11 ten honderd. Wel een aanduiding, dat de menschen zich van een tot vertrek animeerenden loerah of bestuursambtenaar niet zoo heel veel aantrekken!...

Tenslotte vertrokken er 3948 mannelijke werkkrachten, 169 vrouwelijk, 871 vrouwen die zonder een werkovereenkomst aan te gaan hare echtgenooten volgden, benevens 1230 kinderen.

De werklieden waren bestemd zoowel voor Sumatra als Borneo. Zij werden uitgezonden naar Landbouwondernemingen — in opening en in productie — naar de oliebedrijven van de B.P.M., naar de gouvernements mijnbouwondernemingen, voor wegarbeid en voor irrigatie werken. 3298 lieden vertrokken naar de landbouw- en oliebedrijven, de overigen waren voor den mijn- en wegarbeid alsmede voor de irrigatiewerken bestemd.

Werkovereenkomst en loonbetaling.

De duur der werkovereenkomsten was in den regel een jaar; voor een kleiner gedeelte waren overeenkomsten van anderhalf jaar aangegaan en voor twee terreinen van de B.P.M.-bedrijven werkovereenkomsten van twee jaar.

Het gegarandeerde minimum-loon liep uiteen van f 0,50 per dag voor een man en f 0,40 per dag voor een vrouw, dus f 0,90 voor man plus vrouw, indien gehuwd zijnde, tot f 1, per dag voor een man en f 0,50 per dag voor een vrouw. In vele gevallen, en met name in die van de hierboven gegeven beneden-minima, werd in de werkovereenkomst bepaald, dat de vrije arbeiders dezelfde voordeelen zouden genieten als de contractanten—p.s. voor wat betreft goedkoopere rijst, betaling op de vrije dagen, dubbel loon bij arbeid op vrije dagen, extra overwerkgelden e.d.

Bij arbeid op stukloon of in aanneming werden meerdere malen hoogere dagloonen uitbetaald.

In het laatste half jaar werd, blijkens de voorloopige opgave van den resident van Djokja, ca. f 140.000, ontvangen en uitgegeven.

NEDERLANDSCH - INDIË.

Gehoor G. G.

De Gouverneur-generaal zal gehoor verleenen te Weltevreden ten Paleize Koningsplein op Woensdag 5 Maart 1930, des morgens te negen ure.

Zij, die tot dit gehoor wenschen te worden toegelaten, dienen zich daartoe schriftelijk vóór 28 Februari te wenden tot den Adjudant van Dienst met duidelijke opgave van naam enz. en onder vermelding van het doel hunner aanvrage.

De „Bantam."

Het nieuwe stoomschip *Bantam* der K.P.M. passeerde 7 dezer des namiddags Gibraltar en 9 dezer Algiers. (Aneta).

Van Singapore naar Batavia.

Aneta seint dat het vliegtuig vanmorgen om tien voor zeven Javatijd uit Singapore is vertrokken.

Het vliegtuig passeerde om 7 uur 35 Singkep en om 9 uur 7 de Sekopbaai, zoodat het om 10 uur te Palembang wordt verwacht.

Te 9 u. 43 seinde men uit het vliegtuig: „Wij gaan over een paar minuten te Palembang landen en starten dan weer over een half uur."

Het toestel is te 1 uur 7 minuten te Tjililitan aangekomen, nadat het om half elf uit Palembang vertrokken was.

Merkwaardig Operatie geval op Zee.

Het stoom-vrachtschip *Tosari* van de Rott. Lloyd bevond zich op de terugreis naar Holland midden in den Indischen Oceaan toen één der matrozen plotseling zulk een hevigen aanval van ontsteking van het wormvormig aanhangsel van den blinden darm kreeg, dat, tenzij een operatie werd verricht, de dood ware te verwachten, schrijft men aan de *N.R.C.*

Maar er was geen gelegenheid om bij tijds een haven te bereiken. Aan boord was voor deze reis als scheeps-arts, de jonge dokter J.G. Wisse. Er viel niet te kiezen. De dokter zou doen wat hij kon. De matroos werd op tafel in den salon gelegd, drie leden van de bemanning, die nooit zoo iets hadden bijgewoond, moesten assisteeren. De ferme dokter volbracht het wonderstuk: een operatie op tafel in den salon van een slingerend schip, midden in zee, met gebrekkige hulpmiddelen. De operatie slaagde volkomen. De patiënt was na enkele dagen weer overeind.

De Voedseltoestand.

Het bestuursonderzoek naar den economischen toestand in het westelijk deel van het regentschap Batavia, heeft geleid tot de conclusie dat die toestand zeer bevredigend is. Wel bestond er eenigen tijd geleden nog eenige vrees voor voedseltekort, in verband met de groote droogte, doch de bevolking bleek padi in voorraad te hebben voor den volgenden oogst. En nu de regens weer goed doorkomen staat de padi er overal weer goed voor.

Er bestaat tot dusver weinig vraag naar padi van het Gouvernement, welke opgeslagen is in de goedangs te Mauk en andere plaatsen, wel een teeken, dat de bevolking zelf nog in eigen behoefte aan padi, zoowel voor bibit als voor consumptie, kan voorzien.

Radio Kuststations.

Naar Aneta verneemt zullen ten behoeve van den P.T.T. Dienst in Indië, radio-kuststations worden gebouwd in Semarang, Soerabaja, Makassar, Menado en Palembang.

De bouw, waarmee spoedig wordt begonnen, zal geschieden door de B.O.W., terwijl de P.T.T. Dienst er voor zal zorgen, dat de daarvoor benoodigde terreinen ter beschikking komen.

NED. IND. VERBOND.

Nieuwe grondslagen en nieuwe banen.

Het Nederlandsch-Indonesisch Verbond heeft gedurende het laatste jaar een kwijnend bestaan geleid. Dientengevolge gingen stemmen op om het Verbond op te heffen.

In de vergadering, welke Maandag 13 Jan. gehouden werd te Den Haag, deelde het hoofdbestuur bij monde van den waarn. voorzitter, den heer Van Oyen, aan de vergadering mede, dat het er niet in geslaagd was iemand te vinden, die bereid was de leiding van het Verbond op zich te nemen en dat het zich daarom gewend had tot den eerevoorzitter, den heer Noto Soeroto, met het verzoek het voorzitterschap te willen aanvaarden.

De heer Noto Soeroto heeft hierin toegestemd op voorwaarde echter, dat hem een vertrouwelijke volmacht werd verleend om zijn medebestuursleden zelf aan te wijzen, nieuwe grondslagen vast te leggen en het Verbondsleven in nieuwe banen te leiden. Op verzoek van den heer Van Oyen gaf vervolgens de heer Noto Soeroto een uiteenzetting van zijn denkbeelden in een rede, getiteld: „De samenwerkingsgedachte in het Ned. Indonesisch Verbond."

Hij besloot met de verdediging van een

Beginselverklaring

welke als volgt luidt:

1. Het verbond streeft naar de verwezenlijking van de Rijkseenheidsgedachte in den zin van een twee-eenheid „Nederland-Indonesië". Onder deze tweeënheid verstaat het Verbond de saamhoorigheid van Nederland en Indonesië en het saamhoorigheidsbesef van Nederlanders en Indonesiërs onder één gemeenschappelijk Rijksgezag met zelfstandigheid der samenstellende deelen binnen de grenzen van die Rijkseenheid.

2. Het Verbond tracht deze tweeënheid „Nederland-Indonesië" te verwerkelijken door een politiek voor te staan van samenwerking tusschen Nederlanders en Indonesiërs op staatkundig, economisch en geestelijk gebied. De term „Indonesiërs" wordt in ruimen zin genomen, zoodat daaronder ook worden verstaan Indo-Europeanen, Indo-Chineezen en allen, die zich in Indonesië inheemsch gevoelen.

3. Het Verbond streeft naar erkenning van de evenwaardigheid der rassen als een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot de staatkundige samenwerking tusschen Nederlanders en Indonesiërs die binnen het Rijksverband leven, waardoor ook het saamhoorigheidsgevoel hecht en sterk zal zijn.

Werkprogramma.

Hierbij aansluitend werd een werkprogramma voorgesteld, dat als volgt luidt:

Staatkundig. In Indonesië: Contrapropaganda op een constructieve basis tegen de leuze „Indonesië los van Holland" met verbreiding van de Rijkseenheidsgedachte in den zin van de tweeëenheid „Nederland-Indonesië". Die propaganda zal zijn schriftelijk en mondeling, overeenkomstig de financieele draagkracht van het Verbond.

In Nederland: Propaganda, schriftelijk en mondeling, overeenkomstig de financieele draagkracht van het Verbond, voor de gedachte, dat de hechte Rijkseenheid slechts dan in waren zin verwezenlijkt kan worden, indien een krachtige en loyale Indonesische eenheidstendenz daaraan kan medewerken.

Economisch. Het houden van lezingen en debat-avonden, waarop door uitwisseling van gedachten methoden voor economische organisaties worden gevonden, waarbij het Verbond zich ten doel stelt financieel zoo krachtig te worden, dat het die methoden daadwerkelijk kan toepassen.

Geestelijk. Het houden van lezingen, tentoonstellingen en kunstavonden, waarbij als doel aangenomen wordt het bevorderen van wederzijdsche erkenning en waardeering van elkanders geestelijke uitingen.

De heer Noto Soeroto besloot zijn rede met te zeggen, dat deze uiteenzetting van zijn denkbeelden van de vergadering de motieven zal kunnen verschaffen tot het al of niet teekenen van een volmacht om dit oude „Nederlandsch Indonesisch Verbond" nieuwe grondslagen vast te leggen en zijn leven in nieuwe banen te leiden.

In ampele discussie werd de genoemde volmacht door de aanwezigen geteekend, met uitzondering van drie leden, die zich om formeele redenen er niet mee konden vereenigen.

Ten slotte sloot de nieuwe voorzitter, de heer Noto Soeroto de vergadering.

Het Telefoonnet van de D.S.M.

De *Deli Crt.* meldt dat de onderhandelingen over den aankoop door het gouvernement van het telefoonnet der Deli Spoorweg Maatschappij zijn afgesprongen. (Aneta).

Tik op de Vingers.

De wijze, waarop men in Cheribon de financieele moeilijkheden had trachten op te lossen in de begrooting 1929, heeft destijds, gelijk men weet, aanleiding gegeven tot het weigeren van de goedkeuring op die begrooting door Gedeputeerden. Men weet, dat nu eindelijk nauwgezet toezicht wordt geoefend op de financieele gestie der lagere organen die (met de periode der ongebondenheid nog in aangename herinnering!) nogal eens aan den teugel hebben gerukt: vurige protesten van allerlei aard tegen de bemoeizucht van Gedeputeerden zijn een tijdlang niet van de lucht geweest.

Een recent geval beleeft men thans. Cheribon is van bovenaangeduide beslissing in beroep gegaan, en deed dat op een manier die Gedeputeerden aanleiding geven thans aan den Raad van Cheribon het volgende te schrijven:

Het college van gedeputeerden betreurt het ten zeerste, dat door uwen raad geen scherpe critiek is uitgeoefend op de krenkende en onzakelijke wijze, waarop burgemeester en wethouders in onderscheidene passages van laatstbedoelden brief zich hebben uitgelaten over eene door het college genomen beslissing en op den over het algemeen ongepasten toon welken zij zich tegenover het college hebben veroorloofd.

Naar dezz. oordeel blijkt uit een en ander dat burgemeester en wethouders zich terzake niet op een zuiver objectief standpunt hebben kunnen stellen, terwijl dit college daarmede tevens heeft bewezen niet voldoende te beseffen welke positie de wetgever aan het college van gedeputeerden heeft gegeven ten aanzien van de binnen de provincie gelegen lagere zelfstandige gemeenschappen.

In verband met het voorgaande noodigt het college van gedeputeerden uwen raad uit, het daarheen te willen leiden dat door burgemeester en wethouders in hun meerbedoelden brief voorkomende passages, welke voor gedeputeerden grievend zijn, alsnog worden teruggenomen, zullende dezen het overiges op prijs stellen, zoo mogelijk spoedig, te mogen vernemen, welke maatregelen eventueel door uwen raad terzake zijn genomen.

Deze brief geeft B. en W. aanleiding tot een praeadvies vol strijkages en verontschuldigingen. Er was geen tijd om den brief te polijsten. Hoor wat de edelachtbaren schrijven:

Het verzamelen der gegevens, in het praeadvies tot uitdrukking te brengen, nam zooveel tijd in beslag dat — wilde den Raad niet de gelegenheid worden ontnomen, krachtens art. 102 der Stadsgemeente-ordonnantie in beroep te gaan bij de regeering — op een gegeven moment met schrik werd gerealiseerd, dat de hoogste spoed moest worden betracht, wilde het College althans de gelegenheid hebben het praeadvies, waarin die verzamelde gegevens werden uitgewerkt, te beredeneeren.

Deswege moest in slechts een tweetal dagen een en ander worden in elkaar gezet en was het — wij mogen wel zeggen — „klad concept," slechts een uur voor de B. en W.-vergadering gereed.

Het is daarmede dus gegaan als met een foto, de tijd om te retoucheeren ontbrak. Was er tijd voor geweest, wij zijn overtuigd, dat hier en daar in meerdere of mindere mate geretoucheerd zou zijn geworden, doch die tijd was er niet meer, dus moest het concept, gegoten in zijn eersten vorm, uit.

Ons College, in zijn toenmalige samenstelling, heeft het zelf betreurd, het praeadvies niet meer à tête reposée te hebben kunnen vaststellen. Deze mededeeling, nieuw ook voor Uw College, moge voor het Gedeputeerd College, aan wie uit den aard der zaak ook dit praeadvies met de notulen van de raadsvergadering, waarin het wordt behandeld, zal worden toegezonden, een bewijs zijn, dat de bedoeling om ook maar op eenigerlei wijze te krenken, nimmer heeft voorgezeten.

Hiermee zou het praeadvies hebben kunnen eindigen. Maar... het begint nu pas. Zeer vele alinea's besteden B. en W. aan de weerlegging van de stelling van gedeputeerden, dat er ook onzakelijke passages zouden voorkomen in den brief. Wij passeeren de bewijsvoering; B. en W. besluiten dit deel van hun praeadvies met de volgende zinsneden:

Vermeenen wij aan het College van Gedeputeerden ruiterlijk genoegdoening te hebben gegeven, daarnaast vermeenen wij niet te mogen onderschrijven de meening van Uw Raad,

wanneer men om uit dat College, neergelegd in den brief, dat spreekt van een „het niet voldoende beseffen welke positie de wetgever aan het College van Gedeputeerden heeft gegeven ten aanzien van de binnen de provincie gelegen lagere zelfstandige gemeenschappen."

Ons College vermeent, deze zinsneden „an sich" beschouwd, hiervoren — zij het helaas in zeer beknopten vorm — voldoende te hebben aangetoond, dat het Gedeputeerd College door in „critiek" op zijn beleid ongepastheid te zien, een interpretatie geeft aan ons Staatsrecht, welke naar onze bescheiden meening, aanvechtbaar is.

Indien Uw Raad het vorenstaande zou vermeenen te kunnen instemmen en op grond van hetgeen wordt aangevoerd, ons College van meening is, dat in het gecritiseerde praeadvies nimmer iets grievends bedoeld is ten aanzien van Gedeputeerden, dit beweren geheel wordt volledigheids halve nog een uitdrukkelijk worde vastgelegd, dat ook Uw College den loop van zaken, zooals in den aanhef geschetst, met ons College betreurt.

De tik op de vingers heeft blijkbaar afdoend geholpen.

Het praeadvies besluit de bespreking van een geheel andere kwestie; B. en W. stellen n.l. den Raad voor aan het Gedeputeerd College mede te deelen dat de Raad het ten zeerste op prijs zou stellen, indien dat College, telkens wanneer een binnen de provincie gelegen stadsgemeente een door zijn tusschenkomst een subsidie-verzoek aan de regeering indient, aan de verzoekende gemeente een afschrift zou willen zenden van het terzake aan de regeering uitgebracht advies, teneinde den Raad in de gelegenheid te stellen, desgewenscht dit advies aan te vullen op grond van de plaatselijk meerdere beschikbare gegevens, dan wel eventueele misverstanden daarin voorkomende — naar 's Raads meening te bestrijden — overwegingen, actie te kunnen voeren.

Daar komt natuurlijk niets van, want Gedeputeerden zijn niet gemachtigd over dat advies — aan de regeering uitgebracht — te beschikken. Een zoodanig verzoek zou aan de regeering gericht moeten zijn.

Ons nummer van heden

(Drie Bladen.)

BINNENLAND.

Het vliegtuig uit Singapore is vanmiddag te 1 uur op Tjililitan gearriveerd.

De Deli Mij heeft de salarissen van haar assistenten verhoogd.

NEDERLAND.

De bemaling van het Wieringermeer is met eenige plechtigheid geopend.

De motorschoener Oranje is vergaan de kapitein en een matroos verdronken.

Temperatuur om het vriespunt. Drijfijs in de Zuiderzee. Morgen schaatsenrijden.

BUITENLAND.

Goliath-vliegtuig in Ken neergestort, 2 passagiers werden gedood.

Fransch mail-vliegtuig in storm vergaan.

De vertrekkende Sovjet-gezant uit Mexico werd aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Goliath-plane crashed in Kent; 2 passengers burned.

French mail-plane crashed.

DERDE BLAD.

Onze correspondent te New York schrift over Kerstmis bij den Amerikaanschen postdienst. — De reis in Egypte door Ch. Boon. — Gramofoon. — Nieuws uit Nederland en het buitenland. — Feuilleton.

POSTSPAARBANK.

Agentschap Makassar.

De uitkomsten in de maand November 1929 betreffende de bij het Agentschap der Postspaarbank in administratie zijnde spaarbankboekjes luiden als volgt:

Uitgegeven werden aan Europeanen, Inlanders en Chineezen + Vreemde Oosterlingen respectievelijk 67 — 94 en 49, tezamen 210 nieuwe spaarbankboekjes, terwijl door uitbetaling van het saldo tegoed plus rente vervielen resp. 11 — 14 en tezamen 25 spaarbankboekjes. Hierdoor werd het aantal spaarbankboekjes gebracht op resp. 1948, 2872 en 309 stuks; tezamen 5129.

Ingelegd werd f 52.712,52 (te splitsen voor gemelde categorieën resp. f 36.063,76 — f 15.484,70 en f 1.163,96), terwijl werd terugbetaald f 57.033,23 (te splitsen in resp. f 39.486,19 — f 13.996,53 en f 3.550,51).

Het tegoed bedroeg op 30 November 1929 onderscheidelijk voor Europeanen, Inlanders en Chineezen + Vreemde Oosterlingen f 640.622,91 — f 407.808,36 en f 34.219,01 tezamen f 1.082.650,28.

Verhooging van Salarissen.

Naar onze speciale dienst uit Medan seint heeft de Deli Maatschappij en vermoedelijk ook de andere bij het tabaksbureau aangesloten maatschappijen het salaris van de assistenten verhoogd, met twee stijgingen van zes en twee derde jaar per jaar wordt verhoogd van 540 tot 600 gulden per maand.

De Censuur.

De commissie van rapporteurs van de Tweede Kamer deelde den minister van koloniën mede dat zij het op prijs zou stellen indien telegrafisch aan de Indische regeering gevraagd werd waarom de boeken, geschreven van Nederlandsch In Indië, *De Hel* van Barbusse en *Ons Wapen* van Tabrani hebben aangehouden. (Aneta).

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten.)

CHERIBON.

Diefstal.

Aangifte is gedaan, dat in een der hotels alhier ten nadeele van 2 logé's geld is gestolen ad resp f 80,— en f 67,50.

De zwijntjesjager.

Door een Inlander van Pagongan is angifte gedaan, dat zijn fiets welke hij onbeheerd voor de missigit te Kasepoehan heeft gedeponeerd, is verdwenen.

Raadsvergadering.

Op Vrijdag 14 Februari 1930 te 6.30 ure zal een raadsvergadering worden gehouden. Punten van behandeling zijn:

1. Voorstel tot vernietiging van den aanslag in de Gemeentelijke aanvullende Inkomstenbelasting van natuurlijke personen over het jaar 1929 en van Forensenbelasting over het jaar 1927.
2. Vaststelling van de verordening op het oprichten en houden van pasars door physieke en rechtspersonen en op het rondventen in de gemeente Cheribon.
3. Voorstel tot herziening en aanvulling van het reglement van het Gemeente-Ziekenhuis „Oranje" en van de instructie voor den Geneesheer-Directeur
4. Praeadvies in verband brief College van Gedeputeerden betreffende praeadvies 121 van 1929.
5. Behandeling gemeente-begrooting 1930.
6. Rondvraag en Sluiting.

BANDOENG.

Rioleeringswerken en Kampongverbetering

In het Gemeenteblad betreffende het verslag over het 4de kwartaal van 1929 van de Rioleeringswerken en de Kampongverbetering te Bandoeng troffen we het volgende aan:

Aangelegd werden in de genoemde periode aan hoofdrioleering 1212 M. hoofdriool van betonbuizen van 20 c.M. diameter en 32 toegangskokers, terwijl de aanmaak van betonwerken werd voortgezet. Verder werden aangelegd 56 M. hoofdriool van betonbuizen van 40 c.M. diameter en 1 toegangskoker. Aan deze werken werd f 363.— uitgegeven.

Voor den aanleg van rioleeringswerken aan de Bima-Kresnaweg ten behoeve van den dienstwoningen der S.S. werd ontvangen f 1650. De verantwoording van deze werken zal plaats hebben in het eerste kwartaal van dit jaar.

Wat betreft de huisrioleering werden aangelegd 2750 M. geglazuurde buizen van 12½ c.M. diameter, 120 Stuks huizen t/m een huurwaarde van f 10,— per maand, van een waschplaatje en een W.C. voorzien en aangesloten op de hoofdrioleering, 80 Stuks huizen boven een huurwaarde van f 10.— per maand van een huisrioleering voorzien en aangesloten op de hoofdrioleering.

Wat betreft de kampong-verbetering werden aangelegd 2203 M. kampongvoetpad van 1,50 M. 2 M. en 3 M. breed, Gang Asmi 169 M lang en 6 M breed en ten Oosten van de Pangeran Soemedang-weg een stuk weg ter lengte van 31 M. Al deze voetpaden en wegen werden voorzien van afwateringsgoten en asphalteering en 54 M. duiker. Verder werden aangelegd 1000 M. betongreppels in de achtergangen, terwijl met den aanmaak van betonwerken wordt voortgegaan.

Wat betreft de afwatering werd 22218 M² terrein geëgaliseerd en 1372 M². bezoding aangebracht.

„Kesehatan Kita".

In de Javaansche societeit Mardi Hardjo had Zondagavond de oprichtingsvergadering plaats van de vereeniging Kesehatan Kita (Onze Gezondheid).

De vereeniging stelt zich ten doel de Inlandsche huisvrouw bij te staan in haar zorgen betreffende de gezondheid van haar gezin, waartoe verschillende middelen zullen worden toegepast als o.m. het in bruikleen afstaan van verplegings artikelen, het oprichten van een wijkverpleging etc.

Het voorloopig bestuur werd samengesteld uit de heeren Soedirdjo, Soerjadiningrat, King Natawijogja (lid van den gemeenteraad) en Ali Tirtosoerwirjo.

Dr. H. Kramer naar Indië terug.

Te Colombo is aan boord van de *Huygens* gegaan de bekende dr. H. Kramer, die een studiereis van drie maanden in Britsch-Indië heeft gemaakt over het karakter van den Islam. Hij debarkeert te Belawan, teneinde korten tijd in de Bataklanden werkzaam te zijn. Vervolgens keert hij eind April naar Java terug en wordt dan te Solo geplaatst.

De P.N.I. en Onderwijs.

Het bericht, dat de Gouverneur van West Java aan Gatot Mangkoepradja c.s. het recht heeft ontzegd tot het geven van onderwijs was, via Aneta, ontleend aan het *A.I.D.* Wij herstellen met deze mededeeling een verzuim dat wij gisteren begaan hebben, toen wij dit bericht zonder vermelding van bron publiceerden.

De P.N.I. en de Tweede Kamer.

Aneta seint ons uit 's-Gravenhage:

De commissie van rapporteurs van de Tweede Kamer heeft aan den minister van koloniën verzocht de Indische regeeringsverklaring van 10 Januari betreffende de huiszoekingen bij de leden van de P.N.I. aan de Kamer over te leggen.

Ontrouwe Postambtenaar.

Zaterdag is de stationscommies Raden Djajawikarta te Bandoeng gearresteerd en aangehouden in verband met de verdwijning van een geldzending ter waarde van f 860, welke werd verzonden van Garoet naar Bandoeng.

INGEZONDEN.

Het Fransch en wij.

Als we zien, hoe het kleine Nederland dicht ligt aangedrukt tegen zijn machtigen nabuur Duitschland, zal zoo licht het denkbeeld post vatten, dat zoo'n klein Rijk in cultuur e.d. geheel vergermaniseerd zal zijn. Toch weten we allen, dat dit geenszins het geval is. Dank zij het feit, dat de Nederlandsche bevolking al vroeg putte uit de geestelijke schatten van de andere naburige landen, met name uit die van Frankrijk en Engeland, vormde zich een tegenwicht, dat logischerwijze den Hollander tot voordeel strekte, daar het hem bewaarde voor een eenzijdigheid, waarvan de gevolgen voor het nationaal zelfrespect en bewustzijn niet hoog genoeg kunnen worden geschat.

Onze relaties met Frankrijk dagteekenen al van heel vroeg en de uitwisseling van geestelijke goederen heeft ten allen tijde plaats gehad. De vele Franschen, die naar de Noordelijke Nederlanden trokken, aangelokt door den wijdvermaarden vrijheidszin van de Republiek — een exodus, die vooral groot was na da opheffing van het Edict van Nantes — gaven voor de vrijheid van denken en handelen, die zij genoten, belangrijke dingen in ruil. Wie zich de moeite wil getroosten het standaardwerk van G. Cohen: „Ecrivains Français en Hollande" op te slaan, zal daar kunnen lezen, welke afmetingen de Fransche invloed in de zeventiende eeuw en ook daarvóór had aangenomen.

Hoeveel de Leidsche Universiteit verschuldigd is aan de Fransche gedachte, is niet gemakkelijk te schatten. De twee eerste professoren in 1575 *Feugueray* en *Cappel* waren Franschen, terwijl het eerste programma eveneens werd opgesteld door een Franschman. Zoo zouden we door kunnen gaan — de namen van *Daneau* en *Du Jon* (twee geestelijke voorgangers), van *Doneau* (den grooten jurist) dringen zich hier als vanzelf aan ons op. Zoover gaat zelfs de bewondering voor en de erkenning van het Fransche vernuft, dat de Universiteit van Amsterdam aan *Joseph Juste Scaliger* een jaargeld toekent, zonder dat deze de verplichting heeft te doceeren, maar uitsluitend, opdat de Universiteitsstad het voorrecht niet wilde missen den eminenten geleerde in haar midden te hebben. Verschillende historici, waaronder vermaarde Duitsche, erkennen de beteekenis van Scaliger voor de Amsterdamsche Hoogeschool. En is de naam van den grooten *Descartes* niet onwrikbaar met die van Nederland verbonden?

Als het Fransch dan zoozeer met onze nationale belangen is samengeweven, zijn we dan niet *verplicht*, ook al zijn we hier in Nederlandsch-Indië, mede te helpen dit erfgoed te verdedigen?

Juist thans nu de handelsrelaties tusschen Frankrijk en Nederlandsch-Indië zich zoo uitbreiden en de interesse in elkanders cultuur in belangrijke mate zal stijgen, is het de goede tijd een begin te maken met het stichten van een intellectueel centrum, waar Franschen en Fransch sprekenden en allen, die zich voor het Fransch interesseeren, met elkaar van gedachten kunnen wisselen. Onderwerpen zijn er te over: Fransch-Nederlandsche belangen, bespreken van Fransche literatuur, e.d. Kunnen we niet met elkander samenwerken om de mogelijkheid te scheppen, dat het Fransche boek meer gelezen en het Fransch meer gesproken wordt dan nu het geval is? Is het niet zonde en jammer, dat in breede lagen van de bevolking (plantersambtenaren) het Fransch zooal niet geweerd, dan toch gemeden wordt? We weten het allen — een Engelsch of een Duitsch boek vindt grif aftrek en ingang, maar een Fransch...! En toch biedt de literatuur van het land, dat eeuwen lang aan de spits van de beschaving heeft getaan zooveel schoons, zooveel edels en verheffends! Ik geef toe, het zoeken en probeeren te begrijpen, vereischt geduld en moeite, maar hij die zich die inspanning getroost heeft, zal ruimschoots schadeloosgesteld worden.

Of bent U het soms niet met mij eens, dat het opkomen en opleven van de Fransche cultuur hier te lande een schitterend tegenwicht zou vormen tegen de alleenheerschappij van het Engelsch? De ontwikkeling van ons innerlijk, van onzen geest, van onzen schoonheidszin waarvan men hier in Indië altijd zegt, dat ze afstompen door de weinige aanraking met de levende cultuur, zou intens bevorderd worden.

Schudt dan nu de onverschilligheid af, die U aan den dag legde ten opzichte van het Fransch en steunt onze pogingen. Stuurt een adhaesiebetuiging (een simpel kaartje is al voldoende) aan mijn adres J. B. Möllenkamp, Nieuwe Tamarindelaan 3 Telefoon Wlt. 1476 en als er voldoende adhaesiebetuigingen binnenkomen (vele zeer geziene personen, met wie ik over een en ander sprak, gingen U reeds voor!) kunnen we geraken tot de oprichting van een Vereeniging à la Alliance Française. De noodige belangstelling moet en zal er komen. Zoo veel moois, dat aanwezig is, maar dat wegens gebrek aan uitwisseling van gedachten niet tot volledigen wasdom komt, moet met al zijn facetten kunnen schitteren en fonkelen.

Maakt U het mogelijk, dat we spoedig een oprichtingsvergadering kunnen beleggen om onze plannen nader te bespreken en uit te werken. De heer Bodard, consul generaal van Frankrijk, zegde zijn geheele medewerking toe en verklaarde zich zelfs bereid het eerepraesidium te aanvaarden

Is ook nu nog niet van kracht:

„Tout homme a deux patries
La sienne et puis la France"

J. B. MÖLLENKAMP.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Luchtpost voor Palembang.

Op Donderdag 13 Februari 1930 a. s. zal een luchtpost voor Palembang gesloten worden.

Laatste lichting van de aangeteekende stukken Woensdag 12 Februari ten 6 u n/m.

Laatste lichting van gewone stukken Donderdag 13 Februari 1930 ten 6 u v/m.

Zeilen met... Magneetjes.

Toen wij dat opschrift lazen boven een stukje in het zoo juist verschenen nommer van *De Scheepsroeper*, het orgaan der Kon. Bat. Jachtclub, ging ons hart (verpand aan Magneetjes!) open. Wij mogen het onze sportieve lezers niet onthouden. Hier volgt het:

In het *Bat. Nieuwsblad* vonden we in de bekende rubriek „Magneetjes" het volgende:

ZEILEN. Welke dame voelt voor zeiltochtjes, wedstrijden en/of tochten naar de eilanden. Eenige ervaring wordt op prijs gesteld, doch is niet noodzakelijk. Kunnen zwemmen liefst wel. Brieven no. M839 bureau *Bataviaasch Nieuwsblad*.

Ik meen goed te doen in onze *Scheepsroeper* op deze annonce extra de aandacht te vestigen.

Hier is blijkbaar een zeiler, wiens kennissenkring beperkt is, of die nog maar kort aan het zeilen is en daarom op deze wijze gezelschap zoekt.

Dat hij dames vraagt heeft behalve de zeer aantrekkelijke ook deze goede zijde, dat er op die manier misschien eindelijk ook eens door het „zwakke" geslacht aan onze mooie sport zal worden gedaan.

En, fantastisch aangelegd zooals ik nu eenmaal ben, zag ik bij het lezen van dit advertentietje, voor mijn geestesoog het aardige kleine baantje vlak voor ons clubhuis bezaaid met leuke, kleine bootjes (jollen waren het natuurlijk) allen bestuurd door dames. Ik zag het kampioenschap voor dames verzeild worden, leefde een flinke, sportieve strijd mee een juichte de winnares mee toe, toen zij voet aan wal zette!

Zoo kan het toch worden?

Als men leest, dat op de Kaag 10 of 12 dames in jollen starten en dat zij keurige zeiltechniek geven, dan kan dat toch ook hier?

In Engeland starten bij elken wedstrijd dozijnen 14-voet-dinghies, gestuurd door dames!

Doel van dit stukje is slechts, de steller van bovengenoemde advertentie hulde te betuigen voor zijn initiatief en zijn moed. En mocht hij eens meer dan één dame als reflectant op die annonce hebben gekregen, laat hij dan niet schromen hen naar de club te verwijzen, want de meeste zeilers zullen aardige vrouwelijke hulp aan boord van hun jacht zeker niet willen, noch d u r v e n afslaan!

Mits wij op die wijze maar een flinke klasse d a m e s z e i l e r s in onze gelederen krijgen.

Aldus de *Scheepsroeper*. Wij bevelen het denkbeeld van den geachten schrijver zéér aan. Maar wij zouden er de aandacht op willen vestigen, dat zijn plan, naar nu blijkt, toch wel eenige gevaren meebrengt. Magneetjes in de krant, dat gaat, „magneetjes" in de boot... Als dan het kompas, en eventueel zelfs de stuurman, maar niet „onklaar" raakt! Je kunt niet weten!

Noodlottige Brand.

Gisteren, in den vooravond, tegen 7 uur ontstond er door nog niet opgehelderde oorzaak, in de slaapkamer van een Inlandsche woning in kampong Menteng (Kebon Djeroek) een begin van brand. In de kamer lag een zuigeling van 2 weken oud, te slapen.

Men kan zich de ontsteltenis van de moeder voorstellen, toen zij, het gevaar bemerkende, tot de ontdekking kwam, dat de klamboe van het bed, waarin het kind lag, geheel in vlammen stond. Met eigen middelen wist men den brand te blussen, juist op het moment dat het vuur zich over het lichtbrandbare waaruit de woning is opgetrokken, begon te verspreiden. Het kind, vliegensvlug uit bed gehaald, bleek helaas ernstige brandwonden te hebben opgeloopen de toestand waarin het thans verkeert, is zeer zorgwekkend.

Chineesche Graven in het Regentschap.

Ter secretarie van den R.R. van Batavia ligt ter inzage een rekest van een 17-tal Chineesche ingezetenen van het regentschap in het Tangerangsche en het Mauksche op de pas teruggekochte landerijen, waarin vergunning wordt gevraagd voor a. den aanleg van nieuwe begraafplaatsen en b. idem voor familieleden. Het college van gecommitteerden meent den raed te moeten adviseeren om de onder a. en b. bedoelde verzoeken af te wijzen, indien daartoe nieuwe begraafplaatsen moeten worden aangelegd. Wel is er toestemming te verleenen voor het verder gebruiken van reeds aangewezen gronden voor de Chineesche graven. De afwijzing is gebaseerd op de volgende gronden: vrees voor tekort aan gronden ten behoeve van het algemeen, voor beplanting, kampoengbouw, etc., terwijl de aangevraagde nieuwe gronden ook veel te dicht bij de kampoengs zijn gelegen.

Receptie Majoor Khouw Kim An.

Men behoefde niet te vragen in welk huis aan den Molenvliet de heer en mevrouw Khouw Kim An recipieerden: al uit de verte lokte de schittering van electrische lampen in veelkleurig licht, half verscholen in het donkere groen van de boomen. En een cacaphonie van geluiden kwam U reeds tegemoet van een orkest, dat op het groote erf de voorstelling van Inlandsche acrobaten en dansmeisjes opluisterde, waarvoor van de zijde van de bevolking een zeer levendige belangstelling bestond. Kleurige optochten trokken voorbij, ook weer onder muziekgeschetter.

Majoor Khouw Kim An.

Auto's schoven aan en brachten een groot aantal dames in de meest uiteenloopende toiletten met hun in uniform of eenvoudig in lichte kleeding gestoken begeleiders in het van lampen doorzonde huis, waarin die keur van toiletten sterk contrasteerde met de typisch Chineesche aankleeding. De Indische dames met hun warm kleurige sarongs en kabaia's, schenen er nog het meest in te passen. Maar de moderne toiletten, al staken ze af tegen de verschillende stalen van Chineesche preciosa, harmonieerden uitstekend met de bloemenweelde in de ontvangzaal en de verschillende vertrekken.

Over gebrek aan belangstelling heeft de majoor niet te klagen gehad. Daar waren de vice-president van den Raad van Indië, de heer Chr. J.J.M. Welter, en het lid van dien Raad, de heer W. P. Hillen, de voorzitter van den Volksraad, de heer J.W. Meyer Ranneft, en tal van leden van dit vertegenwoordigend college, de directeur van het departement van Financiën, de heer C. van den Bussche en zijn collega's van Justitie mr. J.J. Schrieke en onderwijs. Prof. B.O.J. Schrieke. De vice-admiraal. A. Ten Broecke Hoekstra, de president-directeur van de Javasche Bank, mr. dr. G.G. van Buttingha Wichers en de directeur van deze instelling, de heer K.W.J. Michielsen, bekende personen uit de ambtenaarswereld en de kringen van handel en industrie, prominente figuren uit de Chineesche bevolking en vele anderen, die uit hoofde van hun functie een leidende positie in de Bataviasche samenleving innemen.

Een strijkje zorgde voor goede muziek, die de drukke conversatie niet stoorde. Overal, in de verschillende vertrekken en in den tuin vormden zich groepjes, men zag oude kennissen en maakte nieuwe. Ververschingen bleken overal welkom. Het was voor het recipieerende echtpaar een drukke avond.

Eerst tegen negen uur trokken de meeste gasten weer huiswaarts.

Jubileumnummer Roemer Visscher Vereeniging.

Van een vereeniging welke 25 jaren bestaat behoeft men het doel niet meer te vertellen. En een betoog dat zij recht van bestaan heeft is eveneens overbodig. Dit nummer van het orgaan, een jubileumnummer, dat extra werd verzorgd, vertelt ervan „hoe het groeide". Het begint met een zeer artistieken omslag in blauw, geel en rood. Dan volgt een portret van de beschermvrouwe, mevrouw C.H. De Graeff-Van der Wijck en verschillende bijdragen. Dat van de secretaresse is zeker niet het minst merkwaardige. Zij zegt:

De plantsters zijn reeds lang vergeten,
Het was een gaan en komen . . . .
De zorgenlast werd telkenmaal door.
anderen opgenomen
Veel handen aan een zelfde werk
Veel anderen ten zegen. . . . .
Is als een schaduw op 't heete pad,
Als voor het dorstig land, de regen.

Wanneer hier in Indië een Vereeniging van Hulpbetoon, vijfentwintig jaar bestaat, dan is het met verwondering, dat we ons afvragen hoe zulks mogelijk is, in een land van zooveel mutatie. Daardoor zal het toch èn in het bestuur èn in het ledental, een voortdurend gaan en komen moeten zijn.

Zij geeft dan een overzicht van geschiedkundige bijzonderheden en besluit:

Zal de weg bergopwaarts of bergafwaarts gaan? We weten het niet, de toekomst is wat dat aangaat als een gesloten boek. Hoe veel er in die kwart eeuw van het bestaan onzer Vereeniging ook veranderd moge zijn, hulp is er noodig in allerlei vorm.

Momenteel hebben we naast het hoofdbestuur nog de afdeelingen: Bandoeng, Batavia, Medan, Semarang, Palembang, Soerabaia, Madioen en het correspondentschap Buitenzorg.

Er wordt hard gewerkt en veel tot stand gebracht; en hoewel wij ons hebben onthouden van het opsommen van namen, toch willen wij hier even die onzer eereleden in herinnering brengen, nl. Mevr. Korver-van Geuns,

Mevr. v. Italie-Looze, Mevr. v. Berestyn-Reuter, terwijl als vanzelf de naam van Mevr. Reeser-Ligtenberg hierbij naar voren komt. Aan deze vrouwen, die in de voor de R.V.V. zoo gelukkige omstandigheid verkeerden jarenlang de vereeniging te kunnen dienen, brengen wij hier gaarne een woord van hulde en dank, voor alles wat zij deden in het belang van de werkende vrouw in Ned. Indië.

En nu gaan wij, al ontbreekt het ook den laatsten tijd niet aan zorg en moeite, met frisschen moed voorwaarts en hopen dat het tweede vijfentwintigtal jaren voor de Roemer Visscher Vereeniging zal zijn ingetreden.

Het nummer is ook wat den verderen inhoud betreft keurig verzorgd. Wij stellen ons voor nog wel eens wat van de Roemer Visser Vereening te vertellen.

BIOSCOPEN.

Deca Park.

Met een enkel woord is reeds melding gemaakt van de film, die in het Decapark loopt, White Wings.

Het is een min of meer historische film. Zij is een pendant van een geweldig filmwerk, dat in Holland aan de markt is geweest, maar daar geen aftrek heeft gevonden omdat het te specifiek Amerikaansch was: een lange film—in tien deelen—met den heel korten naam: America. Daarin werd het ontstaan van den Amerikaanschen vrijheidsoorlog geschetst; de theehandel, en tal van merkwaardige episoden uit de interessante geschiedenis van die dagen waren in romantischen vorm bewerkt.

In *White Wings* gaat de strijd ook om den theehandel; tusschen twee zeilschepen.—de *Yankee clipper*—het Amerikaansche—en de *Heer der Eilanden*—een Engelsch. En natuurlijk wint het Amerikaansche, hoewel het onder de meest ongunstige omstandigheden de reis maakt. Want het komt in een typhoon, die het met den ondergang bedreigt, en er is een vrouw aanboord, wat volgens het jongmaatje een heel slecht ding is. Het laatste is inderdaad juist, gelijk menigeen van ons zal hebben ervaren. Al vergaan de schepen nu niet direct door de aanwezigheid van vrouwen aan boord, er gebeuren toch wel een massa ongelukken door.

De dingen welke wij dan ook met deze reis meemaken, zijn wat men pleegt te noemen „bij de konijnen af", de tooneelen die wij beleven van een buitengewone suggestieve kracht. De rol van de vrouw aan boord is aan de bekoorlijke Elinor Fair toevertrouwd. De jonge Amerikaansche kapitein wordt gespeeld door William Boyd. Niet eens onverdienstelijk, hoewel het geen groot werk is. Het is de massa die het doet, het spel van de matrozen, en het gevecht tegen de elementen. En het spel van het kleine joch dat als verstekeling aan boord kwam, omdat hij den bezem van zijn tante haatte.

De muziek is zeer goed en bijzonder illustratief. Aan den Hollandschen tekst is te weinig zorg besteed.

Kramat Theater.

Gisterenavond ging naar men ons mededeelt voor een uitverkocht huis „De Cavalier", een spannende film, waarin Richard Talmadge volop gelegenheid heeft, zijne talenten te toonen.

In deze film doet hij voor den populairen Douglas Fairbanks niet onder! Hij haalt halsbrekende toeren uit en schermt als een Cyrano de Bergerac. Het applaus, dat zijn staaltjes van durf begroette, bewees hoe deze film bij het publiek in den smaak viel.

Een Doorbraak.

Wij vernemen, dat een doorbraak heeft plaats gehad van de Tjimantjeuri, bij de desa Lontar, vlak aan de zee. Door den bandjir zijn, naar aan het B.B. alhier werd gerapporteerd, ongeveer 30 bouws reeds beplante sawahs beschadigd.

Persoonlijke ongelukken zijn niet voorgekomen.

Verzwegen Ongeval.

Eenige dagen geleden, zoo vernemen wij, raakte in de rijstpellerij Tjipinang een Inlandsche werkman bekneld tusschen een vrachtauto en den daaraan gehaakten aanhangwagen. De ongelukkige werd in deerniswaardigen toestand overgebracht naar zijn woning. Men heeft, om welke reden wordt thans onderzocht, het gebeurde zorgvuldig voor de politie geheim weten te houden, totdat de zaak wegens het overlijden van den man, 2 dagen later, niet meer verzwegen kon worden.

Mogelijk was, bij tijdige rapporteering en medisch ingrijpen, het slachtoffer nog te redden geweest.

RECHTZAKEN.

Zaak F. W. H. Jacobs.

Naar Aneta verneemt, zijn *twee* zaken tegen den gewezen hoofdadministrateur van „Sinagar", F.W.H. Jacobs, naar de openbare terechtzitting verwezen. Zij zullen vermoedelijk op 1 en 2 April a.s. behandeld worden.

Beklaagde wordt beschuldigd van:

1. als hoofdadministrateur van „Sinagar" verduistering van ruim f 114.000 en het valschelijk opmaken en gebruik maken van vijf kwitanties der Mestfabriek „Java".
2. als administrateur van „Radjamandala", verduistering van ruim f 6000.

In de eerste zaak bekent beklaagde. In de tweede ontkent hij.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Amateur detectives."
Globe Bioscoop: „Korte Rokjes."
Deca-park: „White Wings" en „Het Zeilschip in den Typhoon."
Universal Theatre: „Jacht op Menschen."
Kramat-theater: „De Cavalier."

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

*

11 Febr. 8 uur Soc. Amicitia Mr. Cornelis jaarvergadering afd I.K.P.
11 — 16 Febr. schilderijententoonstelling Bat. Kunstkring.
12 Febr. 7 uur Kunstkring Vaderlandsche Club.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „De Vloot ligt voor Anker".
Luxor: „Achter grauwe Kloostermuren."

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen, nihil.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 28,9° C.

PERSONALIA.

Aan kapitein A.W.M. Jordans werd wegens langdurigen, onafgebroken dienst in N.I. een jaar verlof verleend met 1 April a.s.

*

Aan kapitein M. Jacobs werd wegens 6-jarigen dienst in N.I. acht maanden verlof naar Europa verleend met 1 April a.s.

*

Aan kapitein J. Allirol werd 8 maanden verlof verleend met 1 Mei a.s.

*

Aan luitenant A.E. Batten werd wegens zevenjarigen onafgebroken dienst in N.I. negen maanden verlof verleend naar Europa met 1 April a.s.

Vrijgesproken.

De Raad, heden uitspraak doende in de zaak van R.W. Young, chef van de firma Hill te Bandoeng, sprak hem vrij van het hem ten laste gelegde lichamelijk letsel door schuld.

Belastinggelden Verduisteren.

Bij vonnis van den Raad van Justitie alhier ddo. heden, is J.G.L. ten Boom ter zake van het als ambtenaar opzettelijk verduisteren van gelden, die hij in zijne bediening onder zich heeft, tot een jaar gevangenisstraf veroordeeld.

GEMENGD NIEUWS.

Bezuinigen op Electrisch Licht.

De meesten van ons kunnen zich de oude methode van reclame herinneren, die het resultaat van het een of ander gepatenteerd geneesmiddel aangeeft, „Vóór het Gebruik—Na het Gebruik". Maar één van de meest verbazingwekkende „Vóór en Na" demonstraties werd geheel onvoorbereid gehouden!

Een der bezoekers van een gezelschap, dat onlangs door een van de grootste automobielfabrieken wandelde, merkte op „Hoeveel lichter en luchtiger is deze afdeeling dan die waar we juist in waren!"

De afdeeling die zij juist verlaten hadden had nochtans meer vensters en was niet versperd door aangrenzende gebouwen. In de afdeeling die het gezelschap juist was binnengekomen waren minder vensters en de helft ervan waren geblindeerd door gebouwen die er dicht bij stonden.

Deze voorwaarden waren opgemerkt en bestudeerd door de Gezondheids Afdeeling van de fabriek, en teneinde daarin tegemoet te komen was er besloten om een hooge kwaliteit witte, glanzige verf op de muren en zolder te gebruiken.

Deze bewerking was slechts eenige dagen, voordat deze bezoekers in de tweede afdeelingen waren gebracht, beëindigd.

De tegenstelling was zoo treffend dat er besloten werd om alle afdeelingen wit te schilderen, en een aantal proeven werden genomen in verband met de beste weerkaatsing van het daglicht, de vlugste droging etc. om uit te maken welke verf het best was.

De verf die aan alle eischen voldeed was Dulite, vervaardigd door du Pont, producenten van Duco. Een ander onvoorzien feit kwam aan het daglicht. Terwijl in den winter het noodig was om vroeg in den middag kunstlicht te gebruiken voordat de muren geschilderd waren, werd na de bewerking gevonden dat een vol uur op het kunstlicht werd bespaard. Deze bezuiniging op het electrisch licht alleen dekt de kosten van de verf.

Morgen Magneetjes!

„HIJ HEEFT ER DEN SMAAK VAN BEET!"

Een oud Hollandsch gezegde heden ten dage van toepassing op

CADENA - ROOKERS!

52dag

ADVERTENTIEN.

De Heer en Mevrouw

KHOUW KIM AN

betuigen hierbij hun welgemeenden dank voor de zeer gewaardeerde attentie bij ge. legenheid van den 10en Februari j.l.

Molenvliet West 188, 11 Februari 1930.

4083

Jenne

RIQUET CHOCOLADE

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk

4077 Tel. Wl. 2000 en 1228

Dr. P. J. van PUTTE

Uitsluitend voor huidziekten en ziekten der urinewegen.

Tanah Abang West 36.

Spreekuren 7 — 9 uur v.m.
5 — 7 „ n.m.

4053

Dr. P. VON PAJZS

Specialist voor chirurgie en urologie. Vrouwenarts. Röntgen en Orthopoedie.

Tjikini 10 — Tel. 3288 Welt.

Spreekuren: 7—9 v.m.
5—7 n.m.

133div

ITALIAN ICE CREAM
AAN HUIS BEZORGD
-RAGUSA-
NOORDWIJK 30-TEL. WL. 3610

3685

WEESKAMER-VENDUTIE

op DONDERDAG 13 FEBRUARI a.s. des v.m. 9 ure in het verkooplokaal van de WEESKAMER te BATAVIA, Molenvliet Oost No. 7, van diverse goederen, behoorende tot faill. boedels: Roona & Co., Ji Ngat Sin en E. J. Khazam zooals: lederwerk, lederen en alpacca damestasschen, zakdoeken, kousen, sokken, dassen, tokokasten, emaille keukengerei, porcelein, glas- en aardewerk, kramerijen, wekkers, klokken, w.o. jaarklokken, horlogeglazen, horlogekasten (celluloid), reisgramophones, enz. enz.

Te Bezichtigen des ochtends vóór de vendutie.

N.B. Juweelen- en goud-vendutie op 17 Februari.

4066 **De Weeskamer.**

Staatsspoorwegen.

Ingaande 1 Maart 1930 treedt in werking wijzigings- en aanvullingsblad No. 72 op de „Tarieven" der Staatsspoorwegen.

Inlichtingen verstrekken de stationschefs.

4084

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia dd. 3 Januari 1930 is toegewezen het verzoek van OEY TJOEN MOEY, wonende te Batavia, terzake woonplaats gekozen hebbend ten kantore aan de Binnennieuwpoortstraat Nr. 12 te Batavia van Mr. J. G Buddingh de Voogt, dien hij tot zijn procureur stelde, tot uitwijzing van zijn eigendom op een perceel, zijnde een erf. bebouwd met eenige bamboezen woningen met pannen gedekt, gelegen in de Provincie West Java, Residentie & Regentschap Batavia, district Weltevreden, wijk Slipi, binnen de bebouwde kom der hoofdplaats Batavia, Kadastrale Afdeeling Stad en Voorsteden, Sectie Q. nummer 686, zijnde een gedeelte van het perceel, verp. nr. 7327, begrensd ten Noorden aan het perceel, verp. nr. 6023, ten Westen aan het perceel, verp. nr 7327 gedeeltelijk (Kad. nr. 685), ten Zuiden aan een Gang, verp. nr. 7327 gedeeltelijk (Kad nr. 685) en een Noordwaarts inspringend hoekperceel, verp. nr. 7327 gedeeltelijk, ten Oosten aan een sloot, loopend langs den weg van Paal Mera naar Tanah Abang, verp. nr. 7327 gedeeltelijk.

4062

De advocaat en procureur

Mr. J. G. BUDDINGH DE VOOGT.

Algemeene Notariëele Cursus.

Onze volledige **schriftelijke** en **mondelinge** cursussen ter opleiding voor alle 3 examengedeelten worden sinds 1915 met geregeld succes gegeven.

Speciale **repetitie**-cursussen voor hen, die voor een der drie examens niet slaagden.

B. HULSHOFF en
Mr. A. P. G. HENS
Cand.-Notarissen.

Inlichtingen verstrekt gaarne Mr. P. G. Hens, Weltevreden, Kebonsirih 27, Tel. 337.

3633

„Magneetjes" à f1.-

BEKENDMAKING

Wegens uitbreiding der zaken zijn onze werkplaatsen en kantoor overgeplaatst naar MOLENVLIET WEST No. 18 (Oude Residentie-kantoor)

ELECTRO-TECHN. INGENIEURS BUREAU **A. van HATTEM & Co.**

v/h Techn. Bur. Java Berendrechtslaan 83

Dynamo's, Electromotoren, Transformatoren, Kracht-, Licht-, Zwakstroom en Radio-installaties

26d.

GEVRAAGD

DAME VOOR BLOEMENZAAK

Leeftijd niet beneden 25 jaar.

Brieven No 4078 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEVRAAGD

voor HOOGGELEGEN THEE-ONDERNEMING bij PENGALENGAN

GEROUTINEERD TUINEMPLOYÉ.

Kennis van de Soendaneesche taal vereischte.

Salaris naar bekwaamheid.

Brieven met volledige inlichtingen en copie-certificaten onder No. 11612 Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden.

4068

SOCIETEIT CONCORDIA te BANDOENG

roept sollicitanten op voor de betrekking van

LEIDER-VIOLIST

van het Concordia-orkest.

Salaris naar bekwaamheid, maximum f 600.—.

Alleen violisten met conservatoire opleiding komen in aanmerking.

4080 **Het Bestuur.**

GEGARANDEERD CHINEESCH ANTIEK

Zeer kostbare oude stukken in voorraad: Chineesch Kristal, zoowel als Brons, Ivoor, Plaatwerk, Porcelein, Cloisonné, Jade, Kristal, Broderie's etc. etc.

Beveelt zich aan voor taxatie en onderzoek van antieke waren.

Ook verkrijgbaar Voetstukken en deksels van Chineesch hout.

130di

LEE CHEONG & Co.,

Rijswijkstraat 32 — Weltevreden.

BLOEMENHANDEL „JULIANA"
WELTEVREDEN

Kwitang 25 — Tel. 201 Wlt.

Verkrijgbaar:

Steeds versche bloemen en verschillende soorten bloemwerken.

GRAFKRANSEN EN VRUCHTENMANDEN.

Woensdags en Zaterdags versche rozen.

155di

HAARGROEI

wordt bevorderd door

HUMAGSOLAN

Een geheel nieuwe methode.

Gevonden door Prof. Dr. **N. ZUNTZ** en reeds door meer dan 1600 doctoren met succes toegepast

Litteratuur Gratis op Aanvrage

4046

Kerkhoff & Co.

CHIN. VOORSTR. 17 SOERABAIA.

Voor Uwe Kinderen

die licht te veel eten en daardoor de kans loopen maagpijn en ingewandsverstopping te krijgen, dient U Uw toevlucht te nemen tot Eno's „Fruit Salt", een natuurlijk laxeermiddel, zuiver en onschadelijk, bruisend en zeer aangenaam van smaak.

Dosis: Beneden 5 jaar 1/3 van een theelepel, boven de 5 j. 1/2 theelepel.

Eenige Imp. v. N. O. I.
Jacobson van den Berg & Co.

ENO'S „FRUIT SALT"

4048

Magneetjes Trekken!

Restaurant „TIONGHOA"

Pantjoran 46, Tel. 1707 Batavia

Het **zindelijkste** en **netste** restaurant van de beneden-stad. Europeesch en Chineesch eten. Ook aan huis bezorgd.

225di

UITSTEKENDE BEDIENING.

N.V. Serajoedal Stoomtram Mij.

Met ingang van 15 Februari 1930 wordt trein 11 op het traject Wonosobo-Bandjarnegara gesupprimeerd. Met ingang van denzelfden datum wordt ingelegd trein 13, vertrekkende ten 10.40 v.m. op het genoemde traject, in aansluiting op den bestaanden trein 13 Bandjarnegara-Maos.

4063 **De Administrateur.**

DE JAVASCHE BANK.

BUITENGEWONE ALGEMEENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS op DONDERDAG den 27sten Febr. 1930 des voormiddags ten 11 ure in het Gebouw der Bank te Batavia.

Teneinde:

Te benoemen een Commissaris in de plaats van den Heer Prof. Mr. A.H.M.J. van KAN, die wegens vertrek uit Nederlandsch-Indië zijn mandaat ter beschikking van Aandeelhouders heeft gesteld.

PRESIDENT en DIRECTEUREN VAN DE JAVASCHE BANK,

Mr. Dr. G.G. van BUTTINGHA WICHERS,
President.

A. PRAASTERINK,
Directeur-Secretaris.

Batavia, 5 Februari 1930. 4055

Bij den Dienst van het Gevangeniswezen bestaat gelegenheid tot plaatsing van eenige

ADJUNCT-BOEKHOUDERS c.q. BOEKHOUDERS,

bezoldigd volgens de BBL 1925/28 schaal B 15 kolom I/II.

Sollicitanten gelieven zich, voorzien van getuigschriften en diploma's, hetzij schriftelijk, hetzij in persoon te melden bij het Hoofdkantoor (Weltevreden — Rijswijk 17), uiterlijk op 22 Februari 1930.

4081

STOOMWALSEN TE HUUR

Laat Uw erven en toegangswegen inwalsen, vóór de natte moeson komt

114di

Bij aanneming of per dag.

Inl. telefoon Menteng 864.

TEL. 1911

Gebrs. HILVERDINK.

DUCO-SPUITVERVERIJ.

14di

HEEREN-MODE-MAGAZIJN

Toko de ZON

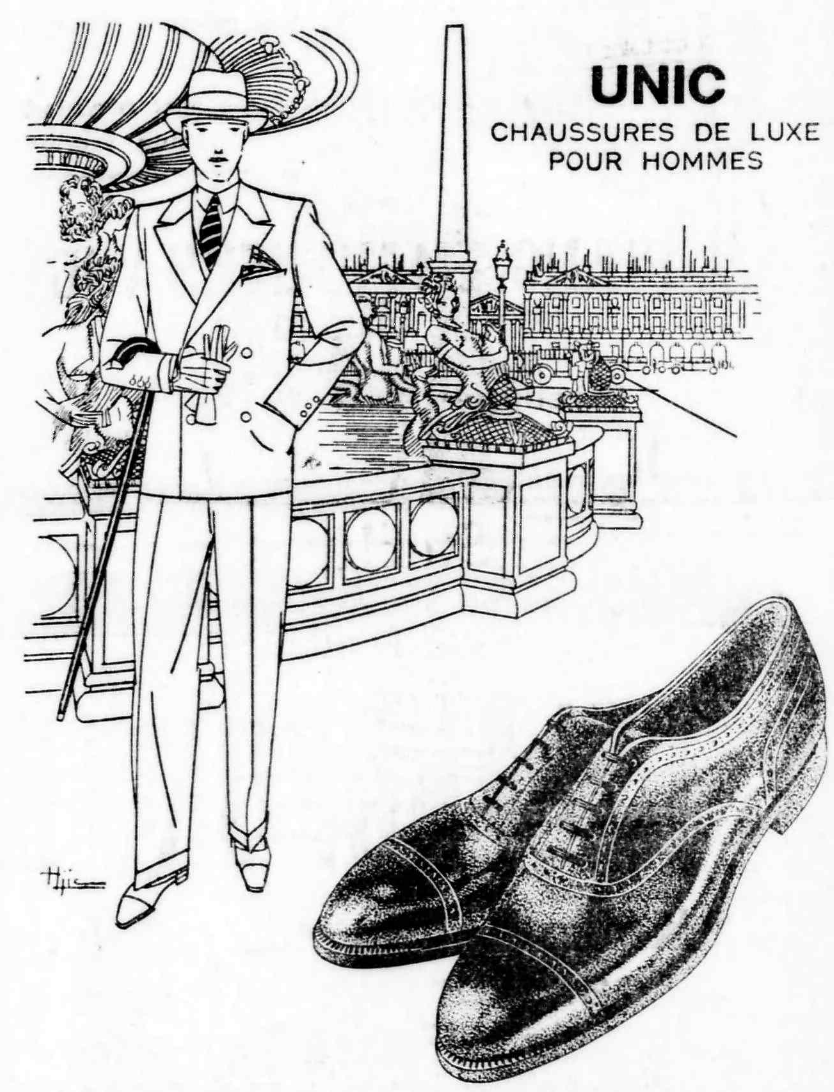
WELTEVREDEN — BANDOENG.

Mossant & Stetson Vilthoeden.
Moderne strooboeden.
Regenjassen Buberry.

27di

AUG. SAVELKOUL
Tailors-Outfitters
WELTEVREDEN BANDOENG

ALLEENVERKOOPERS VAN

UNIC
CHAUSSURES DE LUXE POUR HOMMES

Dit merk is de
WAARBORG
voor
KWALITEIT,
MODEL en PASVORM
in alle modellen
vanaf f 19.50.

4076

TOKO WASHINGTON

Pasar-Baroe 38. Tel. No. 2433 Weltevreden.

Zoo juist ontvangen een keurige zending:

PHOTO-ALBUMS

verschillende modellen en kleuren.

2di

Prijzen vanaf f 1.15 t/m f 5.50.

HORLOGERIE—BIJOUTERIE

Citadelweg 5 Telefoon 1803 Weltevreden

- W. ALBRECHT -

GEDIPLOMEERD HORLOGEMAKER

GROOTE KEUZE

Brillant-, Goud-, Zilverwerk en Horloges.

4di

„Kleine Tips voor groote Dingen"

— dat zijn onze Magneetjes. Er is niets zoo klein of zoo groot, of de Magneetjes belasten er zich mede. Probeer het morgen eens of een Magneetjes tip geen doel treft. Morgen is het Magneetjes-dag.

Magneetjes Trekken!

U loopt alle kans

den vroegtrein te missen tenzij een

Oteva-Taxi

U er heen brengt.

Tel. 1770 t/m 1772 Wl.

160di

Geheel nieuwe sorteering

DAMES- en KINDERSTOFFEN

MODERNSTE DESSINS

tot sterk concurreerende Prijzen

kleur-, licht- en waschecht.

ONDERLINGE HULP.

4074

Vraagt uitsluitend onze

BROODEN en BANKETTEN.

Voedzaam en lekker.

Voorheen Maison Th. VOGELPOEL

Matramanweg 81, 83, 85, 87, Telefoon 558 en 390 Mr.-Corn.

Steeds onder contrôle van den Gezondheidsdienst.

2363

WALLER VAN AVETO

De **nieuwste modellen** Buick, Dodge, Plymouth en Fiat 520.

BEL OP WELT. 1960

4056

RANSPOTRT-ONDERNEMING

(KLEIN MAAR VLIJTIG)

PINTOE-BESIE KARTINI-WEG P/A 35.

154z TEL. 2008 WELT.

Verhuizen-Verpakken-Verzenden.

Scherp concurreerende prijzen.

Aanbevelend, LIM KE HOEN.

Reclame - Aanbieding

Porceleinen Theeserviezen

voor 12 personen, 16-deelig f 5.75

Ontbijtserviezen

voor 12 personen, 19-deelig f 10.75 4073

Smaakvolle, moderne uitvoering.

INDISCH VERZENDHUIS

Gebr. CRAMER.

POSTWEG NOORD 13 — TEL. 2736 WELTEVREDEN.

4054

DECA-PARK.

NIET ENKEL WIJ doch ook

HET TALRIJK OPGEKOMEN PUBLIEK

roemt

„WHITE WINGS"

als

EEN SCHLAGER IN OPTIMA FORMA

terwijl

HET ZEILSCHIP IN DEN TYPHOON

en

JUNIOR COGHLAN

(de tien-jarige vrouwenhater)

met recht

TWEE WONDEREN

genoemd worden.

Heden enkel pianobegeleiding.

Entrée f 1.20 of 2 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45

ADOLPH MENJOU OP KOMST in:

„HIS PRIVATE LIFE".

In het DECA-PARK-CAFE TEN ALLEN TIJDE DANSGELEGENHEID. DEN GEHEELEN DAG GEOPEND.

4069

TROPEN-PIANO'S

MOUTRIE

IN MASSIEF DJATIHOUT

inclusief kist.

MET TIEN JAAR GARANTIE.

Worden reeds geleverd met een betaling **vanaf f 35,— per maand** zonder extra storting vooruit.

N.V. PIANO- EN MUZIEKHANDEL

RIJSWIJK 19

naast de Soc. Harmonie

Directeur W. J. P. KOK

TELEFOON 1808 — WELTEVREDEN.

4075

CAPITOL

THEATER

Het Theatre voor goede Films.

Aanvang 7 u. en 9.45.

Entrée f 2.40 en f 1.80

Wilt U eens hartelijk lachen?

Wilt U genieten van een oerdolle comedie?

zie

AMATEUR DETECTIVES

met KARL DANE, GEORGE ARTHUR en MARCELINE DAY.

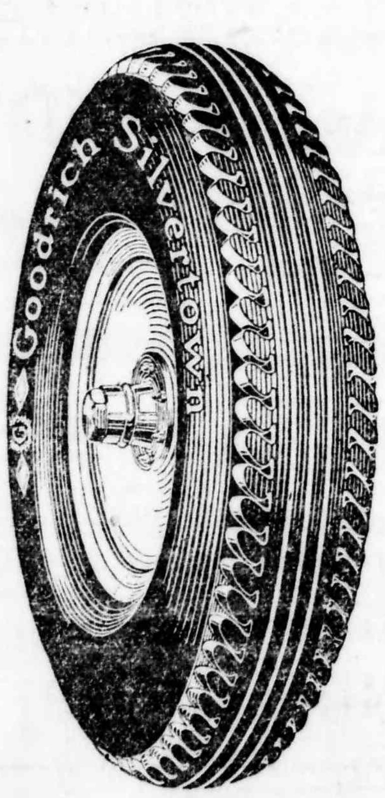
Het is een Metro-Goldwyn-Mayer Productie.

Muzikale Illustratie door Hoedemakers' Capitol Orkest.

Menu: | **Gekookte Kakap à la Joinville** f 2.— 4071

BELANGRIJK BERICHT!!

Kortgeleden zijn schikkingen getroffen, waardoor wij in staat gesteld zijn, de in de Fabrieken der B.F. Goodrich Company in AKRON, OHIO, U.S.A. vervaardigde:

GP-10

GOODRICH SILVERTOWN Ballon Banden voor Automobielen.

GOODRICH SILVERTOWN Bus Ballon Banden voor Autobussen.

GOODRICH SILVERTOWN Heavy Duty Truckbanden voor Vrachtauto's.

GOODRICH SILVERTOWN Aeroplane Banden voor Vliegmachines.

(100% gebruikt op alle vliegmachines der Koninklijke Ned. Indische Luchtvaart Mij.)

te leveren.

INTERNATIONAL B. F. GOODRICH CORPORATION

Depositaires voor Ned. Oost Indië

Handelsvereeniging Oost Indië.

4045

NEW MONICO

CABARET — DANCING — RESTAURANT.

onder leiding van

RODI ROETERS.

„De Ontvangsalon van Batavia"

HEDEN BRENGEN WIJ U WEDEROM EEN NIEUW CABARET-PROGRAMMA MET

MARIANO - SALNIKOFF - RODI ROETERS.

4082

KRAMAT THEATER

offreert

RICHARD TALMADGE in

DE CAVALIER

Gisterenavond twee malen voor uitverkochte zalen vertoond.

4072

UNIVERSAL THEATRE, KREKOT.

HEDEN voor het laatst:

„JACHT OP MENSCHEN" met **„CARLO ALDINI"**

naar een Nouvelle van Curt J. BRAUN. Vooraf **Extra-film.**

VANAF MORGEN: **EYES OF THE UNDERWORLD** met **Bill Cody** en **Sally Blane.**

Binnenkort: **„HET ESCADRILLE DER GEDOEMDEN"**

een film, welke U tot in 't diepst Uwer **ziel** zal **ontroeren.** 4079

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Heden- en volgende avonden: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**

M. G. M. Buitengewoon GROOT LACHSUCCES met den WERELDKOMIEK

SYD CHAPLIN in: „KORTE ROKJES"

Een der BESTE Producties, ooit door SYD CHAPLIN gemaakt.

KOMT allen en MIST deze film NIET.

Met Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST. 4065

Na de voorfilm als EXTRA: OUVERTURE EIN MORGEN, EIN MITTAG, EIN ABEND IN WIEN FRANZ von SUPPE.

Bloemenhandel „Bogoriana"

Mevr. de Wed. Ch. H. PESCH,

GANGPASSAR BAROE 29, Tel. 3544 WELTEVREDEN. 3741

Levert franco huis

Allerlei soorten bloemenwerken, ook grafkransen en losse bloemen

---

3877

DAMES

De echte CAPSULES van Dr JORET & HOMOLLE

GENEZEN: Vertraging, Pijnen en Wegblijven der Maandstonden.

Ph. SEGUIN, 165, Rue St Honoré, Parijs, & alle Apotheken.

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	10 Febr.
H.V.A.	585
Kol. Bank	220
N.I. Handelsbank	159
Certif. N. H. Mij.	173
„ N. I. Escompto Mij.	89
Kon. Olie	396
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	189
Lindeteves	151
K. P. M.	233
Deli Spoorweg Mij.	205
Java China Japan Lijn	103

Slotkoersen (*Aneta*).

	8 Febr.	10 Febr.
Javasche Bank	—	313
Amsterdamsche Bank	192	—
Twentsche Bank	—	138
Incasso Bank	123	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	172	172
Handelsbank	159	158
Koloniale Bank	218	219
Scheepvaart Unie	188	188
Kon. Paketv. Mij.	230	231
Java China Japan Lijn	102	102
Holl. Amerika Lijn	—	36
Kon. Stoomboot Mij.	—	—
N.I. Spoorweg Mij.	212	209
Delispoor	—	205
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	147	147
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	156	—
Gas Mij.	—	230
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	264	263
Lindeteves	150	150
Maintz en Co.	143	—
Philips	467	464
Margarine Unie	—	340
v. Berckels Patent	—	173
A. K. U.	—	—
Hollandsche kunstzijde	90	—
Koninklijke Olie	396	395
Tarakan	360	—
Alg. Exploratie Mij.	—	190
Handelsverg. „Amsterd."	579	585
Cultuur Mij. „Vorstenl."	152	153
Suiker Cultuur	—	225
Suiker Unie	260	—
Poerworedjo	68	70
Java Cultuur Mij.	—	410
Amsterdam Rubber	169	174
Poerowinangoen	—	185
Basilam	—	82
Sumatra Rubber	132	—
Bandar Rubber	—	—
Deli Batavia Rubber	103	—
Kedeng Lemboe	—	219
Malabar	—	362
Gedeh	—	—
Deli Maatschappij	—	348
Senembah	—	—
Deli Bat. Tabak Mij.	377	—
Cultuur Mij. de Oostkust	—	93
Simau	—	630
Redjang	116	115
Billiton B	—	—
Singkep Tin A	206	—
Boeton	168	—
Java Sum. Handel Mij.	—	97
Deli Spoor	200	206
Sem. Joana Tram	—	157
Oost Java Tram	11	23
Redjang Lebong	116	120
Holland Siam	—	85
Aimem	—	460
Expl. Mij. Ned. Indë	—	245
Kon. Olie	396	398 1/2
Cities Service Coy.	31 1/2	33 doll.
Gebeo	210	—
Banjoemas Electr. Mij.	—	140
Sum. Electr. Mij.	—	115
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100 1/4	100 3/4
„ „ „ à 500	100 1/2	—
5% „ „ 17	100 1/4	—
6% „ Pd. st. L. '21 C	101 1/2	—
„ „ „ à 100	102 1/2	—
6% „ Doll. L. '22 A	101 3/4	102 1/4
„ „ „ 500	101 3/4	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 3/4	102 1/4
5% „ Ind. L. '28 A	100 1/4	100 3/4
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B à 500	95 3/4	—
5% „ Gebeo	—	101
5 1/2% „ id.	—	101
5 1/2% „ Gem. Palembang	—	100
5% „ Aniem	99	—
6% „ San. Garoet	85	—
6% „ Bodj. Datar	—	100
6% „ Boek. Lambassa	—	96
6% „ Pasir Randoe	—	101
6% „ Pr. Hotel	98	101
6% „ Hotel des Indes	—	101
Stroohoedenveem	117 1/2	120
Java Veem	—	179
Preanger Hotel	100	—
Fuchs en Rens	—	160
Woning Mij.	100	115
Artana	—	290
Bagelen	165	—
Basilam	81	85
Malabar	—	365
Michiels Arnold.	240	—
Moeara Laboe gew.	—	102 1/2
Moeara Laboe pref.	90	110
Moelia	—	25
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Papandajan pref.	—	80
Perbawatie	195	—
Wanasoeka	—	280

*

Onze beursmedewerker meldt:

Met uitzondering van suikerpapier, waarvoor eenige animo bestond, behield de markt haar slappe stemming. Van sporen liepen N.I.S. opnieuw terug, terwijl ook voor de overige soorten meerendeels verkoopers waren. Ook mijnbouw gaf geen opgewekt beeld. Emni tot 235 aangeboden, terwijl op Redjang niet beter dan 116 werd geboden. Tot zaken leidde dit echter niet. In olie niets te doen. Sem. St. Pr. veer opende hooger, doch liep tijdens de behandeling terug. Rubber prijshoudend. Leeningen onveranderd. Op exploratie werd 188 geboden waartegenover zich 190 aanbod stelde.

*

Markt zeer lusteloos zonder affaire. Alleen rubber hooger met willige tendenz op beteren prijs van het product te Londen.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 10 Febr.

Certif. N. H. M.		173 1/2
Unie		187 1/2
Simau		632
6% Oblig. Doll. L. '22 A	102	102 1/4
6% „ Doll. L. '22 B	102	102 1/4
5% „ Ind. L. '23 A	100 1/2	100 3/4
„ „ „ à f 500		100 3/4
6% „ Hotel der Nederl.		99 1/2
Sem. Stb. en Pr. Veer		217 3/4
Strooh. Veem		117 1/2

Afgedane Fondsen op 11 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Certif. N. H. Mij.	172 1/2	172 1/2	173	173
Handelsbank	160 1/4	160 1/4	—	—
Escompto cert.	89 3/4	89 3/4	—	—
H.V.A.	581 1/2	581 1/2	—	—
Lindeteves	148 1/4	148 1/4	—	—
Japanlijn	103	103	—	—
K. P. M.	229	229	—	—
N.I. Spoor	209	209 1/2	—	—
Sem. Cher. Tr.	147	147	—	—
Poerworedjo	68 1/4	68 1/2	—	—
Simau	633	633	—	—
5% Oblig. Ind. L. '16	100 1/4	100 1/2	—	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B	96 1/2	96 1/2	96 1/2	96 1/2
4 1/2% „ Ind. L. '29	96 1/2	96 3/4	—	—
5% „ Gem. Cred. Bank	93	98	—	—
6% Pbr. Java Hyp. Bank	103	103	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	219	220	218	218
Amst. Rubber	172	172	172	172
Hotel des Indes	144	144	—	—
Papandajan pref.	—	—	70	70

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 11 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Kol. Bank	217	222
A'dam Bank	—	195
Escompto aand.	88	89
Cult. Mij. Vorstenl.	150	—
Internatio	260	—
Bandoeng Kinine gew.	300	320
Bandoeng Kinine pref.	142 1/2	—
Unie	186	187

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 1/4	100 1/4	100 1/4
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99 3/4	—	—
3 m/d A'dam	99 3/8	—	—
4 m/d A'dam	99 1/8	—	—
6 m/d A'dam	98 5/8	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12 1/2	12.12 1/2	12.12 1/2
30 d/z Londen	12.08 3/8	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.98 1/2	11.95	11.93 3/4
Zicht Australië	11.95	11.92 1/2	11.91 1/4
T. T. Amerika	2.50	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/2	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91 1/8	—	—
T. T. Rangoon	91 1/8	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 1/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	96 1/2	99	97
T. T. Shanghai	1.23 1/2	1.21	1.22 1/2
T. T. Amoy	91 1/2	—	88 3/4
T. T. Singapore	1.40 5/8	1.40 5/8	1.40 5/8
T. T. Br.-Indië	—	91	90 7/8

Batavia, 11 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	8 Febr.	10 Febr.
Prolongatierente	3 1/8	3
A'dam-Java	99 3/8	99 3/8
A'dam-Londen	12.12 1/8	12.12 1/4
A'dam-New-York	2.49 3/16	2.49 1/4
A'dam-Parijs	9.76 7/8	9.76

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 10 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 11 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Zaterdag	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets				
Febr.	—	—	41	41 1/4
Java-Std.-Crepe				
Febr.	—	—	41 1/2	41 3/4
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E K. Bat.				
Febr.	—	—	47	—
Febr./Maart	—	—	47	—
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat.				
Febr.	—	—	111 3/4	113 3/8
Febr./Maart	—	—	111 3/4	113 3/8
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat.				
Febr.	—	—	149	—
Febr./Maart	—	—	149	—

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,41 vraag, f 0,41 1/2 aanb.

Palembang Robusta Febr./Mrt. f 29,— nom.

Citronella-olie ready f 2.70 ged.

Peper-Lampongs Febr./Mrt. f 69.— vraag, f 70 aanbod.

Peper-Muntok Febr./Mrt. f 92.— vraag, f 93 1/2 aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 11 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10 7/8 vraag, f 11 aanb. Febr. idem Maart f 11 vraag, f 11 1/8 aanb. April f 11 1/8 vraag, f 11 1/4 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 3/4 vraag, f 10 7/8 aanbod. Markt flauw.

Rubber sheets f 41 nom. Markt kalm. Koffie. Onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	10 Febr. 10 u. v.m.	11 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	26 1/2	26
Crêpe spot	26 1/2	26
Sheets Mrt.	27 1/4	26 3/4
„ Apr./Juni	28 1/4	27 1/2
„ Juli/Sept.	29 1/2	28 1/2
Medium blankets Febr./Mrt.	23 1/4	23
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	15 1/4	15 1/4

Heden opende de markt prijshoudend.

Londen.

		8 Febr. open. not.	8 Febr. slot not.	10 Febr. open. not.	10 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	7 3/4	7 13/16	8	7 7/8
	verk.	—	7 7/8	—	7 15/16
„ Mrt.	koop.	—	7 15/16	—	7 15/16
	verk.	—	8	—	8
„ Apr./Juni	koop.	—	8 1/4	—	8 1/8
	verk.	—	8 3/8	—	8 3/16
Crêpe spot	koop.	—	7 11/16	—	7 13/16
	verk.	—	7 13/16	—	7 7/8

De markt opende en sloot vast.

New-York.

		8 Febr. 4 u. n.m.	10 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	16 1/8	16
Sheet spot	koop.	15 5/8	15 1/2
	verk.	15 7/8	15 3/4
„ Mrt.	koop.	15 7/8	15 5/8
„ Apr./Juni	koop.	16 1/2	16
	verk.	16 3/4	16 1/4

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		8 Febr.	10 Febr.
Sheet spot	koop.	—	15 5/8
	verk.	—	15 7/8
Apr./Juni	koop.	—	16 1/8
	verk.	—	16 3/8

Slot kalm.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	8 Febr.	10 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11 1/2 verk.	11 1/2 verk.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	16 3/8 verk.	16 3/8 verk.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	12 3/8 verk.	12 1/2 verk.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	8 Febr.	10 Febr.
Verkocht	150 tons	—
Prijs (per picol)	92 doll.	—

Londen.

10 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

	10 Febr.
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	178 1/8 pd.st.

New-York.

8 Febr.	10 Febr.
39 doll.	38 7/8 doll.

Markt prijshoudend.

Disconto-verlaging.

WEENEN, 10 Febr. (*Aneta-Radio*). De Oesterreichische Nationalbank verlaagde het disconto van 7 tot 6 1/2 pCt.

Algemeene Exploratie Mpij.

Men deelt ons mede dat de productie der Alg. Exploratie Mpij. over Jan. 1930 bedroeg 14.100 tons ruwolie (Dec. 1929: 14.680 ton).

Cultuurproducties.

(*Van de N. V. Pasir-Nangka*).

	Jan. '30	Jan. '30
Thee.		
Pasir Nangka	hKg.	hKg.
Eigen-product	69.669	59.180
Opkoop-product	43.941	40.594
Leuwi Maggoe.		
Eigen-propuct	95.566	82.426
Opkoop-product	80.821	74.034
Tjibogo.		
Eigen-product	58.137	48.072
Opkoop-product	31.628	31.244
Totaal	379.762	335.552
Kina.	Kg.	Kg.
Pasir Nangka	3.307	7.805
Leuwi Manggoe	4.402	5.523
Tjibogo	894	—
Totaal	8.603	13.328

Prijzen op Java.

(*Van het Centraal Kantoor voor de Statistiek.*)

Bij de berekening der indexcijfers zijn de prijzen van 1913 gesteld op 100. Aangezien op het tijdstip van het verschijnen der maandstatistiek meermalen nog eenige gegeven ontbreken, dienen verschillende cijfers van de laatste maand als voorloopig te worden beschouwd.

I. Groothandel.

Groothandelsprijzen zijn opgenomen tot en met December 1929.

De groothandel is gesplitst in *invoer* en *uitvoer*.

De reeks der invoerartikelen omvat 72 artikelen en is onderverdeeld in 5 groepen: *textiele goederen, levensmiddelen, metalen, chemicaliën en diversen.*

Er worden indexcijfers berekend per groep en voor alle groepen tezamen.

Invoer.

De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Het indexcijfer van de groep „textiele goederen" verminderde met één punt tot 170 door de daling in prijzen van calico's en supers. In de vorige pulicatie werd er reeds op gewezen, dat deze daling een gevolg is van het teruglopen van de prijzen van ruwe katoen.

Het indexcijfer van de groep „levensmiddelen" daalde wederom met één punt tot 147 als gevolg van het verder terugloopen van de prijzen van Rangoon- en Saigonrijst en kedelee, terwijl ook Australische boter iets lager noteerde.

Van de groep „metalen" daalde het indexcijfer met twee punten door de lagere prijzen van giet- en plaatijzer. Ook de prijzen van dakijzer en draadnagels liepen terug.

Bij de groepen „Chemicaliën en Verfstoffen" en „Diversen" bleef het indexcijfer ongewijzigd.

Voor den geheelen invoer daalde het indexcijfer van 154 tot 153.

Uitvoer.

De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten. Met uitzondering van copra en koehuiden daalden de prijzen. Zoo daalde het indexcijfer van peper van 228 tot 173. Van mais liep het indexcijfer 27 punten terug tot 219. Voor enkele andere producten als tin, rubber en suiker was de daling echter niet zoo groot.

Het indexcijfer van alle exportproducten te samen liep met 9 punten terug tot 111.

Het algemeen indexcijfer van in- en uitvoer te samen daalde van 146 tot 144.

Kleinhandelsprijzen.

De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorprong (tabel V) is zoo samengesteld, dat de inheemsche en uitheemsche groep geheel parallel zijn.

De prijzen van de inheemsche artikelen verschillen weinig met die van de vorige maand. Het indexcijfer onderging dan ook geen wijziging en bleef 163.

Bij de uitheemsche artikelen valt een geringe prijsstijging waar te nemen, waarom het indexcijfer met één punt steeg tot 146. Het indexcijfer van den geheelen kleinhandel bleef onveranderd 154.

Pasarprijzen.

De gemiddelde pasarprijzen van 119 passers op Java en Madoera stegen in December wederom voor padi, beras, gepelde mais, cassave, gaplek en bataten hooger.

Wat betreft mais is deze prijsstijging te wijten aan de talrijke oogstmislukkingen, vooral in Banjoemas, Bodjonegoro, Bagelen en Madoera. De andere prijsverhoogingen zijn min of meer afhankelijk geweest van de gewone seizoensschommelingen.

Kosten van levensonderhoud.

In tabel VIII en IX worden „gewogen" indexcijfers gepubliceerd voor de duurte van de voornaamste kosten van het levensonderhoud van Europeanen en Inlanders. Eerstgenoemde tabel berust op de stedelijke kleinhandelsprijzen (tabel V en VI), laatstgenoemde, althans voor de voeding, op de pasarprijzen van tabel VII.

Het indexcijfer voor de kosten van eenige belangrijke levensbehoeften van een Europeesch gezin daalde in Januari met 1 punt tot 161. Evenals in November steeg het indexcijfer van de Inheemsche bevolking op Java en Madoera met 3 punten als een gevolg van de hoogere prijzen van rijst, mais, bataten en cassave; het bedraagt thans 168.

Zoutverkoop.

De ontvangsten uit den zoutverkoop van het Zoutbedrijf der Provincie West-Java bedroegen: Januari 1930: f 300.875,78 Januari 1929: f 316.824,30.

Deutsche Reichseisenbahn Ges.

Aan het begin Januari verschenen verslag van den commissaris bij de Deutsche Reichseisenbahn Ges., Gaston Leverve, wordt het volgende ontleend:

De ontvangsten der Deutsche Reichseisenbahn Ges. worden geraamd op 5.370.000.000 mark, terwijl zij in 1928 5.159.000.000 mark bedroegen. De ontvangsten zouden dus ongeveer met de begrooting overeenkomen. Daar de uitgaven 4 459.000.000 mark zullen bedragen, blijft er dus een som van 911.000.000 mark over.

Dit overschot zal juist voldoende zijn tot het betalen van de herstellasten, het dividend op de preferente aandeelen uit te keeren, verder de uitgaven voor nieuwe werken ad 79 800.000 mark te dekken en 91.800.000 mark toe te voegen aan het bijzonder reservefonds, dat dan de bij de statuten vastgestelde 500.000.000 mark zal hebben bereikt.

In het verslag wordt er voldoening over tot uiting gebracht, dat uitgaven en ontvangsten in evenwicht zijn en de maatschappij aan haar verplichtingen heeft kunnen voldoen.

De financieele positie der maatschappij maant echter tot voorzichtigheid. Het bestuur koestert het voornemen aan de ontvangsten over 1929 de 79.800.000 mark voor nieuwe werken en verder 69.000.000 mark aan het overschot uit vorige jaren te onttrekken.

In het loopende jaar schijnt zich de toestand der kapitaalmarkt niet gunstiger te ontwikkelen en de maatschappij zal ook in dit jaar het grootste deel van de uitgaven voor nieuwe werken moeten onttrekken aan de bedrijfsontvangsten. Dit acht men evenwel van voorbijgaanden aard. De achterstand in het onderhoud zal volgens verwachting, in acht of negen jaar zijn ingehaald.

De minder gunstige positie der kapitaalmarkt in het binnen- en buitenland zal eveneens van voorbijgaanden aard zijn en binnen een niet meer al te lang tijdvak zal de toestand verbeteren.

Aangezien de maatschappij in 1930 middelen behoeft voor haar bedrijf, zal zij, zooals de toestand zich thans laat aanzien, wel tot een verhooging van de tarieven moeten overgaan, als het eenige redmiddel.

De rechten tot het oefenen van contrôle door de regeering zullen, volgens de nieuwe organisatie, overeenkomstig de voorstellen van de deskundigen versterkt worden, terwijl elke deelneming door het buitenland aan de contrôle zal verdwijnen.

De verantwoordelijkheid der regeering ten opzichte van de financiëele resultaten der maatschappij zal evenwel grooter worden.

De Cacaohandel in 1929.

In haar jaaroverzicht van den cacaohandel wijst de firma De Waal & Van Overzee te Amsterdam op eenige belangrijke gebeurtenissen, welke in het afgeloopen jaar hebben plaats gevonden, en die zeer waarschijnlijk voor de toekomst van het artikel van verstrekkende beteekenis zullen zijn. Blijkbaar om een tegenwicht te scheppen voor den invloed van de New Yorksche markt, hebben de cacao-verschepers in 1929 met elkander contact gezocht en gevonden.

Na de fusie van de African & Eastern Trading Cy. met de Niger Co. Ltd., een ondermaatschappij van Lever Bros., die tot oprichting van de United Africa Co. Ltd. leidde, is een Pool gevormd, waarin behalve de voornaamste Engelsche verschepers eenige der belangrijkste Fransche en Zwitsersche firma's vereenigd waren. Al de leden van deze Pool, die in 1928/29 60 tot 70 pct van den West-Afrikaanschen oogst hebben verscheept, schijnen voor den 1929/30-oogst een uniforme aan- en verkooppolitiek te volgen. Het feit dat door een overeenkomst tusschen de United Africa Cy. Ltd en de Unilever Cy, dit laatste machtige concern achter de operaties van de Pool staat, zal ongetwijfeld belangrijke gevolgen voor de toekomst der markt hebben.

Bovendien moet niet uit het oog worden verloren, dat het veel gemakkelijker is, een markt op basis van de tegenwoordige normale cacaonoteeringen te steunen dan in de laatste jaren het geval was, toen het prijsniveau veel hooger was en de manipulaties op een volkomen mislukking uit zijn geloopen. Intusschen gelooft men algemeen, dat het doel van de Pool thans is, de markt te steunen, en wellicht later te trachten ze te verbeteren en het wordt thans waarschijnlijk geacht, dat deze campagne met succes zal kunnen worden uitgevoerd.

De cacao-markt is in 1929 over het geheel lusteloos gebleven, met slechts kleine fluctuaties. De laagste prijs werd in November bereikt, toen Goudkustcacao ca. 40/- cif noteerde, maar sindsdien zijn er teekenen van verbetering, ongetwijfeld ook als gevolg van de bovenbedoelde steunactie.

Copra.

Londen.

10 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 2 sh. 6 p. verk.

De Rubberveiling te Singapore.

(*Van de Firma Hooglandt & Co*).

Singapore 5 Febr. sinds ons laatste rapport was de rubbermarkt rustig gestemd, terwijl de prijzen tegen het einde van de afgeloopen verslagperiode iets daalden.

De exporten uit Malaya gedurende Januari bedroegen 52 330 ton, hetgeen volgens verwachtingen is, en waarschijnlijk geen ongunstigen invloed op de markt zal hebben.

De voorraden te Londen zijn met 478 ton gestegen, terwijl de Liverpool stocks voor het eerst sedert langen tijd met 165 ton zijn gedaald per 1 Februari, zoodat het totaal op dien datum 80.358 ton was.

Een rustige toon heerschte op de heden gehouden veiling. Sheets en Pales werden vlot verkocht. Fine Browns vonden een gereeden afzet. Voor de andere soorten bestond weinig belangstelling.

Van de gecatalogiseerde hoeveelheid van 993 ton, werd 887 ton aangeboden en 788 ton verkocht.

Surséance van Betaling.

De gebroeders Schadt en Bonus, eigenaren van de onderneming Pematang in het Laboean Roekoesche, vroegen surséance van betaling aan (Aneta).

Unificatie van het Wissel- en Chequerecht.

De correspondent van de *N. R. Ct.* te Genève seinde:

Zooals reeds gemeld, heeft de Volkenbondsraad mr. Limburg benoemd tot voorzitter van de Volkenbondsconferentie voor de unificatie van het wissel- en chequerecht, welke op 13 Mei aanstaande te Genève zal bijeenkomen. In het rapport van den Duitschen gedelegeerde von Schubert, waarin deze aan den raad de benoeming van mr. Limburg tot voorzitter in overweging geeft, heeft von Schubert gewezen op de zeer bijzondere belangstelling die de Nederlandsche regeering sedert jaren in deze aangelegenheid getoond heeft en in herinnering gebracht dat in 1910 en 1912 reeds wisselrecht-conferenties in Den Haag zijn bijeengekomen op uitnoodiging van de Nederlandsche regeering.

Deze heeft ook steeds de aandacht gevestigd op de speciale belangstelling, welke zij voor deze aangelegenheid heeft, zoodat het Volkenbondssecretariaat dan ook van 1922 af in nauwe samenwerking met de Nederlandsche regeering heeft gehandeld bij de voorbereiding van deze unificatie van het wisselrecht. Onder deze omstandigheden meende de heer von Schubert, dat het wenschelijk zou zijn een Nederlander tot president der conferentie te benoemen en gaf hij in overweging de benoeming van mr. Limburg, die zooals von Schubert in herinnering bracht, gedurende lange jaren gedelegeerde van Nederland op de Volkenbondsvergadering is geweest en die als lid van de eerste commissie der Volkenbondsvergadering steeds getuigd heeft een zeer groote activiteit te bezitten en blijken heeft gegeven van een uitgebreide juridische kennis.

Von Schubert voegde aan dit voorstel toe, dat hem bekend was, dat de benoeming van mr. Limburg de Nederlandsche regeering bijzonder aangenaam zou zijn. In verband met de wisselrecht-conferentie heeft de Volkenbondsraad bovendien besloten het oeconomische Volkenbondscomité en de Internationale Kamer van Koophandel uit te noodigen ieder drie leden naar deze conferentie af te vaardigen met een raadgevende stem.

Radio-Nieuws.

Programma's.

Phohi.

Donderdag 13 Febr.
van 8.30—1030 M. J. T.

Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

1. Ouv. zur Oper Fra Diavolo D.F.E. Auberg.
2. Wiener Blut, Walzer — Joh. Strauss.
3. Festtanz und Stunden-walzer aus Coppélia, — Leo Delibes.

J. Massink. Zanger.

Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

4a. The truant Nymph — James P. Dunn.
b. Flame Dance — „ „
5. Von Pontius zu Pilatus, Potpourri, — C. Morena.

J. Massink. Zanger.

Versterkt orkest onder leiding van Loe Cohen.

6. Weht im Herbst der Wind, Tango Lied — Fr. W. Rust.
7. Finale.

I. A. X.

Station I.A.X. zal op ons verzoek morgen (Woensdag) en Vrijdag de uitzendingen van de Phohi-zender op 20.5 meter doorgeven.

Batavia.

Dinsdag, 11 Febr.

7 — 9 Versterkt Orkest Hotel der Nederlanden.
9 —10 Piano concert door Mevr. Boer—Kingma.

Woensdag, 12 Febr.

7 — 9 Klassieke Muziek (Gramofoonplaten).
9 —10 The Bulgarian Trio van Maison Versteeg.

Bandoeng.

(*Korte golf, 58.*)

Dinsdag, 11 Febr.

Preanger Hotel-Muziek, aanvang half 8 n.m.:

1. „Ouverture romantique", Kéler Béla. 2. „Najaden am Bach" Ehrke, 3. Walzer „Grigri", Lincke. 4. Fantaisie aus der Oper „Samson und Delila", Saint-Saëns, 5. „Chanson d l'adieu", Tosti, 6. „Ballet égyptien", Luigini.

Woensdag 12 Febr.

Klassiek Concert gegeven door Marcel Hammerschlag's Kwartet:

1. Ouverture „Egmont", Beethoven, 2. „Träume", Wagner. 3, „Erinnerungen aus Schumann's Werken", Urbach, 4. „Andante", Corelli. Cellosolo gespeeld door den heer Eugen Hekl. 5, Fragmente aus der Oper „Der Rosenkavalier", R. Strauss, 6. Fantaisie aus der Oper „Romeo und Julia", Gounod.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Maandag 10 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(*Vervolg.*)

Aan de orde is het ontwerp inzake wijziging van het W.V.S., tot bestrijding van

Revolutionnaire woelingen.

De heer Blaauw, zijn rede voortzettende vraagt nog of ook zij die in het buitenland tegen het openbaar gezag van Ned. Indië opruien, strafbaar zijn. Zoo niet, dan zouden de opruiërs, die bijvoorbeeld van uit Singapore kunnen ageeren, vrijuit gaan. Zij zullen dan zoo nu en dan naar Ned. Indië kunnen terugkeeren om te zien, welk resultaat zij hebben bereikt, zonder daarbij te worden lastig gevallen. Op die wijze kan men ook onder de duizenden Mekkagangers buiten Ned. Indië ongestraft revolutie prediken en daarna ongehinderd weer naar hier terugkeeren om te zien, welk succes men heeft gehad met die propaganda. Spr. vraagt aanvulling van deze leemte.

De heer Middendorp vraagt den heer Van Helsdingen hoe hij denkt over de geslaagde revolutionnaire woelingen als die van Cromwell en de tachtigjarige oorlog.

Toch is spr. van meening, dat iedere regeering zich door middel van de strafwet tegen zulke woelingen moet verdedigen. Alleen dienen zulke aritkelen den reschtsstaat te versterken, anders zijn ze ongeoorloofd.

Spr. heeft o.a. bezwaar tegen de bepalingen, die speciaal de leiders zwaarder bedreigen. Hun motieven kunnen eerbiedwaardig zijn.

Spr. wil ze wel straffen, maar dan met verbanning in plaats van gevangenisstraf.

Spr. wil uitstel van behandeling tot de hangende strafzaken tegen de P.N.I.-leiders afgehandeld zijn.

Spr. verwacht weinig heil van deze bepalingen. De regeering zou er weinig kwaad mee kunnen stichten, wanneer de artikelen 153 bis en ter en 161 bis worden ingetrokken. Spr. zal zijn stem aan het ontwerp onthouden.

De heer Van Lonkhuyzen bepleit intrekking van art. 161 bis, het stakingsartikel, dat ook de Europesche vakbeweging in haar actie zou kunnen belemmeren. Spr. vraagt daarom van de voorstellers der motie-Thamrin splitsing daarvan, zoodat spr. zich wat art. 161 bis betreft aan hun zijde zal kunnen scharen.

Spr. wenscht voorts herziening van beide artikelen, het laatste speciaal om de mogelijkheid te scheppen tot gedwongen overleg tusschen de werknemers en de leiders der groote bedrijven, waar staking verboden dient te worden.

De algemeene beschouwingen over het ontwerp zijn hiermee afgeloopen.

De regeeringsgemachtigde zal over een week antwoorden.

Nieuw lid.

Hierna wordt het nieuwe lid, de heer Idi Prawiradipoetra, tot het College toegelaten.

Aan de orde is de aanvullingsbegrooting, afdeeling IX.

Departement van Oorlog.

De heer Rükert bepleit het kiezen van een andere schaal voor enkele topografische kaarten.

De heer Kiès bespreekt eenige kwesties van organisatorischen aard. Allereerst die van de promotie en de eindposities voor het korps technici van de Artillerie, voor het meerendeel officieren, die de bij-studie maakten tot volwaardig scheikundig of werktuigkundig ingenieur.

Spr. bepleit voor dit korps den kolonels-rang als eindpositie en vraagt voor den huidigen Directeur der Artillerie constructie-werkplaatsen, een man van buitengewone verdiensten, die reeds meerdere uitvindingen ter beschikking van het gouvernement stelde en daardoor aan de schatkist financiëel voordeel van tonnen gouds bezorgde, dadelijke doorvoering van die betere positie.

Ook voor het korps militaire paardenartsen bepleit spr. een betere promotieregeling, door uitbreiding van het aantal hoofdofficiersplaatsen met één, tegen opheffing van de XIde afd. van het D.v.O. Ook de positie van kolonel, hoofd der VIIIste afdeeling Cavalerie, wordt overbodige luxe geacht; deze kolonel kon twee jaar achter elkaar in zijn betrekking gemist worden gedurende maanden, om naar Australië te gaan voor paardenaankoop.

Spr. beveelt aan, de waarde der VIIIste en XIde afd. van het D.v.O. eens te doen beoordeelen door de Inspectie der Generale Thesaurie en door de Organisatie-Commissie Bodenhaussen.

Tenslotte bepleit spr. de spoedigste verbetering van het troepenlogies te Solo en te Djokja en den spoedigen aanleg van een oefenterrein te Salatri voor de Militaire Luchtvaart-afdeeling.

De heer Van Hulstijn heeft slechts enkele punten. Spr. vraagt of het niet mogelijk is thans reeds te vernemen wat de aanstaande legerorganisatie zal inhouden. Vervolgens bespreekt hij het standpunt der werkgevers ten aanzien van militie-plichtigen. De regeering zorgt in dit opzicht zoo mogelijk voor de belangen van hare dienaren, die hun dienstplieht moeten vervullen.

De regeering is echter ten aanzien van particuliere militieplichtigen minder positief in haar mededeelingen. Spr. vraagt over de houding der part. werkgevers in deze van de regeering zooveel mogelijk gegevens te verzamelen om te zien wat er er tegen benadeeling der belangen der particuliere employé's, die onder de wapenen moeten komen, kan worden gedaan.

De heer Van der Weyden heeft ook maar een paar opmerkingen en vragen. Ook hem bevreemdt het, dat men reeds ver is met de organisatieplanen. Spr. vraagt hieromtrent nadere toelichting.

Dan wijst spr. op de langdurige behandeling van voorstellen als de defensie-plannen in Nederland. Bedenkelijk acht spr. het hierbij, dat de autoriteiten, die deze aangelegenheden in Holland behandelen, sinds vele jaren uit Indië weg zijn en dus niet meer deskundig kunnen worden geacht.

Spr. sluit zich aan bij het pleidooi van den heer Kiès voor verschillende door deze naar voren gebrachte voorzieningen.

Omtrent de „niet bepaald ongunstige" promotie van sergeant-majoors tot adj.-onderofficier, zegt spr., dat deze juist zeer ongunstig is.

Spr. toont dit met verscheidene voorbeelden aan en bepleit verbetering in dien bevorderingsgang. Spr. stelt hieromtrent der regeering een drietal vragen.

Dan critiseert spr. de grijs-groene tenue van het leger, ook en vooral in verband met de gebleken onmacht van de leveranciers om steeds dezelfde kleur te leveren.

Spr. dankt voorts de regeering voor het openstellen van den Europeeschen soldatenrang voor den Indo-Europeaan hier te lande.

Ten slotte vestigt spr. de aandacht van den Regeeringsgemachtigde op een artikel „De Indo-Europeaan in het leger" in *Onze Stem* van 30 Januari.

Jubileum Khouw.

De voorzitter stelt dan voor den heer Khouw Kim An namens den Volksraad geluk te wenschen met zijn 25-jarig dienstjubileum. Hiertoe wordt onder applaus besloten.

D. v. O.

De heer Ratu Langie is erkentelijk voor de genomen maatregelen ten aanzien van de terugreis van weduwen van overleden inheemsche militairen naar hun land.

Spr. bepleit voorts nogmaals gelijkstelling van de bezoldiging van inheemsche militairen met die der Europeanen en behoorlijke verzorging van hun nagelaten betrekkingen.

Spr. vraagt openbaarmaking van het verslag van de zoogenaamde studiecommissie betreffende die gelijke salariëering.

Het Weduwen- en Weezenfonds van Inh. militairen is nog steeds „in studie". Spr. wil niet bepaald pensioen, maar voorloopig een soort onderstand, overeenkomende met rang en stand van de overleden militairen. Voor de inheemsche Christen-militairen is het stichten van een fonds thans reeds mogelijk, meent spr. Dat is onbillijk tegenover de Mohammedaansche militairen, maar zulke onbillijkheden zijn er ook nu reeds ten aanzien van andere groepen.

Spr. stelt ten slotte nog enkele vragen ten aanzien van den Menadoneeschen militair, die bij de jongste manoeuvres in het Cheribonsche amok maakte en vervolgens trachtte zelfmoord te plegen.

De heer Laoh veronderstelt, dat de oorzaak van deze amokpartij zou kunnen liggen in de extra-zware diensten, welke van de Menadoneesche militairen werden gevergd.

De heer Ratu Langie acht dit ook mogelijk en vraagt ook daarom een nader onderzoek.

Spr. is niet bevredigd door het afwijzend antwoord inzake het gebruikmaken van in Indië studeerende en afgestudeerde jongelieden van de Geneeskundige Hoogeschool voor den Militairen Geneeskundigen Dienst.

Binnengekomen is de volgende motie, voorgesteld door de heeren Kerkkamp, Van der Weyden, Kiès, van Lonkhuyzen, Monod de Froideville, De Hoog en Sosrohadiwidjojo.

> De Volksraad,
> gehoord de debatten in deze en de voorafgaande zitting; noodigt de regeering uit bij Nota van Wijziging of op de te verwachten tweede aanvullende begrooting voor 1930, post 906 van hoofdstuk I van afdeeling IX aan te vullen met een onderdeel f: Tegemoetkoming aan de Vereeniging van gepensionneerde en gegageerde militairen van het Leger in Nederlandsch Oost- en West-Indië „Voorwaarts" ten behoeve van haar afdeeling „Steunverleening" f 3000.

De heer Apituley bespreekt de voornemens tot instelling van een militair weduwen- en weezenfonds voor inheemsche militairen.

Verschillende militaire vereenigingen hebben in dit opzicht groote activiteit betoond. Spr. bepleit met klem spoedige voorziening, met het oog op het kommervol bestaan van de achtergelaten betrekkingen van inheemsche militairen.

Ook hij is van meening, dat men zeer goed kan beginnen met een fonds voor Christelijke Inlandsche militairen. Spr. bestrijdt de bezwaren van de regeering hiertegen. De menschen willen graag het noodige percentage van hun salaris als bijdrage tot zoo'n fonds afstaan.

Spr. stelt met het oog op een spoedige invoering een aantal vragen.

De heer Kerkkamp wil slechts een enkel punt ter sprake brengen: het steunfonds van de vereeniging „Voorwaarts" en de daarvoor gevraagde subsidie, welke door de regeering werd afgewezen. Spr. bestrijdt het standpunt van de regeering terzake. Het gaat hier om soldaten en korporaals, voor wie ook het pensioen, een minimum-pensioen is.

Vandaar dat zij gaarne deelnemen aan een steunfonds als het bedoelde. Zij zijn niet aangesloten bij het militair weduwen- en weezenfonds, dat door de Regeering met een zeer groot bedrag gesubsidieerd wordt. Er is dus alle aanleiding om de subsidie van f 3000 aan het steunfonds van „Voorwaarts" te verleenen, welk fonds aan de weduwen van overleden deelnemers een kleine uitkeering ineens doet. Spr. doet een beroep op het goede hart van dezen Regeeringsgemachtigde en van de regeering zelve.

De heer Van Lonkhuyzen bepleit nogmaals het toestaan van het dragen van witte kleeren aan ondergeschikte militairen buiten dienst. Zij worden wanneer ze in uniform zijn, geweerd uit verschillende gelegenheden. Spr. wil die witte uitgaanskleeding door het land doen bekostigen.

Spr. vraagt een opgave te doen van militie-plichtigen, die uit hun betrekking worden ontslagen. Kan hiertegen door Leger en Marine niets worden gedaan? Door openbaarmaking van de firma's, die zich aan zulke practijken schuldig maken, zou reeds veel voorkomen kunnen worden, meent spr.

Aan de orde is afd. X;

Marine.

De heer Monod De Froideville meent, dat de eerste grondslag voor de defensie is: beschikking over goed personeel.

Ook een goede geest onder deze menschen is noodzakelijk. En die geest wordt geschaad door minder goede betaling, waarvan spr. een enkel voorbeeld geeft.

Wat de behandeling van dienstplichtigen bij de marine betreft, wijst spr. er op dat aan militie-onderofficieren en reserve-officieren als regel aan boord een verblijf wordt toegewezen van beroeps-onderofficieren, waardoor deze in het gedrang komen.

Spr. becritiseert dan de voor het klimaat ongeschikte verblijven aan boord van H. Ms. *Sumatra*, toen dit schip in reparatie lag. Er waren daardoor vele zieken.

Hij bespreekt voorts het georganiseerd overleg voor de Indische marinemenschen en de instelling ook van een Indische commissie van advies voor dit doel. Spr. acht de practische bezwaren van de Regeering in deze niet overwegend. Wat is er toch tegen—vraagt spr. —om hier dezelfde regeling toe te passen als in Nederland bestaat?

De heer Van Lonkhuijzen vraagt hoe de toestand van H. Ms. *Sumatra* precies is. Dit is hem nog niet duidelijk.

Dan vraagt spr. naar de voorziening in het tekort aan marinepersoneel.

Voorts bepleit spr. het gelegenheid geven aan het personeel van de langen tijd in reparatie liggende schepen, om zich te ontwikkelen en te ontspannen.

Spr. heeft den indruk gekregen dat er geen behoorlijk onderzoek is ingesteld naar de ernstige klachten van zee-miliciens. Hij hoopt dat de regeering haar aandacht aan deze kwestie zal blijven schenken. De behandeling van koopvaardij-officieren als milicien bij de marine heeft een nadeeligen invloed op het prestige van deze mannen aanboord van hun eigen schepen.

Spr. vraagt inzake de loodsen, om het gratificatiestelsel voor de havenmeesters door hooger salaris te vervangen om de loodsen niet ontevreden te maken.

Dan bespreekt hij nog enkele détailzaken.

Ten slotte bepleit spr. nog den wekelijkschen rustdag voor de loodsen, waarin door aanstelling van enkele nieuwe loodsen zou kunnen worden voorzien. De betaling van overwerk aan havenmeesters dient ook te worden afgeschaft om verdere wrijving met het loodspersoneel te voorkomen.

De heer Bruineman becritiseert het niet verwerken van toegestane credieten in het betrekkelijk begrootings jaar.

Voorts heeft spr. ernstig bezwaar tegen de groote overschrijding van de oorspronkelijke begrooting van de pyrotechnische werkplaatsen en munitie-magazijnen op Madoera (f 1.605.000,—). Hij heeft daarbij met bevreemding geconstateerd, dat de regeering dit werk als een „vredeswerk" beschouwt.

Overigens meent spr. dat de meeste posten, die daarbij werden verhoogd, tevoren reeds tot het juiste bedrag hadden kunnen worden geschat.

Spr. wijst voorts op de kwetsbaarheid van het eiland Madoera. Men begint daar met het groote „vredeswerk" alvorens de maatregel te nemen om het tegen aanvallen van den B.V. te beschermen.

Spr. verlangt in dit opzicht volledige openlegging van zaken. Wanneer wij niet kunnen worden bespaard voor zulke begrootingsoverschrijdingen, kon het gevolg wel eens zijn dat de Volksraad ze afstemde.

Dan vraagt spr. nadere inlichtingen over de groote reparaties aan onze moderne kruisers.

Hij bepleit voorts nogmaals de samenvoeging van de militaire en marine-vliegdiensten. Spr. ziet de juistheid van de bewering, dat de „Geografische ligging" van Ned. Indië aanvallen uit de lucht onwaarschijnlijk zou maken, heelemaal niet in.

De heer Soeroso bespreekt het bezwaar tegen het plaatsen van Europeesche marine-schepelingen onder Inlandsche meerderen, waaruit naar zijn meening wederom een misplaatst superioriteitsgevoel van Europeesche zijde blijkt.

De heer Van Zalinge heeft enkele opmerkingen over den dienst van scheepvaart, welke dienst overigens door de particuliere scheepvaart zeer gewaardeerd wordt.

Spr. bestrijdt de verplichte loodsdiensten in de haven van Belawan, waarover de belanghebbenden niet werden geraadpleegd.

Spr. heeft o.m. bezwaar tegen de bepaling, dat de havenmeester zal uitmaken, welke kleinere schepen van die loodsdiensten zullen moeten gebruik maken. De retributies daarvoor schijnen als een soort belasting te worden beschouwd, uitsluitend opgelegd aan de scheepvaart. Een groot deel der K.P.M. vloot zal daaronder vallen, hetgeen die maatschappij een f 60.000 zal kosten, terwijl haar gezagvoerders het vaarwater heel goed kennen. Dit is een ernstige aantasting van de belangen der stoomvaartmaatschappijen, meent spr.

Dan vreest spr. ook voor het moeten voteeren straks van een nieuw bedrag van f 150.000 voor een nieuw loodsschip te Belawan. Spr. vraagt te overwegen hiervoor een andere wijze van voorziening te treffen.

De Regeeringsgemachtigde zal Vrijdag antwoorden.

De vergadering wordt om 12 uur 46 gesloten.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE SOEKABOEMI.

Soekaboemi — U.M.S. 4—2.

(*Van onzen correspondent*).

Werd het V.V.M.-elftal in den wedstrijd tegen het Soekaboemische Bondselftal geslagen met 1—4, het Chineesche team van Batavia heeft het er een tikje beter afgebracht. Het moest echter eveneens ondervinden, dat het Soekaboemische elftal niet voor de poes is. Begunstigd door mooi voetbalweer, zonder zon, op een goed terrein, kwamen de spelqualiteiten van beide partijen geheel tot hun recht.

Voor Soekaboemi bleek de opname van Affandi in de voorlinie bepaald een aanwinst. Het trio Liang Gie—Beets—Affandi mag er zijn en behoeft voor combinaties bij de Bataviasche vereenigingen niet onder te doen. Palupessy had zijn dag; alleen Schaalje is tegengevallen. Zenuwen misschien?

Van Koetsveld als van ouds, in bepaalde momenten onbetaalbaar, in andere oogenblikken gevaarlijk en onhandig.

Het elftal van U.M.S. was goed op dreef. Vooral Lilit en Boen Lim gaven goed spel te zien.

Als referee Van Damme beginnen laat, staan de volgende opstellingen tegenover elkaar.

U.M.S. Batavia: Kioe Sen
Bok Hin — Kim Hok
Hin Tjiang — Lilit — Seng Tjoe
Bok Seng — Soen Tjay — Tet Soey — Boon Lim — Hok Siang

●

Emad — Affandy — Beets — Liang Gie — Nana
Schaalje — Wassenaar — Krispijn
N.N. — Pessy
Soekaboemi: v. Koetsveld

Soekaboemi trapt af en tracht al direct het U.M.S.-doel te vinden. Bok Hin retourneert en geeft Tet Soey gelegenheid aan den anderen kant poolshoogte te nemen. Als de bal dicht bij het Soekaboemi-doel reeds bijna de outlijn gepasseerd is, trapt Schaalje en brengt Soekaboemi bijna in gevaar. Van Koetsveld weet juist nog corner te trappen. De corner levert niets op. Soen Tjay tracht dan door mooi op te brengen een doelpunt te forceeren, doch Palupessy weet op het hachelijkst moment op te treden. Tet Soey probeert het ook, mist echter op korten afstand.

Dan begint Soekaboemi los te komen. Mooi samenspelende wordt de bal door Affandi opgebracht, Kim Hok wordt gepasseerd, Liang Gie krijgt den bal mooi toegespeeld en begaat geen fout (1—0).

Nu is het Beets die naar het vijandelijk doel rent, Emad bederft dezen aanval door buitenspel te staan. Si. geeft enthousiast spel te zien en menigen keer wordt het U.M.S.-doel in gevaar gebracht. Als Nana een goede voorzet geeft, ontstaat een duel tusschen Bok Hin en Affandi dat eindigt in een onverwacht doelpunt van Liang Gie (2—0).

U.M.S. zet dan de tanden op elkaar. In een van de moeilijkste oogenblikken begaat Krispijn de fout zijn tegenpartij aan zijn shirt te trekken. Een penalty is de straf door Van Damme opgelegd.

Op advies van een der supporters trapt Tet Soey echter kalm naar van Koetsveld. Soekaboemi onderneemt weer een aanval, Kioe Sen weet deze te breken. Dan komt het eerste doelpunt voor U.M.S. Van Koetsveld krijgt een voorzet weg te werken, trapt echter den bal tegen Hok Siang, die geen moeite heeft dezen in het verlaten doel te deponeeren (2—1) U.M.S. krijgt meer moed.

Als Boen Lim een hooge bal op het Soekaboemi-doel zendt tracht van Koetsveld deze door het uitsteken van zijn linker arm te keeren. De bal gaat over hem heen de touwen in (2—2)!

Rust treedt in met dezen stand. Na de rust hebben de Batavianen niet veel meer te beweren. Soekaboemi vertoont een zeer enthousiast spel en weet keer op keer het U.M.S.-doel in gevaar te brengen.

Een duel tusschen Affandi en Kim Hok eindigt in een mooi geplaatsten bal, buiten bereik van Kioe Sen (3—2.) Een mooi opgebrachte bal van Affandi wordt aan den ongedekt staanden Beets overgegeven die ook Kioe Sen weet te passeeren. (4—2). Met een overwinning voor Soekaboemi wordt dan einde geblazen.

KORFBAL.

De promotie en degradatie-wedstrijden.

Deze week moesten beide vastgestelde wedstrijden worden afgelascht wegens onbespeelbaarheid der terreinen.

Voor de volgende week zijn vastgesteld:

11 Febr. P.K.V. I — Caveo II (Bondsterrein).
14 Febr. P.A.M.S. II — Vios I (B.V.C. terrein).
14 Febr. V.K.C. II — T.O.V.O. II (Bondsterrein).

Weer een Korfbalbond opgericht.

Na Batavia en Bandoeng heeft men nu ook te Djokjakarta een Korfbalbond in het leven geroepen, de „Vorstenlandsche Korfbal Bond". Uit de naam blijkt reeds dat men zich niet alleen tot Djokja wenscht te beperken.

Reeds trad een vijftal clubs toe, gezamenlijk over de honderd leden tellende. Tot secretaris werd de heer Van der Horn benoemd, indertijd een bekend Amsterdamsch korfballer.

HOCKEY.

B.H.C.—P.M.H.C. 1—1.

Te Buitenzorg is een wedstrijd gespeeld tusschen een *mixed*-elftal van de Preanger Mixed Hockey Club uit Bandoeng en een *team* van de Buitenzorgsche Hockey Club. Aan het *A.I.D.* ontleenen wij het volgende betreffende deze ontmoeting:

Te ongeveer kwart voor 8 stelden zich de volgende elftallen op.

Buitenzorg:
Mevr. De Savornin Lohman
Van Sminia Vollema
Mej. Elldbriub, Dütz, Mej. Erdbrink
Besemer, Mej. Boerrichter, Van Hoogstaten, Mev. Lobel, Lever

●

Van Sommeren Greve, Mej. Gerrits, Boele, Mej. Buysman, Staleman
Mej. Van Bosse, Van Haselen, Mej. Boxman
Supheert, Mej. Koster
Bandoeng: Miller

Na ongeveer tien minuten krijgt de linksbuiten van Buitenzorg een bal tegen zijn kin, waardoor hij dusdanig gekwetst is, dat hij het veld moet verlaten. Eenige minuten later valt Tergast voor hem in.

Buitenzorg is in de meerderheid; telkens komen de aanvallen terug en eenige keeren ontsnapt het Bandoengsche doel aan een doorboring.

De voorhoede der P.M.H.C. rammelt eenigszins. Er wordt hoofdzakelijk op links gespeeld en vele aanvallen worden onderbroken door buitenspel.

Na ongeveer 20 minuten geeft de *midhalf* van Buitenzorg goed aan. Van Hoogstraten maakt geen fout en zorgt voor het eerste doelpunt: 1—0.

Na de rust speelt Bandoeng in een gewijzigde en verbeterde opstelling.

De P.M.H.C. pakt direct flink aan, en als na vijf minuten Van Haselen op het juiste moment doorzet, is de gelijkmaker geboren: 1—1.

Kort hierop probeert Buitenzorg het nog eens, met het gevolg, dat het Bandoengsche doel eenigen tijd onder zwaren druk staat.

Twee maal achter elkaar moet eerst Staleman en daarna Van Haselen redden, ten koste van strafcorners, maar deze leveren niets op.

Ongeveer 10 minuten voor einde werkt Bandoeng zich weer los. Mej. Koster krijgt een zeer moeilijke kans, die ze juist naast schiet.

Eindelijk denken wij Van Someren Greve de winnende *goal* te zien scoren, maar door te lang wachten gaat deze kans verloren.

Kort hierop is het einde van dezen zeer genoegelijk gespeelden wedstrijd.

VOETBAL IN NEDERLAND.

Nagekomen uitslag.

P.E.C. — Heracles 0—3.

SCHAATSENRIJDEN.

Wereldkampioenschapper.

OSLO, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Op de 1500 meter werd Staksrud 1, Ballangrud 2 en Van der Scheer 3. Op de 10.000 meter was Ballangrud 1, Heiden 5 en Van den Scheer 6.

Het totaalklassement wijst Ballangrud als wereldkampioen aan. Van der Scheer is 2, Staksrud 3, Heiden 5, Pronk 11 en Hooftma 12. Er waren 14 deelnemers.

LAATSTE BERICHTEN.

Scheepsramp.

Twee personen verdronken.

SOUTHEND, 10 Febr. (*Aneta.*) Zaterdag is de Nederlandsche motorschoener *Oranje* nabij den mond van de Theems vergaan. De kapitein, Tulp, en de Duitscher Walter kwamen om het leven.

De stuurman van de *Oranje* deelde in een persgesprek mede, dat het schip 25 jaar oud was en lekte. Zaterdag, toen het zich bij den mond van de Theems bevond, kwam het voorschip door stormweer blank te staan. Ten slotte begon de *Oranje* te zinken. Er werd een noodsein aan een naderende boot van de marine gegeven, waarop deze de *Oranje* naar een zandbank sleepte. Plotseling werd een schok gevoeld. Het voorschip zonk. De bemanning sprong overboord. Tulp en Walter verdronken.

Een diner in Singapore.

Omtrent de aankomst van het vliegtuig te Singapore wordt ons door Aneta geseind, dat vele leden van de Hollandsche kolonie met den consul-generaal, den heer Daniels, aanwezig waren, evenals bij het vertrek.

Gisteravond had een diner bij den consul-generaal plaats, waaraan twaalf gasten deelnamen, onder wie de passagiers, de *colonial secretary* en de plaatselijke commandant van de *Royal Air Force*. De heer Daniels wijdde een dronk aan de Britsch-Hollandsche samenwerking, welke werd beantwoord door den *colonial secretary*.

Het zeer heldere weer vanmorgen gaf een onbeschrijflijk uitzicht op de unieke ligging van Singapore en de ontelbare eilanden in den Riouw-archipel.

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 10 Febr.

N.I. ss. „Bontekoe" gez. Tuininga, van Semarang en Cheribon, agt. K.P.M.

N.I. ss. „van Lansberge" gez. Janssen, van Palembang, agt. K.P.M.

N.I. ms. „Loudon" gez. Martein, van Singapore en Toboali, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Sutlej" gez. Roberts, van Calcutta, agt. M/Watson.

N.I. ss. „van Goens" gez. Seepers, van Pontianak en Tg. Pandan, agt. K.P.M.

Duit. ss. „Amasis" gez. Bradhering, van Hamburg en Durban, agt. Muller Co.

N.I. ss. „Tjikini" gez. van Rees, van Cheribon, agt. J.C.J.L.

Eng. ss. „Nam Yong" gez. Swinton, van Singapore, agt. Kian Gwan.

Eng. ss. „Sikh" gez. MacLean, van Rangoon, agt, Macl. Watson.

N.I. ss. „van Cloon gez. de Weerd, van Singapore, agt. K.P.M.

Dng. ss. „Pasha" gez. Duncan, van Port Blair en Semarang, agt. Macl. Watson.

Amerik. ss. „Steel Traveller" gez. Arkeman, van Philadelphia en Cheribon, agt. Pitc Syme.

N.I. ss. „Pahud" gez. Ouwehand, van Pangkalan Soesoe, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Tjibadak" gez. Lems, van Soerabaja en Cheribon, agt. J.C.J.L.

Vertrokken 10 Febr.

N.I. ss. „Speelman" gez. de Roos, naar Muntok, Palembang, Moeara Saba, Djambi en Koeala Toengkal.

Eng. ss. „Nam Yong" gez. Swinton, naar Cheribon en Semarang.

N.I. ss. „Bontekoe" gez. Tuininga, naar Singapore en Belawan Deli.

N.I. ss. „Coen" gez. van Tright, naar Bintoehan, Benkoelen, Indrapoera en Padang.

N.I. ss. „Janssens" gez. Terburg, naar Oosthaven en Merak.

N.I. ss. „Kidoel" gez. Venema, naar Tandjongpanto, Pelaboean Ratoe enz. Genteng.

N.I. ss. „v. Lansberge" gez. Janssen, naar Semarang, Soerabaia, Balikpapan enz. Teloek Bajoer.

Eng. ss. „Sutlej" gez. Roberts, naar Fiji (ten N.O. Australië).

Ned. ss. „Tjerimai" gez. Noorthoorn v.d. Kruyff, naar Cheribon, Semarang en Soerabaja.

Ned. ss. „Simaloer" gez. de Haan, naar Cheribon, Tegal, Semarang en Soerabaja.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

De Begrooting voor Defensie.

'S-GRAVENHAGE, 10 Febr. (*Aneta*). In het afdeelingsverslag van de Eerste Kamer nopens de defensie-begrooting juichen velen het optreden van minister Deckers toe gedachtig de wijze waarop hij zijn Kamer-lidmaatschap opvatte en zijn rede op 19 December in de Kamer gehouden. Velen prefereeren in het huidig stadium een burgerminister voor het departement van defensie.

Minister Deckers.

Verscheidenen stellen de vraag of het ontwerp suppletoire begrooting 1930 spoedig te verwachten is. Zij betwijfelen of in de Caraibische zee het gezag wel voldoende gehandhaafd kan worden door de *Arend*.

Het vriest weer!

'S-GRAVENHAGE, 10 Febr. (*Aneta*). De temperatuur wijst een lichts vorst aan. Op de Zuiderzee is eenig drijfijs.

Het Wieringermeer wordt droog gelegd.

'S-GRAVENHAGE, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Heden heeft in tegenwoordigheid van den minister van Waterstaat, mr. P.J. Reymer, den hoofdingenieur bij den dienst der Zuiderzeewerken, ir. V.J.P. de Blocq van Kuffeler en den voorzitter van den raad voor de Zuiderzeewerken, H. Colijn die daarbij het woord voerden, de historische in werking stelling plaats gehad van het gemaal aan het Wieringermeer.

Wij vernemen dat het Wieringermeer over acht maanden drooggelegd zal zijn waarmede dan 9/100 van het geheele plan der Zuiderzeewerken is voltooid.

Per etmaal wordt 4½ millioen kubieke meter water weggemalen, hetgeen gelijk staat met een daling van het waterniveau met 2 centimeter.

De Papegaaienziekte in Holland

'S-GRAVENHAGE, 10 Febr. (*Aneta*). De papegaaienziekte heeft thans ook in Holland slachtoffers gemaakt. Voorloopig zijn het nog maar papegaaien; een schip heeft uit Zuid Amerika zes vogels aangebracht waarvan er thans reeds vijf gestorven zijn.

De Amsterdamsche geneeskundige dienst heeft naar aanleiding van de eerste drie gevallen van papegaaienziekte welke zich daar hebben voorgedaan, bekend gemaakt dat de ziekte, die besmettelijk is, wordt overgebracht door het hoesten van zieke papegaaien.

Tegen het invoeren van deze dieren wordt gewaarschuwd.

JAPAN.

Onrust op Korea?

PARIJS, 10 Febr. (*Aneta-Radio*). Volgens de *Oeuvre* werden over geheel Korea demonstraties gehouden tegen de heerschappij van Japan.

78 personen werden tijdens deze demonstraties gedood.

TOKIO, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Bevestigd wordt dat er op Korea troebelen zijn.

HET BRITSCHE RIJK.

Weer een ernstig Vliegongeluk.

Twee passagiers gedood.

LONDEN, 10 Febr. (*Aneta-Reuter*). Een Goliath-vliegtuig dat hedenochtend uit Parijs vertrok, stortte te Marden in Kent neer.

Het vliegtuig geraakte in brand. Twee passagiers werden gedood. De piloot werd ernstig gewond. De mecanicien, de steward en de derde passagier werden licht gewond.

LONDEN, 10 Febr. (*Aneta-Radio*). Het vliegtuig dat te Marden in Kent verongelukte was een Fransch vliegtuig. Een man en een vrouw kwamen in de vlammen om. De vier andere verwonde personen werden naar het hospitaal vervoerd.

Het vliegtuig is blijkbaar verongelukt toen de piloot op het met sneeuw bedekte landingsterrein wilde dalen.

De personen die om het leven kwamen zijn de heer en mevrouw Hodges uit Londen. Hugh Curzon uit Hull werd gewond. Ondanks zijn verwondingen hielp de heer Curzon moedig om zijn medereizigers uit het brandend vliegtuig te redden, tot hij bewusteloos neerviel.

De Paus en de Sovjet.

LONDEN, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Alhier heerscht groote voldoening over het protest van den Paus tegen de Sovjet.

FRANKRIJK.

De verdwenen Generaal.

PARIJS, 9 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het dagblad, de *Liberté*, daagde den Russischen gezant, Dovgalewski, uit om Dinsdag a.s. een openbare vergadering bij te wonen en daar openlijk aan te toonen, dat de Sovjets niet de hand hebben gehad in de verdwijning van generaal Koutiepoff.

Het blad waarborgt den gezant volledige vrijheid van spreken en neemt tevens aan geheel en al voor de veiligheid van Dovgalewski zorg te zullen dragen.

Doumergue en Adatchi.

PARIJS, 10 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). President Doumergue heeft den Japanschen ambassadeur Adatchi, even voor deze Parijs verliet, in audientie ontvangen.

President Doumergeu verleende Adatchi het groot-kruis van het Legioen van Eer.

Postvliegtuig verongelukt.

PARIJS, 10 Febr. (*Aneta-Radio*.) Het watervliegtuig van den postdienst Algiers-Marseille, moest wegens stormweer een noodlanding maken. Het vliegtuig sloeg echter tegen een rots te pletter. Men heeft de bemanning niet teruggevonden.

HET DUITSCHE RIJK.

Luchtvaart-plannen.

BERLIJN, 9 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Behalve de plannen voor tochten over den Atlantischen Oceaan, welke echter nog niet geheel zijn vastgesteld, denkt men dezen zomer met de Zeppelins kleine tochten te ondernemen naar Zwitserland, Oostenrijk en de Balkan. Op het program voor de groote tochten staat een vaart naar den Noordkaap tot aan de grens van het ijsgebied.

Duitschland en Lithauen.

BERLIJN, 9 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*.) De Duitsche regeering diende bij de nieuwe regeering te Kovno een protest in tegen het plan om een aantal Duitsche onderwijzers uit het Memel-gebied te verwijderen, hetgeen een overtreding wordt geacht van de overeenkomst tusschen Duitschland en Lithauen, waarbij bepaald werd, dat geen veranderingen zouden worden gebracht in het Duitsche onderwijzerscorps in Lithauen.

Tragisch.

BERLIJN, 10 Febr. (*Aneta-Radio*). De socialistische Rijksdag-afgevaardigde Paul Levi, de vroegere leider der communisten, heeft zich in een ijlkoorts uit het raam van zijn slaapkamer geworpen. Hij was op slag dood.

ITALIË.

Staatssecretaris van het Vaticaan.

ROME, 10 Febr. (*Aneta-Radio*). Kardinaal Pacelli, de vroegere nuntius te Berlijn, is benoemd tot staatssecretaris van het Vaticaan.

SPANJE.

Plannen van Primo's Aanhangers.

MADRID, 10 Febr. (*Aneta-Radio*). Primo de Rivera is voor eenige dagen naar San Remo vertrokken. Zijn partij neemt deel aan de verkiezingen en zij zal de dictatuur verdedigen.

De vroegere premier Romanones stelde voor om Spanje tot republiek uit te roepen met koning Alphons als president.

HET TURKSCHE RIJK.

Financiëele Moeilijkheden.

ANGORA, 10 Feb. (*Aneta-Radio*.) Naar gemeld wordt verkeert Turkije tijdelijk in financiëele moeilijkheden. Rusland en Italië zouden hulp verleenen.

AFGHANISTAN.

De wankele Troon.

KABOEL, 9 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Het gouvernement van de Noord-Westelijke provincie gaf een communiqué uit, waarbij gemeld werd, dat Sardar Amin Jhan, een half-broeder van Aman Oellah, en Abdoel Hakim Khan, de handelsagent van Aman Oellah te Pesjawar, gearresteerd zijn, naar aanleiding van een ontdekte samenzwering om onrust te stoken in Afghanistan door aanstoken van nieuwe onlusten onder de Shinwari.

Men heeft reden om aan te nemen, dat dit complot door intrigues van het handels-agentschap te Pesjawar werd gesteund. Abdoel Hakim Khan weigerde dit handels-agentschap over te dragen aan zijn opvolger, die door de regeering van Afghanistan was benoemd.

Amin Jhan heeft sedert October met Abdoel Hakim samengewoond. Het is gebleken, dat eerstgenoemde van plan was Afghanistan weer binnen te trekken en zijn hoofd-kwartier in het district van de Shinwari te vestigen.

MIDDEN-AMERIKA.

Mexico en de Sovjet.

MEXICO-CITY, 10 Febr. (*Aneta-Reuter*). Makar, de Sovjet-gezant te Mexico, is in verband met de breuk van de diplomatieke relaties tusschen Mexico en de Sovjet, naar Rusland vertrokken.

Te Vera Cruz werd hij door de politie aangehouden. Deze verbrak de diplotieke zegels van zijn koffers, en haalde er de papieren uit.

Tegelijkertijd deden agenten van den geheimen dienst een inval in het gebouw van de Sovjet-legatie te Mexico-City. De papieren van Makar werden doorgezocht, de bedienden werden verhoord en een van hen werd in hechtenis genomen.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marine-conferentie.

Redevoeringen voor de radio.

LONDEN, 9 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Wakatsoeki, de leider van de Japansche delegatie op de Londensche conferentie, sprak te Dorchester voor de radio. Zijn rede werd over geheel Japan gebroadcast. Hij sprak over de moeilijkheden, welke op de Londensche conferentie werden ondervonden, doch zeide: „Een wonderbaarlijke uitvinding als deze radio, waardoor de menschelijke stem van Londen tot Tokio kan worden voortgedragen, moet ons allen wel inspireeren om onze pogingen voor het geraken tot den vrede nog te verdubbelen".

De rede van Wakatsoeki was overal in Japan goed te verstaan.

Ook Snowden hield een toespraak, welke in de Vereenigde Staten en Canada werd gebroadcast. De Britsche minister sprak over de duizenden ponden sterling, welke dagelijks voor oorlogs-doeleinden worden verbruikt. Hij deelde mede, dat de maritieme conferentie tot nog toe een bevredigend verloop had en wekte de geheele wereld op om „deze generatie te maken tot die, welke een regeeren van den vrede mogelijk maakte".

De meening van Japan.

Het Britsche voorstel, inzake de afschaffing van groote oorlogsschepen, wordt in Japan op verschillende wijzen beoordeeld.

Autoriteiten verklaarden dat Japan in principe vóór dit plan is.

De Pers toont nogal instemming met het voorstel, terwijl in maritieme kringen geen tegenstand bestaat, ofschoon er de nadruk op wordt gelegd, dat hierdoor de overeenkomst van Washington van onwaarde zou worden en een nieuwe overeenkomst dient te worden opgemaakt, waarbij een algeheele verandering van de strategische posities in het Verre Oosten zouden dienen te worden erkend.

Japan ging bij het eerste verdrag accoord met een ratio van 60 percent voor groote oorlogsschepen; onder voorwaarde, dat geen bases voor dergelijke schepen worden afgeschaft, zullen die van 10.000 ton tot de grootste gaan behooren en dan onder de klasse „groote oorlogsschepen" vallen.

De afschaffing van groote oorlogsschepen zou het geheele strategische evenwicht in het Verre Oosten, waarop de Washington-overeenkomst is gebaseerd, in de war brengen, daar de havens van Manilla en Hongkong voor schepen van 10 000 ton geschikt zijn. Verder meent men, dat tegen het Amerikaansche voorstel, inzake het toevoegen aan de vloten van Amerika en Japan van een vaartuig van 35.000 ton, zal worden geprotesteerd op grond van het feit, dat dit een schending van den geest der conferentie zou zijn. In gezaghebbende kringen begrijpt men niet, waarom een dergelijk voorstel is gedaan.

Wat de onderzeeërs betreft, zeggen experts dat Japan geen ratio wil, doch een defenitieve aangeving van de totaaltonnage, gebaseerd op de kust-verdediging.

Ofschoon men het niet mogelijk acht, dat Japan de ingediende voorstellen in den gegeven vorm zal kunnen overwegen, verklaarden gezaghebbenden, dat „Japan er niet aan denkt om uit de conferentie te treden", welke verklaring vermoedelijk beteekent, dat nieuwe onderhandelingen met de Amerikaansche delegatie zullen worden gevoerd, teneinde tot een bevredigende oplossing te komen.

Het Departement van Buitenlandsche Zaken laat zich niet over den inhoud van de Amerikaansche vloot-conferentie uit.

Het blad, de „*Jiji*", doet echter eenige onthullingen omtrent de bijzonderheden daarvan, welke — naar men aanneemt — werkelijk juist zijn.

Deze voorstellen zouden onder meer inhouden, dat Japan er veertigduizend ton aan onderzeeërs op na mag houden en Engeland en Amerike zestigduizend; Japan zou een ratio voor lichte kruisers en torpedo-jagers worden toegekend van 60 percent. Het is echter nog niet duidelijk of de schepen van de „Furutaka"-klasse ook onder de lichte kruisers zouden vallen.

Dit geeft een totaal tonnenmaat van 108.000 ton of, indien alle schepen van 10.000 ton worden aangehouden, een totaal van 120.000 ton. Ook is door Amerika, volgens genoemd blad, voorgesteld om nog een groot oorlogsschip aan de Amerikaansche vloot-sterkte toe te voegen, met het doel, om een pariteit met Engeland te verkrijgen, hetgeen ook aan Japan zou worden toegestaan. Ofschoon het Ministerie zich gereserveerd houdt, is men daar klaarblijkelijk eenigszins verontrust en wordt toegegeven, dat in sommige voorstellen geen rekening wordt gehouden met het huidige aantal schepen van Japan, terwijl haar aanspraak op een ratio van 70 percent totaal genegeerd wordt.

In de Japansche bladen toont men teleurstelling over de Amerikaansche voorstellen. Zoo neemt de *Kokumin* aanstoot aan het feit, dat de Japansche aanspraken op een ratio van 70 percent totaal genegeerd zijn. Het blad verklaart verder, dat Engeland en de Vereenigde Staten samenspannen, om Japan een ratio van 60 percent op te dringen.

De *Nichi Nichi*, die commentaar geeft op het memorandum van Stimson, neemt een toegevender houding aan, doch is eveneens in de oppositie, voor zoover het het plan betreft, om Japan een ratio van 60 percent voor de kruisers toe te kennen.

Alle bladen wijzen er op, dat de voorstellen van Stimson geen beperking van bewapening, doch een uitbreiding daarvan inhouden.

De Opiumcommissie.

GENÈVE, 10 Febr. (*Aneta-Radio*). De opiumcommissie behandelde het rapport van de regeering der Vereenigde Staten over den handel in opium op de Philippijnen in het jaar 1927—1928.

Sir John Campell (Br. Indië) zeide dat de prohibitie niet de verwachte resultaten heeft opgeleverd. Ondanks de verbodsbepaling stijgt de hoeveelheid opium welke uit China wordt ingevoerd.

Sir Malcolm Delevigne (Engeland) vestigde de aandacht op de hooge cijfers, zooals 567 kilo morphine, die in het rapport worden genoemd.

Men verzocht den Amerikaanschen waarnemer aanvullende inlichtingen te willen verstrekken over de cijfers, waarop Campbell de aandacht vestigde.

(*Men zie verder onder Buitenland in ons Derde blad van heden. Red. B.N.*)

Cablegrams.

Opium-commission.

Geneva, Febr. 10. The Opium commission considered the report of the United States government on opium traffic in the Philippines 1927/28.

Sir John Campbell (India) said the system of absolute prohibition unproduced the expected results. Despite the prohibition, the quantity opium coming ex China still increasing.

Sir Malcolm Delevingne (Britain) attentioned high figures, 567 kilos morphine, in report. Caldwell, American observer, requested supplementary information regarding figures quoted Campbell.

Mexico and Sovjet.

Mexico City, Febr. 10. Makar, the Soviet minister, homewarding consequence recent rupture diplomatic relations, but upheld at Vera Cruz by police, who broke the diplomatic seals of his trunks, extracted the papers.

Simultaneously secretservicers raided the Sovjet legation Mexico City, ransacked Makar's papers, questioned servants and arrested one.

Plane-disaster.

London, Febr. 10. Goliath aeroplane, left Paris this morning, downcame at Marden (Kent) and caught fire. Two passengers killed. The pilot severelied. The mechanic, the steward and the thee passenger slightlied.

London, Febr. 10. The aeroplane, wrecked at Marden, was a French machine. A man and a woman incinerated. four others hospitalled. The pilot apparently forced to land but crashed negotiating snowcovered landingground.

Londoners Mister and Mistress Hodges killed, Hugh Curzon of Hull injured. Curzon, despite injuries, worked manfully outdragging companions out blazing wreckage until he collapsed unconscious.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Onderw. en Eeredienst.

Benoemd tot onderwijzeres der 3e kl. b/h openb. W.L.O., de tijdel. onderwijzeres der 3e kl. mej. D.F. van Riet, gepl. b/d openb. H. Ch. S. te Pangkalpinang.

Herbenoemd tot onderwijzer 1e kl en gepl. a/d Eur. sch. te Bindjai en met ing. van 5 Maart 1930 aangewezen als hfd. dier sch., H. Zuur, ambt. van verlof uit Europa terugverwacht, tevoren die betr. bekleed hebbende.

Tijd. werkz. gesteld als onderwijzer 3e kl. en gepl. a/d Eur. sch. te Tangerang, mevr. J. M. van Dijken geb. Beer, part. te Weltevreden, tevoren die betr. bekleed hebbende.

Ontslagen: op verzoek, met ing. van 30 April '30 eervol uit 's lands dienst de onderwijzer der 1ste kl. b/h openb. W.L.O., met buitenl. verlof in Europa vertoevende A. P. J. van Rooij.

Eervol ontheven: met ing. van 31 Maart '30 overeenkomstig haar wensch, van haar tijd. werkzaam stelling als Frobelonderwijzeres b/d openb. H.I.S. te Tondano (Menado) mevr. F. Koemenit geb. Hosang.

Verleend: wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa a/d onderwijzeres der 3de klasse, gepl. b/d openb. Eur. 7de lag. school te Batavia, mevr. A. M. R. Hulswit geb. van Gelder, met bepaling, dat zij hare betr. zal nederleggen op den 3den Maart '30.

Benoemd tot: directeur v/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Salatiga, H. F. Boegborn, thans belast m/d waarn. dier betrekking;

directeur v/d 1ste openb. Mulo/afd. der A.M.S. te Bandoeng, A. Rookhuizen, thans belast m/d waarn. dier betrekking;

directeur v/d openb Mulo-afd. der A.M.S. te Bandjermasin, C. J. Gijbels, thans belast m/d waarn. dier betrekking;

directeur v/d openb. Mulo afd der A.M.S. te Koetaradja, J.H. Raadersma, thans b last m/d waarn. dier betrekking;

direcreur v/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Cheribon, C.J. Haagen, thans belast m/d waarn. dier betrekking;

directeur v/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Tondano, A.J. Hilbers, thans belast m/d waarn. dier betrekking;

directeur v/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Medan, W. Werner, thans belast m/d waarn. dier betrekking;

directeur v/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. te Padang, A.C. van Kaam, thans belast m/d waarn. dier betrekking;

directeur der H. Kweekschool voor Inl. onderwijzeres te Poerworedje, R. H. van Otterloo thans belast m/d waarn. dier betr. met bepaling, dat hij tevens belast blijft met de functiën van directeur v/d openb. Mulo-afd. der A.M.S. aldaar;

onderwijzeres der 3e klasse, b/h openb. W.L.O., mej. M. S. C. Lichtveld, thans tijd. als zoodanig werkzaam, met bep., dat ze gepl. blijft a/d openb. H.I.S. te Fort de Kock (Sum. Westkust).

Gouvts. Bedrijven.

Ter beschikking gesteld: met ingang van 15 Febr. '30, van de Provincie Oost-Java voor het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van die Provincie, de controleur bij den dienst der zoutregie, A. L. L. Verdam.

Verleend: aan A. C. Motta, tijd. waarnemend telegraafcontroleur bij de S.S. en tr. wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 4 Maart '30;

wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa, aan mej. A. L. L. Siahaija, 1e commies bij het hoofdbestuur van de P.T.T. dienst, met bepaling, dat zij hare betrekking zal nederleggen op 1 Oct. '30.

Ontslagen, op verzoek, eervol: mevr. R. C. Manuel geb. Bazin, amb. met binnenlandsch verlof buiten bezwaar van den Lande laatstelijk telefoniste 1e kl. b/h telefoonkantoor te Semarang, gerekend van ultimo Dec. '29.

Verleend: wegens ziekte één jaar verlof naar Europa aan H.C. Paulus, 1ste commies bij den dienst van den mijnbouw, ingaande 3 Febr. '30.

Financiën.

Benoemd: tot schatkistambtenaar 4e kl. Adboellatib, thans belast met de waarneming dier betrekking, met bepaling, dat hij geplaatst blijft bij de Generale Thesaurie bij zijn departement.

Verleend: wegens negenj. dienst elf maanden verlof naar Europa aan J. E. Meeng, algemeen ontvanger 3de kl. bij 's lands kas te Djambi; met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Maart '30.

Boschwezen.

Benoemd: tot hoofdopnemer 1ste kl. bij den dienst van het boschwezen en ter beschikking gesteld van het hoofd van den dienst der boschinrichting J.F.P. Geels, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk genoemde betrekking bekleed hebbende.

MILITAIR DEPARTEMENT.

Benoemd: tot reserve off. van gez. IIde klasse, de militieplichtigen Siong Pwat Go, A. Huisman, A. Ph. W. Gilbert, L. G. Th. Dirksen, J.F.A. de Nijs, G. W. F. Lucardie, C. S. Richter, O.H. Kiliaan, E.M. Dirksen en Ch. A.R.D. Snell;

tot reserve militair paardenarts IIde kl, de militieplichtigen M. van Zwieten en W.C. Ph. Meijer.

SCHEEPSBERICHTEN

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Blitar" 9 dezer uit T. Betong thuisr.
ss. „Toba" 10 dezer uit P. Said id.
ss. „Samarinda" 10 dezer te Padang id.
ss. „Schouwen" 10 dezer uit Padang id.
ss. „Gorontalo" 9 dezer uit Priok kustr.
ss. „Sitoebondo" 10 dezer uit Semarang id.
ss. „Deli" 10 dezer pass. Suez uitreis.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ms. „Chr. Huygens" 10 dezer uit Sabang uitreis.
ss. „Rotti" 10 dezer te Belawan uitreis.
ss. „Kon. der Ned." 9 dezer uit Port Said thuisreis.
ss. „Singkep" 10 dezer te Liverpool thuisr.
ss. „J.P. Coen" 10 dezer uit Sabang id.
ss. „Krakatau" 10 dezer te Liverpool id.
ss. „Simaloer" 10 dezer uit Priok kustr.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Beemsterdijk" 10 dezer te Semarang kustreis.

Java New-York Lijn.

ss. „Jacatra" 10 dezer uit Probolinggo.
ss. „Borneo" 9 dezer te Belawan.
ss. „Bondowo" 10 dezer uit Padang 13 dezer verw. Tjilatjap.

H. A. P. A. G.

ss. „Amasis" aangek. 10 dezer te Batavia van Durban uitreis.
ss. „Halle" vertr. 9 dezer van Antwerpen uitreis.
ss. „Dortmund" vertr. 7 dezer van Colombo naar Sabang uitreis.
ss. „Essen" aangek. 10 dezer te Semarang van Soerabaja kustreis.
ss. „Menes" vertr. 9 dezer van B. Papan naar Makasser kustreis.
ss. „Naumburg" vertr. 8 dezer van Colombo thuisreis.
ss. „Freiburg" aangek. 5 dezer te Alexandria thuisreis.
ss. „Lueneburg" vertr. 7 dezer van Colombo thuisreis.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio, Chr. Huygens, Pasha, P. Bras, Memnon: Tjerimai, Lemaire, Ombilin, Ophir.

Passagierslijst s.s. „Tasman".

Vertrokken van Melbourne 18 Jan. 1930.
„ „ Sydney 23 „
„ „ Brisbane 25 „
Aankomst te Soerabaja 7 Febr.
„ „ Semarang 8 „
„ „ Batavia 10 „
„ „ Singapore 14 „

Passagiers voor Soerabaja:

C.M. Benzeman, mevr. C.M. Benzeman, I. May, mevr. I. May.

Passagiers voor Batavia:

Mej. M.I. Gillies, Col. J.G. Koopman, H.R. Lambert, mevr. H.R. Lambert, mej. C. McComas, Z. Menchinsky.

Passagiers voor Singapore:

Mevr. E. Aubin, mej. H. Busby, mej. M. Christie, mevr. A.L. Clark, W. Cock, mevr. W. Cock, mej. A.L. Dawson, F.R.R. van Esveld, D.R. Evans, D.W. Evans, G. Farrelly, H.M.J. Fein, mevr. H.M.J. Fein, mej. C.A. Fein, R.H. Fein, G. Gosse, mej. V. Hanbury, E.F. Harris, mevr. E.F. Harris, mej. T.F. Holdsworth, J.W. Jolly. mevr. E. Gregory Jones, H. Kennedy, J. Levi, C.C. Middleswart, mevr. C.C. Middleswart, S.K. Murray, J.S. McGrath, B.W. Rayner, mej. J.N. Robinson, mevr. D. Samuel en kind., mej. N.R. Sparks, J.P. Sykes, mevr. J. Turnbull, W.E. Wright.

Passagierslijst

van het ms. *Chr. Huygens* van Amsterdam vertrokken ddo 14 Jan. '30 en 14 Febr. a.s. te Tg. Priok verwacht, Gezagvoerder G. Boon.

Naar Indië.

E.J. Abendanon, G.A. Abendanon, mevr. A. F. Allen, mej. F. C. Allen, A. Alting Siberg, A.N.S. Andersen, mevr. Andersen en 3 kn, S.H. Andringa, M.J. van Asperen, mevr. van Asperen, mr. D. M. van Assen, E. Attinger, mevr. Attinger en 2 kn, mevr. H.G.J. Aurik en kd, S. Th. Bakker, H.A. Bal, dr. L.J. Balfour, mevr. Balfour en 2 kn, mevr. J.C.A. Balke en kd, J. F. Ph. L Baron, mevr. Baron, dr. J.H. Bavinck, mevr. Bavinck en 3 kn, mr. J. H. van Bel, mevr. van Bel, mevr. C.J.H. Belle, mej W.S.S. van Benthem Jutting, H.W.A. Bergamin, mevr. Bergamin, mevr. A.M.M. van Berkel, mevr. C. W. Betting, W. Beverwijk, G. Beyer, F.H.E Bicknese, mevr. Bicknese en 3 kn, mevr. J.W. van Bleijswijk Ris en kd, mej. A. Bodde, P.J.M. Boel, mevr. Boel en 3 kn, C.C.V. Baron van Boetzelaer, mej. M Bolla, mevr. J. Bomas, mevr. J.G. Bousché, H. Brandt, H.J. Breve, J.H. Breukers, mevr. Breukers en 5 kn, mevr. J.M.P. Brocx, J.L. Broekhoff, mevr. Broekhoff en 6 kn, J. B. A. Bruning, E. Bruynsteen, mevr. Bruynsteen en 3 kn, mevr. J.P.C. Bugter, L.W.C. Carbin, mej. B. ten Cate, mej E. de Ceuninck van Capelle, H. Charlouis, W. Compan en, G.A. Coppens, H.J. Daam, N. Th. van Dale, mevr. van Dale en 3 kn, mevr. E. Davis, O. Deggeller Jr., J. J. F. Delfos, mevr. Delfos, mej. M.L. Dietrich, F.H. van Dingstee, mevr. van Dingstee en 3 kn, D. S. van Doorn, H. H. A. Dörrie, Viscount Downe, Viscountess Downe, Hon ble Ruth Dawnay, mevr. D. Droogleever, mej. A L L. Droogleever, mevr. B Druppers en 2 kn, E F. Dumas, mevr. Dumas en dochter, mevr. R. van Dijk en 3 kn, J. J. van Dijk, J. Eenschoten, mevr. Eenschoten en kd, mevr. E.C.M. Elias en 3 kn, F.H.C. van Emmeloort Stein, mevr. van Emmeloort Stein, R E. Emmerich, mevr. Emmerich en 2 kn, H.K. Engel, mevr. Engel, E. R. H. van Enk, mevr. van Enk en 2 kn, Zeereerw. Pater C H J. Epping, H.E. Felix, H.W.F. Fox, C. Franke, mevr. Franke en 2 kn, H.J.M. Frohn, mevr. Frohn en 2 kn, J.F.P. Geels, G. Geerdink, M. A. J. Gerritsen Plaggert, mevr. Gerritsen Plaggert en dochter, P. G Giese, mevr. Giese en kd, G Ch. C. Gilbert, H.A.P.H. Mac Gillavry, R.D. Mac Gillavry, mevr. Mac Gillavry en 2 kn, L de Graaf en 2 kn, J. Grampré Molière, mevr. S.E. Griët, J. Grimm, mevr. Grimm en 5 kn, mevr. S, M. E. Grosser, W. L. Grut, W. O. Grut, H. J. A. Guykens, mevr. Guykens en 3 kn, A. J. Haag, J. Hafkamp, mevr. Hafkamp en 2 kn, mevr. F.C.A. Hanjoel en kd, mej. E C.A. Hanjoel, jongeheer F.J.M. Hanjoel, W. Hansen, mevr. Hansen en 3 kn. F A.M. Harterink, mevr. Harterink en 3 kn, B. Hauger, G.G.W. de Heer, L. von Heimburg, mevr. J. Hessling, mevr. G. van der Heul. J. C. van Hoeve, mevr. van Hoeve, J Hofstra, mevr. Hofstra en 2 dochters, N.H F. Hoogerwaard, mevr. Hoogerwaard en kd, R. Hoogeveen, mevr. Hoogeveen G.J.A M. van der Hoogte, mevr. van der Hoogte, mevr. G. E. Horn, G. H. Hover, mevr. Hover en kd, O. C. Hoyt, Th. Hüber, mevr. M C. Humphrey, mej. ir. A.J. Hijman, H P. van der Jagt, mevr. van der Jagt en kd, H J. Jansen, mej. E.A. Jantzen, L. Jebbink, mevr Jebbink, mevr. C.L. Jewett, mej. H. Jewett, W.J. de Jong, mevr. de Jong en 4 kn, A.P. Jongebreur, mej. E. A. Julius, mej A. M. Kandou, H. Keppel, mevr. Keppel en kd., M A.J. Kelling, mevr. Kelling en 2 kn., E H. Kerkhoven, mevr. Kerkhoven en 4 kn., mej. N. A. L. Keyzer, H H. Knip, J. A. Kok, mevr. Kok en 2 kn., mej. A.C. de Kok, ir. J. von Köningslöw, mevr. von Köningslöw en kd., C.R. van der Kooi, mevr. van der Kooi, P.F. Korteman, mevr. Korteman en 4 kn., dr. H. Kraemer, mevr. J.G. Kranenburg, P.J. Kreek, B. de Kruyff, mevr. de Kruyff en kd, E. Küpker, mevr. Küpker, Ph.A. Kuuhl, mevr. Kuuhl en 2 kn., Chr. van der Kwast, mevr. van der Kwast, J.H. Lagers, mej. G.M. Lagers, C.J. Lapp, mevr. Lapp en kd., mevr. J. Lauffer en 6 kn, mevr. C.M. Leesmans, ir. J. van der Lely, R.F. Leunissen, A.M. Lindeboom, mevr. Lindeboom, Th. J. M. Lintel, mevr. Lintel en zoon, mevr. P. Lokker en kd., mevr. G.E. Londonck, mevr. E.E. Looyen, J.K. Lüber, mevr. Lüber en 3 kn., P. Lucht, mevr. Lucht en kd., C. A.T. Luckman, mevr. Luckman, J. Lugt, mevr. Lugt en 3 kn., A.J. Lulofs, A.F.C. Lumley, F.Ch. Lutter, mevr. Lutter en 3 kn., J. Maaneman, mevr. Maaneman en kd, mevr. E J. Maljers, J. van Male, ir. C.J. Markies, J.P. Martens, mevr Martens en kd., R. Matschke, mej. W. Meeles, P. E. van der Meer Mohr, mevr. van der Meer Mohr en 2 kn., K. Melbard, eerw. Zuster Melchiada, A.C. Mendel, mevr. L. Meurs, H. M. Meyboom, mevr. Meyboom, dr. E. Meyer, mevr. Meyer, M. Meyer, mevr. Meyer, mej. A. Meyer Timmerman Thyssen, ir. W D. Munniks de Jong, W. H D.J. Nieboer, mevr. Nieboer en kd., H. W.C. Nieuwenhuijs, mevr. A W.J. Njiokiktjien en 5 kn., A.Ph.W. Noordink, W.A. Noordzij, mevr. Noordzij en 3 kn., J. Oostergo, mevr. Oostergo en 2 kn., G. W. J. van Oostveen, mevr. A. Osinga, mej. S. Otten, J. E. van Ouwerkerk, mevr. van Ouwerkerk en kd, F. van Paasschen, mevr. van Paasschen, H. N. v.d. Palm, mevr. v.d. Palm en 5 kn., M.C. Parsons, mevr. Parsons, A. Pelt, F.C.E. Peterman, mevr. Peterman en kd., Ch. Petrus, mevr. Petrus en 5 kn., mevr. A.M.H. Pik, J.F. M. Pinxter, mevr. Pinxter, A. L. Platt, mevr. Platt en kd., mevr. B. van der Ploeg-Reitsma, E. K. Poels, mevr. Poels, R.C. Pohl, W. Polak, G.J. ter Poorten, mevr. ter Poorten en dochter, mevr. M.C. C. ter Poorten, L.W. Poppe, mevr. Poppe, H. Quest, mevr. Quest en 2 kn., ir. C.H. van Raalten, A. J Rappard, mej. A. G. Rekswinkel, mevr. H. J. F. Reinsink. A. Reusz de Rathony, W F F. van Rhee, F. Ph. Ringrose, mevr. Ringrose, B. Rondhuis, mevr. Rondhuis en 2 kn., mevr. G. H. de Roo de la Faille en 3 kn., A.F.H. Rosenow, mevr. Rosenow, dr. J.W.N. Rotter, mevr. Rotter, J.P.J. Sanders, mevr. Sanders en 3 kn., mevr. A. Schansman, mevr. E. H. Scheffer Groothengel, J. H. Schelfhorst, J. Schloemer, mej. T. Ch. Schmidhamer, mej. A.E. Schmidt, Jhr. J. H. J. von Schmidt auf Altenstadt, C. T. Schol, mevr. Schol, mej. A. Sermani, K. Siegmund, Ph F L Sigar, HoogEerw. Broeder Silvester, J.G. Slijt, mevr. Slijt en kd., J.J.A. Smedes, mevr. Smedes en 2 kn., W. Smit, mevr. Smit, prof. David E Smith, P.C. Smith, mevr. Smith, mej. M L. Smith. mej. S.B. Smith, M. Soekarjo, mevr. Soekarjo, J. F. Stalder, mevr. Stalder, F. W. Stoffel, mevr. Stoffel en dochter, L. Stokvis, mevr. Stokvis en zoon, mej. J.D. van Strijp, A. E P. R. Stuur, mevr. G.D. van Suchtelen en kd., Tan Eng Djin, mevr. Tan Eng Djin, mej V.G.S. Taylor, P. Thielman, mej. T. Thörig, J. A. Tjaden, A.J. Tomel, mevr. Tomel en 3 kn., H. Velthuijzen, J.H P. Verdonk, mevr. Verdonk en dochter, G. Vigneron, mevr. T.H. Visser en kd., A L. de Vries, mevr. H. Vuyk, G.C. Wallis de Vries, H M. Weeda, mevr. Weeda, E.A. Weingärtner, mevr. Weingärtner en kd., dr. S.J. Wellensiek, mevr. Wellensiek, F. Wempe, W. L. Wesselo, mevr. Wesselo en 4 kn., P. Westacott, mevr. Westacott, M.D. Weyergang, J. Wichers, J.H Wiebols, eerw. Zuster Wilhelmis, J.W J. Willemse, mevr. Willemse en 2 kn., J.F H. Willems, H.St.J L Winterbotham, F. M. de Wit, mevr. A. M. v.d. Woude en kd., B.I. Wolff, mevr. Wolff en zoon, ir. A. M. A. Wijnans, J. H. Zindler, mevr. Zindler, H. Zuur, mevr. Zuur en 2 kn., mej. H.J. van Zyll de Jong.

MANFIELD-SCHOENEN

Het **verzolen** van schoenen is de **grootste last** in Indië.!
Koopt daarom **Manfield-schoenen.**
Slyten praktisch niet.
:- **Verkrijgbaar bij** -:
Toko Europa, Toko Sie Tjeng Bouw.

4047

VERSCHE LEMBANGMELK:
dagelijks verkrijgbaar à f 0.35 per groote flesch aan huis bezorgd.
Levering 2 × per dag 's morgens en 's middags.
Leveranciere van
St. Carolus-Ziekeninrichting, Ziekenhuis Tjikini en voornaamste Hotels. — 4051

Melkerij „TRIO" Lembang.
Agent: LUCIANI.
TANAH ABANG HEUVEL 91, TELEFOON 2487 WL.

DOOR — TRADE MARK

CELANESE

Lingeries
komen Uw kleeren het best tot hun recht

De „lijn" hangt af van de lingerie, en hoe minder U onder Uw enkele jurk draagt, des te kieskeuriger moet U op Uw lingerie zijn.
'Celanese' lingerie is door den aard van haar rijke, soepele materiaal de volmaakte onderkleeding. Keurig van snit, verleenen de kleedingstukken een subtiele schoonheid aan het figuur door de contouren te verzachten en een idee van slankheid te geven.
Alle groote zaken etaleeren de nieuwe sorteering 'Celanese' stoffen en 'Celanese' kleedingstukken.
In geval van moeilijkheid schrijft aan de vertegenwoordigers:
G. HOPPENSTEDT
BATAVIA

Eenige fabrikanten: BRITISH CELANESE LIMITED, LONDON, ENGLAND.

„CELANESE" op den **zelfkant** is Uw **waarborg!** 4052

INSPUITING

BROU

Dit alom vermaard middel maakt het gebruik van geneesmiddelen overbodig zooals Santal en Copahu, die walging wekken, de maag vermoeien en een onaangenamen geur verspreiden. Verkrijgbaar: 28, Rue Richelieu te Parijs, en in alle Apotheken

3287

ITALIAN VERMOUTH

NOT TOO SWEET NOT TOO DRY

CINZANO

4070 Importeurs: E. DUNLOP & Co.

In 't uurtje vóór den maaltijd... heeft men met:

BOKMA's

EGTE OUDE FRIESCHE GENEVER

smáákvol gezelschap!

Leeuwarden

3672

Vraagt naar de merken

Amsterdamsche Bank
en
Spatram.

De alom bekende Sigaren
van
SPAAN en BERTRAM
SIGARENFABRIEKEN
Amsterdam.

Importeurs: **L. E. JANSEN & Co., Weltevreden.**

9441

Stof!!

Houdt mond en keel ontsmet met FORMAMINT.

Met het opgewaaide stof dringen ontelbaar vele bacteriën door in Uw mond en keel. Vernietig die bacteriën met Formamint — voordat zij verder in Uw lichaam doordringen en U besmetten met een gevaarlijke ziekte, zooals Influenza, Diphtherie, Roodvonk, enz.
Formamint geneest keelpijn en voorkomt besmettingsgevaar.
Houdt Uw mond en keel frisch en ontsmet met

FORMAMINT

De Keelontsmettende Tabletten.
In alle Apotheken en Toko's.

3672

Genees een pijnlijke keel en verkoudheid op deze wijze.

Is Uw keel pijnlijk en ontstoken? Hier is een snelle manier om ze te genezen!

Doe voor ge slapen gaat 2 theelepeltes PAINKILLER in een half glas heet water en roer het goed om. Doop er een strook flanel in, knijp het uit, doe het om den hals en bedek het met een ander stuk flanel. Deze behandeling verzacht, bevordert de slaap en verdrijft de pijnlijkheid.

Om een verkoudheid te genezen, gebruike men een of twee theelepels in een glas heete melk met suiker en herhale dit om het half uur, totdat de lichaamswarmte is hersteld. — Herhaal dit voor ge slapen gaat. PAINKILLER is verkrijgbaar in elke goede apotheek en toko.

Houd het altijd bij de hand.

PAINKILLER
PERRY DAVIS
DAVIS & LAWRENCE CO. NEW YORK U.S.A.

4057

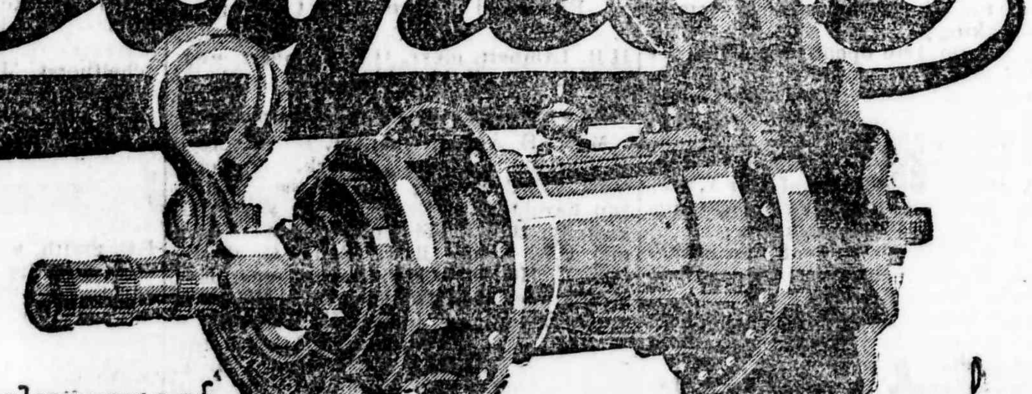
Probeert dezen Gezondheids Maatregel

Drinkt 's morgens op de nuchtere maag een glas water met een theelepel ENO's „Fruit Salt". Het zal, als niets anders, de Natuur bijstaan in haar werk de kwade stoffen der spijsvertering te verwijderen. ENO heeft dit gedurende 60 jaren bij duizenden en duizenden over de geheele wereld reeds gedaan. Inderdaad, er is geen aangenamer, veiliger en zekerder middel ter bevordering eener goede algeheele spijsvertering dan het geregeld gebruik 's morgens van een glas ENO's „Fruit Salt".

ENO'S "FRUIT SALT"
HANDELS MERK

2028

Torpedo

Vrijwielremnaaf

TECHNISCH VOLMAAKT IN ALLE DEELEN
PROEFONDERVINDELIJK HET BESTE OP DIT GEBIED

PAST IN IEDER RIJWIEL, HETZIJ OUD OF NIEUW

VERKRIJGBAAR BIJ ELKEN RIJWIELHANDELAAR

---

624. Venetianisches Gondellied (Mendelssohn) / Du kleine Madonna (Tauber)
627. La Serenata (Toselli) / Schwarz ist Dein Auge.
629. Caro mio Ben (Giordano) / Der Engel Lied (Braga)
631. Zwei Märchenaugen (Kalman) / Mariska (Lehar)
653. Fein fein schmeckt uns der Wein. / Ich hab' amal a Räuscherl g'habt.
662. Santa Lucia. / O Sole Mio.
664. Frühling zog ein (Beines) / Ich küsse deine Lippe (Rudolph)
666. Das Herz am Rhein (Hill) / Loreli (Silcher)
669. Heimliche Aufforderung (Strauss) / Ständchen (Strauss)
671. June brought the Roses. / Love Everlasting.
625. Das Zaubelied (Meyer-Helmund) / Gute Nacht, mein holdes süsses Mädchen (Meyer-Helmund)
628. Gern hab' ich die Frauen gekusst / Einmal möcht ich was Närrisches tun
634. Die Uhr (Löw) / Tom der Reimer (Löw)
652. Ay-Ay-Ay / Chant Hindou (Korsakoff)
631. Der Lenz (Hildach) / Ein Träum (Grieg)
663. Die Nacht (Rubinstein) / Vorrei Morire (Tosti)
665. Just a cottage small. / Dreaming of a castle in the Air.
668. Ich hatte einst ein schönes Vaterland / For you alone.
670. Always (Berlin) / In der Pfalz (Benes)
672. In meiner Heimat (Hildach) / Der Lenz (Hildach)

TAUBER zingt alleen voor Odeon.

Batavia, Bandoeng, Medan — **W. NAESSENS & Co. WELTEVREDEN.** — Soerabaja, Semarang, Djocja

4078

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

De Amerikaansche Postdienst met Kerstmis.

(Van onzen correspondent.)

New-York, 20 Dec. 1929.

Gisteren gingen er in de stad vijftien hulppostkantoren open, veertien in gemeentescholen en een in een vondelingentehuis, om den vloed postpaketten tegen Kerstmis af te leiden van de bestaande kantoren. Een week voor Kerstmis staat de post na een kolossale hoeveelheid voorzorgsmaatregelen getroffen te hebben, klaar om de einddrukte het hoofd te bieden. Want als de groote „men" niet lang van te voren wakker geschud werd, dan zou de gemiddelde New-Yorker — of de Amerikaan in het algemeen — den dag vóór Kerstmis uit zijn bed springen onder den uitroep: Goeie genade, ik moet nog wat voor tante Dora koopen en haar vandaag over de post sturen. Gebeurde dat, dan zou een hopelooze opstopping daarvan het gevolg zijn, zooals in 1913 gebeurde, toen de paketpost voor het eerst ingesteld werd. Geleerd door die ervaring, begon men, zoodra de herfst in het land kwam, te wijzen op den naderenden feestdag. Post en winkels beginnen tegen het eind van November een advertentie-campagne van dezen inhoud: winkel vroeg, pak zorgvuldig in, schrijf duidelijk het adres, stuur dadelijk weg. Men moet haast met zijn oogen dicht loopen om dit slogan niet van den vroegen morgen tot den laten avond tegen te komen en het gevolg van dat onophoudelijk hameren is, dat men er voor een groot deel aan gehoor geeft. Een paar aardige staaltjes, die daarmee verband houden, zijn de volgende.

In de grootere postkantoren staan dezer dagen tentoonstellingen van namaak-postpaketten, die keurig ingepakt en geadresseerd zijn en daarnaast een aantal, die dat niet zijn. In alsof deze voorbeelden nog niet genoeg zijn, staat er een groote tafel met papier, touw, scharen en dergelijk materiaal onder vrouwelijk toezicht, waar een slecht ingepakt en geweigerd pakket gedokterd kan worden. De rage in Kerst- en Nieuwjaarskaarten heeft zich ook uitgebreid tot een soort etiketten, bont gekleurd met hulst, klokken, kaarsen, Santa Claus en verdere Kerstattributen, maar die in allerlei grappige of ernstige taal verzoeken: Maak dit pakje niet open vóór Kerstmis. Terwijl de post anders geen uiterlijke versiering van pakken toelaat, moedigt zij juist het gebruik van die etiketten aan, omdat op die manier Kerstpakjes al in het begin van December verzonden kunnen worden en het gedrang tegen den 25sten vermeden wordt. Een andere jaarlijksche tegemoetkoming is, dat de post lang van te voren bekend maakt op welken datum uiterlijk paketten of postwissels naar andere landen gestuurd moeten worden om vóór Kerstmis bezorgd te worden. Geen overbodige maatregel in een land waar alle naties ter wereld hun vrienden en familie hebben zitten. Om van Amerika een cadeautje naar Zuid-Afrika of Australië te sturen voor Kerstmis, dient men begin November al bij de hand te zijn.

•

Maar enige weken later begint de post al te voelen, dat de drukke tijd nadert en wel door het verzenden van postwissels naar het buitenland. Een postwissel, die niets met de douane te maken heeft, niet kapot kan gaan of bederven, schijnt voor velen nog het beste geschenk naar het vaderland of vrienden elders. Men moet er echter vroeg bij zijn, omdat zoo'n overmaking van gelden eenigen tijd kost. Aan het eind van November komen eerst de Zweden, Noren en Denen voor de loketten van de internationale postwisselverzending. Statistieken op grond van veeljarige ondervinding hebben uitgemaakt, dat sommige volken veel en andere bijna geen geld met Kerstmis naar huis sturen. Engeland, Duitschland en Ierland krijgen het meest; Ierland zelfs meer dan Engeland, Schotland en Wales samen, Polen veel meer dan Italianen. Een en ander valt ook te verklaren uit het feit, dat Kerstmis in bepaalde landen meer nationaal gevierd wordt dan in andere landen In een reusachtige zaal van het New-Yorksche hoofdpostkantoor komen de postwissels uit alle V. S. bij elkaar alvorens het land te verlaten. Zoo ergens dan is het daar een kleine Volkenbond, omdat de ambtenaren alle landen van de wereld vertegenwoordigen. Zij moeten de puzzles ontwarren van dorpen en provincies, in elkaar gekribbelde namen en adressen met een soort zesde zintuig voor handschriften. Terwijl op een normalen dag van het jaar ongeveer 9000 buitenlandsche postwissels worden verstuurd, komt het voor, dat tegen Kerstmis dagen van 54.000 niet zeldzaam zijn.

De post wordt in New-York door ongeveer 20.000 beambten over 314 kantoren behandeld, maar tegen Kerstmis worden er 2500 extra helpers bij aangenomen. Voor dat baantje bestaan altijd meer liefhebbers dan er plaatsen zijn; er zijn gepensioneerden bij en studenten of leerlingen van het middelbaar onderwijs, die aldus een extra sommetje in de vacantie of hun vrijen tijd verdienen. En de noodige prima chauffeurs worden aangenomen om de reserve-auto's te bemannen. Bovendien is er nog een geheime dienst van verspieding in de kantoren, die zoo goed werkt, dat een diefstal door employés nooit voorkomt. Een half jaar vóór Kerstmis heeft er al een groote vergadering plaats van post- en spoorweg-autoriteiten, die aan de hand van cijfers over het vorige jaar beraadslagen hoe er ditmaal zich doorheen te slaan. Getrouw aan de Amerikaansche traditie zijn er op uit om maatregelen, die onpractisch of tijdroovend bleken, te veranderen en te luisteren naar betere adviezen, die zelfs dikwijls van het publiek komen. Een maatregel, die altijd met succes werkt, is het behandelen van pakjes. De queue van beladenen loopt eerst langs een loket, waar een klerk het pak weegt en bepaalt hoeveel port er op moet. Aan het volgende loket wordt het bedrag aan postzegels gekocht en aan het derde wordt de zending aangenomen. Op die manier is de queue vrijwel altijd in beweging en het eerste gevolg daarvan is, dat de stemming onder het publiek goed blijft en ook dat is een factor, waarmee de autoriteiten graag rekening houden.

⁂

Herodotus schreef over een bereden postdienst bij de Perzen, die zoo goed werkte omdat „sneeuw noch regen en hitte noch duisternis van den nacht deze boden afhoudt van de snelle voltooiing hunner opgedragen tochten". Toen het groote New-Yorksche postkantoor achter het Pennsylvania station in 1912 voltooid werd, liet de regeering deze passage over het front boven de zuilengalerij in steen beitelen als een hulde aan den modernen postbode. Maar Herodotus noch de Perzen hadden ooit van Kerstmis gehoord en konden zich moeilijk een voorstelling vormen van een 20ste eeuwsch Kerstmis, waarbij ieder mensch tien pakjes en vijftig felicitatiekaarten wegstuurt, om zelf twintig pakjes en honderd kaarten te ontvangen. En de post stelt er een eer in om de uitspraak van Herodotus te handhaven en te maken dat alles op 25 Dec. bezorgd is. Want niettegenstaande alle waarschuwingen komen duizenden nog op het laatste nippertje aanloopen, pakken slordig in, schrijven onleesbaar. Een lekker jaar heeft de post een warenhuis van onbestelbaar gebleken cadeautjes en tonnen gewicht aan dito brieven en kaarten, waarop de afzenders vergaten hun adres te vermelden. Na Kerstmis 1928 lagen er bijna een millioen van die brieven en drukwerken, waarin een totaal van twee duizend dollar aan chèques, postzegels en bankbiljetten gevonden werd. Door de chèques kon men de verzenders weer opduiken, maar geld en postzegels zijn gewoonlijk naamloos.

Gedurende die tijden heeft de *„mail man"* het al niet gemakkelijk, omdat een ongeloofelijke massa reclame ons via de brievenbus bereikt in den vorm van circulaires, drukwerken en zelfs persoonlijke brieven, maar ook om de hoeveelheid week- en maandbladen van respectabelen omvang, die ze te torschen hebben bij de gewone brievenmail. Tegen Kerstmis hebben de arme kerels het zwaar te verantwoorden en hoe langer hoe meer vraagt men zich af of het dezer dagen niet een beetje overdreven wordt. Menschen, die men eens of tweemaal per jaar spreekt, voelen zich geroepen tegen Kerstmis met een hartelijk gedrukten groet voor den dag te komen en het aantal winkels of zaken, dat mijn adres uit het telefoonboek of ergens anders vandaan heeft gehaald om mij een innig Zalig Nieuwjaar toe te wenschen is verbazingwekkend. Maar intusschen loopen de postboden gebukt onder de vracht als een Afrikaansch muildier. Een aardige gewoonte van vaste leveranciers is om hun maandrekeningen aan te kleeden naar den tijd van het jaar; de rekeningen van electriciteit, gas, telefoon e.d. zijn gekleurd en versierd met hulstkransen of iets dergelijks, terwijl de gijkte wensch niet mankeert. Dit alles verzoent eenigszins met het feit, dat de maanden November en December wat licht en koken betreft de duurste van het jaar zijn.

De Perzische postboden van Cyrus legden 45 K.M. per dag af om de berichten van den satrapen over te brengen. Onze brieven gaan even ver in een uur tijds overgezonden door luchtdrukbuizen. En paketten, die over denzelfden afstand naar New-York komen, doen er per vliegtuig minder dan twintig minuten over. En alsof de verzending in het land zelf en naar het buitenland al niet omvangrijk genoeg is, komt dezer dagen het eene na het andere Oceaanschip met duizenden zakken mail aan boord de haven binnen, die al aan wal worden gebracht van de postboot als de groote stoomer zelf nog in quarantaine ligt. En wanneer de passagiers aan wal stappen worden die brieven al bezorgd in New-York, denderen ze over eindelooze mijlen rails, liggen ze in het ruim van een vliegtuig.

Een groep gezanten verlaat het paleis van den rijkspresident te Berlijn na het gebruikelijke Nieuwjaarsbezoek.

BUITENLAND.

De Brief van den Paus.

De brief van den Paus, inzake de verschrikkingen van Rusland waarvan wij gisteren melding hebben gemaakt, begint met de verklaring, dat „onze ziel tot het diepst geschokt is door de vreeselijke misdaden, welke in Rusland dagelijks tegen onzen Redder worden begaan". Verder wordt een overzicht gegeven van de pogingen, door den Paus in het werk gesteld, om Rusland van dien misdaad te redden. Hierbij wordt onder meer bekend gemaakt, dat de Paus zich tijdens de conferentie te Genève tot alle gedelegeerden wendde, met het verzoek bij de eventueele erkenning van de Sovjets-republiek de belofte te vragen, om het geloof en de kerkelijke eigendommen te willen ontzien.

„Helaas werd dit verzoek niet gedaan, daar men wereldlijke belangen vóór liet gaan, welke echter beter gewaarborgd zouden zijn, indien men in de eerste plaats het recht en de rechtvaardigheid van God voor oogen had gehouden".

Verder verklaarde de Paus, dat ten minste door zijn tusschenkomst de Russische patriarch, Tykhon, is gered van een gewelddadigen dood en dat door openbare inzamelingen over de geheele wereld 150.000 Russische kinderen van den hongerdood zijn gered, totdat dit reddingswerk op brute wijze werd onmogelijk gemaakt door de Bolsjewieken, die liever onschuldigen bij duizenden zagen sterven.

Ten slotte wordt in den brief er op gewezen, dat het Bolsjewisme in het bijzonder de jeugd in gevaar brengt, daar door deze beweging moreele kracht wordt gebracht tot misdaden tegen de menschelijke natuur. Verder wordt in den brief er nog de aandacht op gevestigd, dat de Russische autoriteiten alles doen om het geloof uit te roeien door maatregelen, als het verbranden en omsmelten van waardevolle voorwerpen uit de Russische kerken, terwijl bijeenkomsten worden georganiseerd, waarbij de heiligste instellingen der Heilige Kerk worden bespot.

Het schrijven besluit met een beroep op alle katholieken over de geheele wereld, om deel te nemen aan het algemeen gebed op 19 Maart.

De eerste Vreemdeling ter Dood veroordeeld.

In Perzië werd Zaterdag de eerste vreemdeling ter dood veroordeeld, een Rus, die een Grieksch echtpaar had vermoord.

Te juister Tijd.

Onder de Banca Commerciale en de Spaarbank te Milaan werd een zes meter diepe schacht ontdekt, aansluitende op een gang van drie meter, dienende voor een diefstal op groote schaal.

Men vond een groote hoeveelheid inbrekers-werktuigen, zuurstof, gummischoenen.

Moldenhauer in Moeilijkheden.

De plannen van Moldenhauer om, teneinde de credieten voor werkloosheids-verzekering te dekken, andere verzekerings-credieten te bekrimpen, lokten dezer dagen een uiterst scherp protest uit van de zijde der vakvereenigingen, die en dergelijken maatregel als ondraaglijke dwang beschouwen.

Dit protest toont de moeilijkheden aan, waarin Moldenhauer verkeert, die aan de andere zijde den drang van het Centrum en van zijn medeleden in het Kabinet ondervindt, die op besnoeiingen in de begrooting aandringen.

De Chervonetz-affaire.

Zooals reeds werd geseind, eindigde de Chervonetz-affaire in de vrijspraak van de Duitsche beklaagden, Becker, Böhle en Schmidt, wegens gebrek aan bewijs, terwijl vier beschuldigden, onder wie de Georgische uitgewekenen, Karumidze en Sadathie Raschwili, amnestie werd verleend op grond van het feit, dat die beklaagden uit politieke overwegingen handelden, hetgeen ook steeds door de verdediging naar voren was gebracht.

De kosten van het geding zullen door den staat worden gedragen, terwijl het valsche geld in beslag is genomen.

Zaterdag werden beiden Georgiërs door hun landslieden gehuldigd; ook de bladen laten zich gunstig uit over de uitspraak. Slechts de *Vorwärts* noemt die onverstandig, doch de democratische bladen wijzen er op, dat de Duitsche rechters geheel onbevooroordeeld zijn en daarom aan hun overtuiging niet kon worden getwijfeld.

De rechtsche bladen juichen de vrijspraak toe en bevestigen de opvatting der rechters, dat de geheele affaire politiek getint was. In politieke kringen verwacht men een démarche van de zijde van Rusland; men verklaart, dat Rusland het vonnis niet zal beoordeelen naar de juridische mérites daarvan, doch uitsluitend de politieke zijde in ogenschouw zal nemen. Er wordt echter op gewezen, dat de Duitsche rechters geheel onafhankelijk zijn en de Regeering als zoodanig niets te maken heeft met de jurisdictie.

Verder wordt de aandacht er op gevestigd, dat de staats-organen als politie en openbaar ministerie alles hebben gedaan wat zij doen konden en het laatste instituut zelfs de beschuldiging heeft ingezet.

Het Openbaar Ministerie teekende Zaterdag, j.l. hooger beroep aan.

•

Het bericht omtrent de vrijspraak ontketende een storm van protest in Moskou en de Pers beschuldigt ronduit de Duitsche rechters van partijdigheid, terwijl een beroep wordt gedaan op de Russische Regeering, om tegen de genomen beslissing te Berlijn te protesteeren.

De *Iswestia*, een officieus regeerings-orgaan meent, dat Duitschland hetzelfde standpunt aanneemt als Frankrijk en handelt alsof Rusland een *outlaw* is onder de naties en — evenals in den oorlog — alle handelingen ten opzichte van dit land fair moeten geacht worden. Ten slotte verklaart het blad, dat het Russische volk de geheele kwestie in een politiek licht zal beschouwen en niet zal vrij blijven van de overtuiging, dat in Duitschland Justitia's weegschaal doorslaat ten nadeele van de Sovjets.

— Het is al laat. Ga eens buiten kijken, hoe donker het is!
— Ik ben al buiten geweest, maar ik kon het niet zien, want de lantaarns zijn nog niet opgestoken.

(Pages Gaies, Yverdon)

FEUILLETON.

Zijn Laatste Wensch.

Roman van ANNY VON PANHUYS.

Geaut. vertaling uit het Duitsch.

De kleine residentiestad Schneiditz van het hertogdom Schneiditz-Steiningen, huide zich in avondkluster. Een zachte wind streek door de in het herfstooi prijkende boomen van het hertogelijke park. De verdorde bladeren vielen, alsof zij moede waren, geruischloos op den grond. Schitterend was het slot verlicht, over welks hoofdingang rijtuig na rijtuig stil hield — het eerste hofbal van het winterseizoen vond heden plaats. Het eerste hofbal!

Slechts zij, die zelf in een kleine residentiestad wonen of gewoond hebben, kunnen de beteekenis dezer woorden in haar vollen omvang beseffen. En de tot den hofkring behoorende residentiebewoners waren zich dan ook van het gewicht van dezen dag volkomen bewust. Het eerste hofbal! De zomer met zijn reizen lag achter den rug en daarmee de losjes aangeknoopte kennismakingen, die zoo prettig ongevoerd geleken en die men toch zoo gemakkelijk weer kan verbreken. Op reis toch ontmoet je zooveel menschen, waarmee je thuis heusch nooit kennis zou willen maken.

Hofbal! Daar gevoelde men zich eerst in eigen sfeer. Een stuk of wat nieuwelingen konden daar wel eens opduiken, maar die behoorden dan toch ook tot de uitverkorenen.

In de blauwe zaal had zich geleidelijk een gedistingeerd gezelschap verzameld; men stond in groepjes bij elkaar en wachtte op het binnenkomen der hertogelijke familie. In een hoek, naast een hoogen armstoel, leunde de gravin Wendel. Haar hoofd met zilvergrijze, hoog gekruisde krullen boog zich een beetje bewegelijk naar mevrouw von Grolius, echtgenoote van den hertogelijken opperhoutvester en haar stem trilde van zaligheid, omdat zij een interessant nieuwtje had te vertellen.

„Hebt U 't al gehoord? het engagement van Else Berner zal publiek worden".

„Zoo!" kwam er langgerekt uit den mevrouw von Grolius. „Met wien dan? Maar wat vroeg is toch", zeide het kleine, dikke, veel te veel ingegepen-geroepte vrouwtje, „er kan alleen sprake zijn van luitenant Tomwitz; hij is immers de uitverkorene van mooi Elsje".

Met beslistheid schudde de gravin het hoofd, zoodat de witte krullen, die aan sneeuw deden denken, mee op en neer dansten. „Misgeraden, slim mevrouwtje!"

„Werkelijk?" vroeg het dikke menschje verbaasd en trok haar wenkbrauwen op, „dus iemand anders! Mooi Elsje heid — ook zoo'n grooten hofstaat op na", besloot zij met lichten spot.

„Ook van dezen grooten hofstaat is niemand in aanmerking gekomen. Maar ik zal Uwe nieuwsgierigheid niet langer op de proef stellen en U vertellen — U zult er verstomd van staan — dat Else Berner geengageerd is met een heel gewonen ingenieur, die bij de een of andere fabriek een betrekking heeft. Zij heeft hem in Nauheim leeren kennen".

„Hoe is het mogelijk", was alles wat mevrouw von Grolius kon uitbrengen. Het nieuwtje had haar bijkans den adem benomen en voordat zij den volle omvang ervan besefte, had de hofmaarschalk het teeken gegeven, dat het hof in aantocht was.

De hertog, de erfprins en zijn jonge gemalin gevolgd door eenige dames en heeren traden de blauwe zaal binnen. Mannenruggen bogen zich diep en de dames maakten een révérance.

De hertog, zoowel als zijn zoon en zijn schoondochter, praatten minzaam met de verschillende aanwezigen en de hertog wenkte met een vriendelijk gebaar een ouderen heer van hooge gestalte en met grijzen puntbaard, om bij hem te komen. Hij reikte den eerbiedig buigende de hand: „Wel, professor, weer terug van de reis? Hebt u in München en een mooi stuk voor ons schilderij-museum kunnen koopen?" vroeg hij belangstellend.

De aangesprokene schudde het hoofd. „Helaas niet, Hoogheid; de prijzen van alle stukken werden op de verkooping tot een onmogelijke hoogte opgedreven".

„Nu, dan maar niet", antwoordde hij gemoedelijk en vervolgde lachend, terwijl hij behaaglijk zijn witten, zwaren knevel opstreek: „Eigenlijk hebben wij ook genoeg van die bonte prentjes. Ik ben er tevreden mee, onze residentiestad ook, maar alleen U, professor Berner, den hoogst verdienstelijken directeur van ons museum, zijn de wanden nog altijd te kaal. A propos, hoe vordert Uw portret? Is Welschman er mee klaar? U weet, binnen weinige dagen viert U Uw vijfentwintigjarig jubileum en dan moet het portret zijn opgehangen".

„Mijn portret is klaar, Uwe Hoogheid", antwoordde professor Berner.

„Goed, dat doet me genoegen. U bent nu al de vierde directeur, die na vijfentwintig-jarige ambtsvervulling zijn portret aan de Schneiditzsche schilderijverzameling afstaat, zooals de oude, bijna honderdvijftigjarige oorkonde van den jubilaris wenscht".

„Het is echter zeer de vraag of mijn portret evenals die mijner voorgangers voor altijd het eigendom der schilderijzaal blijft", antwoordde de professor glimlachend.

„Hoe zoo?" vroeg de hertog, niet begrijpend.

„Wel, Hoogheid, er staat toch ook in de oorkonde, dat het gezin van den op het schilderij afgebeelde na diens dood het recht heeft het portret voor zich terug te vorderen", verklaarde de professor.

„Ja, ja, dat is juist", zei de hertog, met het hoofd knikkend, „maar daarvan maakt het gezin toch geen gebruik; iedere familie is daarvoor te trotsch. Het is toch veel mooier tegenover de wereld, dat het portret van een lid der familie in de schilderijzaal des lands hangt dan thuis boven de sofa in de salon".

„Ik geef toe, Hoogheid", volgde het snelle antwoord, „dat de meeste families misschien zoo denken, anders zou den de conterfeitsels mijner drie voorgangers, die evenals ik op een vijfentwintigjarige ambtsvervulling konden terugzien, thans niet in het museum hangen. Mijn gezin echter gevoelt op dit gebied anders; daarvan ben ik overtuigd".

„Zachtjes wat, mijn waarde heer, ik heb niet veel vertrouwen in het niet bestaan van familieijdelheid", zei de hertog met een afwerend gebaar.

„Indien ik overleden zal zijn, Hoogheid, dan zullen mijn vrouw en mijn dochter stellig mijn portret en mijn portret doen gelden", uitte de professor zich met beslistheid.

„Dat zou jammer zijn — voor ons museum" lachte de hertog en wendde zich tot eenige in de nabijheid staande oudere officieren.

Dit gesprek met den Hertog kon Berner den ganschen avond niet vergeten. De woorden: „ik heb niet veel vertrouwen in het niet bestaan van familieijdelheid" lieten hem niet met rust en terwijl in de zaal met de jeugd op de klanken van het uitstekende orkest danste, en de ouderen het zich in de daaraan grenzende gele zaal bij een flesch goeden wijn en een geurige sigaar gemakkelijk hadden gemaakt en zich vermaakten onder een genoeglijk babbeltje naar het dansen keken, zat professor Berner in een doorgang tusschen twee vertrekken, half achter een portière verscholen. Allerlei gedachten gingen hem door zijn brein; hij moest met zichzelf alleen zijn.

Hij was een zeer nerveus man; bovendien had door een hartkwaal, die hem in den laatsten tijd kwelde, zijn zenuwgestel zeer geleden en dikwijls nam hij de onschuldigste dingen in bitteren ernst op. Zoo moest hij thans onophoudelijk denken aan hetgeen de hertog zooeven had gezegd. Met een bijna dweepzieke liefde was hij aan vrouw en dochter gehecht en daarom krenkte het hem zoo, dat hij geloofde, dat die twee hem zoo dierbare wezens zijn portret na zijn dood niet uit het schilderijmuseum zouden opeischen. Want zijn portret was voortreffelijk uitgevallen en Welschmann, de schilder, had zichzelf overtroffen. En dit portret, dat hem geheel, zooals hij er werkelijk uitzag, dit portret zou zijn gezin in de stijve, kale directeurskamer laten hangen — uit louter ijdelheid? Directeurskamer heet het afzonderlijke vertrek van de Schneiditzsche schilderijzaal genoemd, waar de drie portretten zijner ambtsvoorgangers hingen en weldra ook het zijne. Lang zou het er echter wel niet blijven, dat wist hij zeker. Hij voelde, dat hij niet lang meer zou leven — zijn vrouw en dochter zouden het portret dan zouden vrouw en dochter het portret den terugbrengen naar de vriendelijke villa in de Alleestrasse, waar de hooge Ahornboomen in den zomer hun groene, dicht bebladerde takken be-

De Gramophoon.

Rachmaninow en Stokowski. — Het Dubbelconcert van Brahms. — Carl Flesch en Jehudy Menuhin.

Sergei Rachmaninow.

Van *His Master's Voice* hoorden wij een groot aantal nieuwe platen. Wij zullen ons bij de bespreking bepalen tot de meest op den voorgrond tredende opnamen.

De doorluchte musicus Sergei Rachmaninow volgens velen zonder twijfel de grootste pianist van onzen tijd, heeft onlangs met zijn Tweede Pianoconcert een triomfreis door Europa gemaakt. Er bestond een oude opname van dit concert door H. M. V., met den componist zelf aan den vleugel en als begeleidend orkest het Philadelphia Orkest onder Stokowski. Men heeft er thans een nieuwe voor in de plaats gesteld met dezelfde ideale bezetting.

Wij gelooven niet, dat er een dirigent te vinden is, wien dit heftige, zwaarmoedige, grootsche werk nader ligt dan Leopold Stokowski. En welk orkest beschikt over zulke strijkgroepen voor de hooge melodische golven der beide hoekdeelen, over zulke houtblazers voor de fijne contouren van het Adagio?

Rachmaninow beweegt zich als componist steeds binnen de grenzen van een bepaald gebied: al zijn thema's zijn sterk met elkaar verwant. Men zou zelfs kunnen beweren, dat alle melodieën van Rachmaninow terug te voeren zijn op een en hetzelfde thema. Maar dit oerthema is dan ook achttien karaats en de varianten, die de componist er op vindt, zijn nimmer maakwerk, doch komen alle voort uit de eeuwige vlam der inspiratie.

Zoo is Rachmaninow een componist, wiens merken men niet steeds door, zonder eenige afwisseling hooren kan. Van een „Rachmaninow-avond" zouden wij geen voorstander zijn. Maar zijn muziek kan bij verrassing boeien en ontroeren als die van welken anderen componist dan ook.

Zijn Tweede Pianoconcert dateert reeds van jaren geleden; het is echter nog steeds een der meest aangrijpende scheppingen van dezen Rus. Hij speelt de solopartij van zijn jeugdwerk met devote liefde; herinneringen leven in hem op en andermaal voelt hij zich jong en tot het vervoeren der wereld in staat.

Aan Stokowski ontgaat geen nuance in dit wonderlijk schoone pianospel.

Dit trouwe trio heeft andermaal een volmaakte herschepping geleverd: het Dubbelconcert voor viool en cello met orkest van Brahms. Cortot heeft daarbij den vleugel voor het orkest verwisseld: hij voert het Barcelona Orkest aan, waarvan Casals de vaste dirigent is.

Thibaud heeft vroeger wel beweerd, dat hij geen Brahms kon spelen en zijn eerste openbare opvoering van het vioolconcert van dezen Duitscher had eerst voor enkele jaren plaats. Zij was een succes, evenals die van de vioolsolo in het Dubbelconcert. Thibaud bezondigt zich nimmer aan eenige ruwheid, waartoe zijn collega's bij hun streven naar groote nadrukkelijkheid in Brahms vooral bij hun accoordenspel zoo vaak geraken. In het Dubbelconcert is de verleiding extra groot. De viool is hier tegenover de zwaardere cello in het nadeel. Niet echter, wanneer het de cello van Casals betreft. Het samenspel der beide solisten is van de hoogste orde en daaraan is Casals voor meer dan de helft debet. Het orkest doet onder de vaste leiding van Cortot zijn meester alle eer aan.

Een typisch Brahms-werk, dit Dubbelconcert. Het vertoont naast zwakheden in den samenhang enkele prachtige thema's, een gloedvolle orkestratie en sierlijke solistische passages. Vooral Casals vindt er veel van zijn gading in. Wanneer krijgen we nu eens een solo-concert van hem?

Orkesten.

Stokowski en zijn schare komen nog voor den dag met een werk, waarin zij hun superbe kwaliteiten om strijd kunnen bewijzen: de Russische Paaschfeest-Ouverture, het laatste groote werk van Risky Korsakov. Verblindend en betooverend, zulk orkestspel, waaraan waarlijk niets mankeert. De concertmeester is een violist van rang.

Een ander Amerikaansch orkest van uitstekende kwaliteit is het Chicago Symphonie Orkest, dat onder Frederick Stock een volwaardige uitvoering geef van Bach's Tweede Suite. Helder samenspel, straffe tempi (soms wat te sne) en het ontbreken van zeurige, ellenlange ritardandi, die zoo menige Bachvertolking haar zeggingskracht en zin ontnemen, zijn er de voornaamste kenmerken van. De fluitist is een virtuoos.

Dan zijn er verder Weber's *Preciosa Ouverture*, door het zich onder de leiding van Leo Blech gestadig opwerkende orkest van de Berlijnsche Staatsopera pittig gespeeld, en de *Künstlerlebenwalzer* van Johann Strausz, waarvan de Wiener Philharmonie onder Erich Kleiber een zeer melodieuze vertolking geeft.

Marek Weber.

Ons is pittige Strausz van het kleine orkest van Marek Weber liever. Bij de groote orkesten komt het „oem-ta-ta" er nooit zoo markant uit en de kleine, geraffinneerde nuance, die een iets te vroeg komen van het eerste „ta" hierin brengen kan, lukt nimmer in het groote orkest. Weber toovert er mee. Ditmaal heeft hij de *Kaiserwalzer* te pakken.

Weber's orkest speelt nog een *Polnische Wirtschaft* Potpourri, waarin men vergenoegd naar allerlei langvergeten mopjes luisteren kan.

Flesch en Menuhin.

Jehudi Menuhin is voor zijn dertien jaren een bijzonder violist, doch hij piept slechts gelijk Carl Flesch, de Duitsche *Meistergeiger*, op de viool zingt. De vergelijking van hun kwaliteiten ligt voor de hand, doordat beiden dezelfde Händel-transcriptie van Flesch spelen: want *Te Deum* en *Gebet* zijn twee namen voor hetzelfde vioolstukje. De G-snaar van Menuhin klinkt vol, die van Flesch klinkt diep: een heldere jongens-sopraan naast de zware stem van een man.

Van Flesch noemen wij nog *Melodie hébraïque* van Dobrowen.

Opera.

Singrid Onegin zingt met haar machtige, egale stem aria's uit *La Favorita* en *Don Carlos*. Verder zijn er nieuwe opnamen van de voortreffelijke Wagner-zangers Lauritz Melchior en Friederich Schorr (*Tannhauser* en *Götterdämmerung*).

De W.

Rooker (wiens sigaar niet trekken wil): Ik geloof heusch, dat ze nu rooklooze sigaren hebben uitgevonden.

(*Tokio Pakku, Tokio*)

Zilveren jubileum N.V. Nederlandsch Cement Syndicaat.

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de N.V. Nederlandsch Cement Syndicaat, werd 3 Januari in het met groen en palmen feestelijk versierde kantoorgebouw aan den Raamweg te Den Haag een zeer druk bezochte receptie gehouden.

De heer van Wijngaarden heeft namens de Vereen. van Handelaren in Bouwmaterialen in Nederland de directie toegesproken en een bronzen plaquette overhandigd, voorstellend het vroegere en het tegenwoordige kantoorgebouw.

De heer B. Blom bedankte den heer van Wijngaarden hierop voor zijn sympathieke woorden.

Zeer vele telegrammen en bloemstukken waren toegezonden.

⁂

's Morgens zijn de heeren B. Blom, directeur, G. E. Brand, onderdirecteur en R. Schiffmann, procuratiehouder, die 25 jaren aan de firma verbonden zijn, door het personeel gehuldigd. Zij werden toegesproken door den heer Buziau, die een overzicht gaf van den bloei van het syndicaat en de energie en de werkkracht der jubilarissen prees. De heer Imhof, procuratiehouder, bood hierna, na een korte toespraak, elk der heeren een schilderstuk aan, benevens een oorkonde.

Bovenstaande foto werd genomen tijdens de receptie.

NEDERLAND.

Mr. G. W. Sannes plotseling overleden.

Mr. G. W. Sannes.

Wij hebben reeds bericht dat in den nacht van 1—2 Jan. mr. G. W. Sannes, s.d. lid van de Tweede Kamer, plotseling is overleden. Omtrent de oorzaak van zijn dood wordt ruimte voor onderstellingen gelaten. Wij vinden daaromtrent niets gemeld. Wel dat hij de laatste jaren minder werkzaam was, een gevolg van een zware ziekte, waarvan hij slechts langzaam herstelde en waardoor zijn strijdvaardigheid een knak kreeg.

De veronderstelling, dat hij aan deze ziekte overleden is gaat niet op, omdat dat dan stellig vermeld zou zijn.

De belangstelling bij de crematie was zoo groot, dat de aula van het crematorium de talrijke geestverwanten niet kon bevatten en velen buiten moesten blijven.

Nadat ir. Albarda een woord van persoonlijken dank had gesproken voor de vriendschap, die de overledene hem had bewezen, herinnerde de heer H. de Boer, opvolger van den overledene als Kamerlid, aan de moeilijke campagne, die meermalen door mr. Sannes gevoerd is. Bij de vorige, toen reeds veel van zijn krachten gevergd werd, werd hij op het ziekbed geworpen, dat zijn sterfbed dreigde te worden. Ook de laatste verkiezingscampagne was niet ongewroken aan hem voorbij gegaan. Er is geen plaats in Friesland, waar zijn bezielend woord niet heeft geklonken, waarvan de herinnering niet kan worden uitgewischt.

Vervolgens werd het woord gevoerd door mr. Van Lier, namens den raad van Beroep te Rotterdam, waarvan mr. Sannes griffier was. Ook namens mr. Dutilh, voorzitter van het Scheidsgerecht in het Rijn- en Sleepvaartbedrijf te Rotterdam, bracht mr. Van Lier dank.

Dr. F. M. Wibaut betrad toen het podium.

Namens de Zeeuwsche geestverwanten bracht de heer Onderdijk een laatsten groet. Terwijl de organist het prelude in E mol van Chopin deed hooren, daalde de baar.

Kranig Staaltje van Zeemanschap.

Zondagmiddag 5 Januari heeft de stoomtrawler „Zaanstroom 4 YM 197", schipper J. 't Hart uit IJmuiden, daar binnengesleept het Zweedsche s.s. „Johann Sanne", groot 1372 bruto ton, toebehoorende aan de reederij J. N. Sanne te Uddevalla.

Het stoomschip, dat met een lading stukgoed op weg was van Antwerpen, naar Gothenburg, werd Donderdagmiddag daarvoor bij vliegend stormweer nabij het Hornsrif met averij aan het roer hulpeloos aangetroffen, en vroeg den trawler assistentie. Toen deze bij de „Johann Sanne" kwam bleek, dat een kleine Noorsche vrachtboot reeds verbinding met den Zweed had gekregen. De tros brak echter af, waarna de schipper van den trawler wederom zijn hulp aanbood. Aanvankelijk werd deze geweigerd, doch toen bleek, dat de positie van het vaartuig met het oog op de nabijheid van banken zeer gevaarlijk dreigde te worden koos de kapitein van den Zweed eieren voor zijn geld

De trawler werd op den afgebroken tros van den Noorman vastgemaakt, doch ook nu knapte deze af. Ten slotte werd de tros op den ankerketting van het bijna geheel hulpelooze Zweedsche stoomschip verbonden, doch door het slechte weer kon de trawler weinig uitrichten. Met veel moeite slaagde de trawler er in, in verbinding met den Zweed te blijven. Vrijdagmorgen had men aan boord van de „Johann Sanne" de schade in zoover hersteld, dat de schroef weer kon werken en de vrachtboot op kon stoomen. Na een uiterst moeilijke reis kwamen beide vaartuigen Zondagmiddag te IJmuiden binnen. Bij het binnenstoomen verleenden de sleepbooten „Hector" en „Nestor" assistentie. De Zweedsche gezagvoerder was vol lof over de zeemanschap van den schipper en bemanning van den trawler.

Reorganisatie van den Luchtvaartdienst.

De Eerste Kamer heeft het, minister Reymer op 8 Januari niet moeilijk gemaakt met de verdediging van het voorstel om het bureau Luchtvaart om te zetten in een afzonderlijken luchtvaartdienst. Slechts één spreker, de heer Van Citters (a.r.) heeft deze aangelegenheid in zijdelingsch verband ter sprake gebracht. Allereerst bracht hij hulde aan allen die zoowel op administratief als op technisch gebied de geregelde doorvoering der postvluchen op Ned.-Indië hebben mogelijk gemaakt. Evenals onze oude zeevaarders hebben zij den roem van ons vaderland hoog gehouden. Vervolgens maakte hij nog enkele opmerkingen over de kwestie van het vliegen bij nacht. Uit het antwoord, dat minister Reymer op de vragen van den heer v. d. Bilt gegeven heeft, blijkt, dat deze aangelegenheid nog steeds in onderzoek is. Een der grieven tegen het departement is nu juist, dat men daar zoolang in het stadium van onderzoek blijft hangen. Daarom drong hij er met klem op aan, dat de regeering in deze thans met den meesten spoed handelend op zal treden, opdat ons land niet achterop zal raken. In dit verband wees hij nog op hetgeen in het buitenland reeds gepresteerd is; daar is men ons z.i. reeds ver voor. Hij hoopte daarom, dat de organisatie van den luchtvaartdienst, zooals de minister zich deze thans voorstelt, hier verbetering in zal brengen.

In zijn antwoord sloot minister Reymer zich gaarne aan bij de woorden van hulde inzake de postvluchten op Indië, van welke hij hartelijk hoopte, dat zij spoedig hervat kunnen worden.

Verder verklaarde hij, dat een behoorlijke outillage van het luchtvaartwezen, dus ook het nachtvliegen, zijn volle belangstelling heeft.

Aangenaam was het hem te kunnen mededeelen, dat de routes Enschedé—Schiphol en Waalhaven—Scheldemond spoedig verlicht zullen worden. Hiervoor zullen gelden bij suppletoire begrooting worden aangevraagd. Verder wordt overwogen om een lichtbaken in Limburg op te richten, ten behoeve van de diensten, die van Berlijn via Hannover naar Brussel vliegen.

Ontkennen moest de minister, dat ons land op luchtvaartgebied een achterlijke plaats zou innemen, terwijl een vaak zich beroepen op het buitenland niet zonder gevaar is.

Het wetsontwerp werd hierna zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Een oude Zaak.

J. de Bruyn te Boxmeer had tegen den Staat een vordering ingesteld tot vergoeding van schade, op grond dat zijn zoon Franciscus Antonius, die hem placht te onderhouden, is overleden ten gevolge van een schot door een kommies der directe belastingen op hem gelost, welke handeling onrechtmatig zou zijn.

De Staat daarentegen stelde, dat de daad van den kommies wel rechtvaardig was.

Na gehouden getuigenverhoor besliste de Haagsche rechtbank, dat de eischer niet geslaagd was, de bij dagvaarding gegeven voorstelling van het gebeurde te bewijzen, waaruit zou volgen, dat de kommies zijn zoon zonder eenige aanleiding had doodgeschoten.

De ingestelde vordering werd dan ook ontzegd.

Van dit vonnis ging de Bruyn in hooger beroep, waarbij hij o.m. aanvoerde, dat de rechtbank ten onrechte heeft aangenomen, dat de aanhouding van zijn zoon door den kommies Korsten op 4 November 1917 rechtmatig was, daar hij op dien datum niet op heeterdaad was betrapt, zoodat het zich onttrekken aan deze onrechtmatige aanhouding voor den kommies geen aanleiding mocht zijn om te schieten, en voorts, dat, al ware die aanhouding ook rechtmatig, het optreden van zijn zoon toch niet van dien aard was, dat het schieten gerechtvaardigd zou zijn.

De Staat voerde hiertegen aan, dat de zoon op 2 November 1917 op heeterdaad door den kommies Korsten werd berapt. De zoon wist echter op dat oogenblik te ontvluchten, en toen de kommies hem op 4 November weder ontmoette, heeft deze verdere uitvoering willen geven aan zijn voornemen van 2 November om den zoon aan te houden.

Het Hof heeft nu overwogen, dat de rechtbank terecht heeft aangenomen, dat het schot niet lichtvaardig is gelost en de zoon kon begrijpen, aan welke noodlottige gevolgen hij zich blootstelde bij zijn poging om te ontvluchten.

Het vonnis der rechtbank werd dan ook bevestigd.

schuttend over het dak van zijn woning uitbreiden.

Een wals van Strauss klonk uit de blauwe zaal. Langzaam stond Berner op en door den smallen gang trad hij de zaaldeur binnen om een oogenblk naar het dansen te kijken. Juist kwam zijn blonde dochter aan den arm van Tomwitz voorbij. De knappe luitenant zag er vroolijk uit en lachte met het jonge meisje. Hij wist nog niet, dat er voor zijn liefde geen hoop meer bestond. Hoe zou hij dan ook iets kunnen weten, wat zeker nog niemand in de residentie wist, dat de bij de heeren zoo geliefde Else Berner in het mooie stadje Nauheim zich met een eenvoudig ingenieur had geëngageerd!

Zijn Else, zijn zonnekind, had den beslissenden stap gedaan en hij zou haar geen hindernis in den weg leggen, wat echter zijn vrouw nog altijd trachtte te doen, daar haar een baron Tomwitz als toekomstige echtgenoot voor haar mooie dochter begeerlijker toescheen. Een ingenieur Zernikow was haar niet volkomen naar den zin. Maar, dacht hij glimlachend, zij zal er zich toch mee moeten tevreden stellen, want Else had haar eigenzinnige hoofdje van hem geërfd. Kijk, daar kwam ze weer voorbij; haar oogen zochten de zijne en groetten hem. Wat was het meisje toch mooi! Vol trotsche vadervreugde keek hij het dansende paar na. Zijn dochtertje, zijn lieveling, moest innig, innig gelukkig worden; dat was zijn vurigste wensch.

Hofraad von Weiden klopte hem op den schouder. „Zoo, professor, kijkt u ook eens naar het gehuppel? Gelukkige jeugd!" zuchte hij met een blik naar de dansende paren en zijn arm onder dien van Berner schuivend, vervolgde hij: „Gaat u mee de buffetten een beetje plunderen? Ik heb een honger als een paard".

Nadat zij aan een tafeltje naast het reusachtige buffet hadden plaats genomen, wenkte von Weiden één der lakeien en bestelde het een en ander. Weldra stonden eenige smakelijke schoteltjes en twee glazen champagne voor de heeren gereed.

„Zeg eens, professor, bent u niet een beetje bang voor al die eerbewijzen, die binnenkort uw deel zullen worden?" vroeg de heer von Weiden, met smaak etend.

„Ik zal ze wel moeten dulden", antwoordde de andere vriendelijk.

„U denkt ook maar: aan alle narigheid komt een einde, nietwaar?"

„Ja, zoo iets", bevestigde de professor. Eenige andere heeren kwamen bij hen zitten en men praatte over allerlei dingen. Plotseling zei de heer von Weiden, zonder dat het ergens bij te pas kwam: „Weten de heeren al, dat men zegt, den ouden Thomas weer aan den ingang van het Schilderijmuseum te hebben gezien?"

„Wat?" Plotseling veranderde de gelaatsuitdrukking van professor Berner en hij staarde den spreker aan, alsof hij een Medusahoofd zag.

„Maar mijn waarde professor, wat kijkt u verschrikt!" De heer von Weiden zag hem verbaasd aan: „U gelooft toch niet aan zulke bakersprookjes?"

„Bakersprookjes! U hebt gelijk", zei professor Berner, maar het kwam er zeldzaam gedwongen uit. Wat was 't dan, dat hem bij von Weiden's woorden bijna den adem benam en een pijnlijke hartklopping bij hem teweeg bracht?

„Wat beteekent dat, dat men zegt, den ouden Thomas weer aan den ingang van het Schilderijmuseum te hebben zien staan?" vroeg een der heeren.

De heer von Weiden trok zijn wenkbrauwen op.

„Aan die vraag bemerkt men, dat u nog maar kort in onze stad woont, mijnheer von Pettow, want de residentiebewoners weten allen wie de oude Thomas is".

„Zou ik het dan ook eens mogen vernemen?" vroeg de heer, die met den naam van von Pettow was aangesproken.

„Waarom niet? Ik, tenminste, weet er geen enkel bezwaar tegen", luidde het antwoord.

De professor stond op. „Ik ga vrouw en dochter weer opzoeken; de heeren zullen mij wel willen verontschuldigen, dat ik geen lust gevoel mijn eigen doodvonnis mede aan te hooren". Weer lachte hij gedwongen en verdween.

„Zijn eigen doodvonnis?" vroeg de heer von Pettow op gerekten toon en trok een zonderling gezicht, alsof hij aan het verstand van den professor twijfelde.

De heer von Weiden trok de schouders op.

„Ja, had ik geweten, dat de goede man een bakersprookje zoo tragisch zou hebben opgevat, dan had ik mijn mond gehouden, maar nu hindert het niet meer".

Gemakkelijk in zijn stoel achterover leunende, begon hij:

„De geschiedenis van den ouden Thomas is als volgt: De eerste directeur van ons Schilderijenmuseum heette baron Thomas; men zegt, dat hij met den toenmaligen hertog de oorkonde heeft opgesteld, die verlangt, dat iedere directeur na een diensttijd van vijfentwintig jaren zijn beeltenis aan het museum ten geschenke moet aanbieden, dat echter na den dood van den directeur zijn familie daarop aanspraken kan doen gelden. Van drie directeuren hangen thans de portretten in de Schilderijzaal. De eerste, die hiermede begon, was baron Thomas zelf. Zijn beeltenis vertoont een vriendelijk, gerimpeld oude-heeren-gezicht, met een gepoederde staartpruik en nu gaat de sage, dat altijd eenige dagen voordat een directeur zal overlijden, de oude Thomas, net zooals hij op zijn portret is afgebeeld, aan den ingang van 't Schilderijenmuseum gezien zou zijn. Thans zegt men, dat hij daar weer gezien is, dus —". Hij zweeg.

„Dus nu is de professor aan de beurt om te sterven", voleindigde één der heeren.

Von Pettow schudde het hoofd. „Natuurlijk niets dan een bakersprookje, maar als ik u geweest was, mijnheer von Weiden, dan had ik den professor niet verteld, dat de oude Thomas zoogenaamd weer aan het spoken is".

„Maar waarom niet?" verweerde zich von Weiden, „hij is toch geen bleekzuchtig bakvischje".

„Dat niet, maar wel een nerveus man, die een hartkwaal heeft".

Von Weiden haalde nonchalant zijn schouders op, als achtte hij het niet de moeite waard nog iets in het midden te brengen.

De professor had intusschen zijn vrouw opgezocht. Het was niet zoo gemakkelijk haar te bereiken, want zij was in een levendig gesprek met eenige bekende dames. Verwonderd keek zij op, toen haar man plotseling voor haar stond.

„Laat ik je niet storen, Magda", zei hij glimlachend, „ik wilde je even komen zeggen, dat ik naar huis ga; ik heb weer zoo'n hoofdpijn, dat ik maar liever naar bed ga. Wees niet over mij bezorgd en blijf met Else tot het rijtuig jullie op het afgesproken uur komt halen".

„Arme Alex, ik heb erg medelijden met je". Mevrouw Berner keek hem met hare mooie oogen vol deelneming aan, „maar als je nu weg wilt, zal je te voet moeten gaan en het is al tamelijk laat".

„Op het slotplein staan vandaag zeker wel een paar huurrijtuigen, maar liever rijd ik niet, want ik geloof, dat loopen beter voor me zal zijn; bovendien is het prachtig weer en frissche lucht is een geneesmiddel voor mijn hoofdpijn. Van Else zal ik liever geen afscheid nemen, om haar genoegen in het dansen niet te vergallen".

Zijn vrouw knikte. „Dat is verstandig van je, laat de jeugd maar pleizier hebben". Zij gaf hem een hand. „Van harte beterschap".

Toen de professor zich in de garderobe zijn hoed en overjas had laten geven, ging plotseling von Weiden hem met een vluchtigen groet snel voorbij en liep, zijn overjas over den arm nemende, ijlings naar buiten.

„Je zou zeggen", fluisterde één der lakeien zijn collega, die naast hem stond, in het oor, „dat bij meneer von Weiden den boel in brand staat."

Langzaam verliet Berner het paleis. Donker lag daar het ruime slotplein en in de verte klonk het rollen van een rijtuig. Onwillekeurig dacht hij, dat von Weiden, die zoo'n haast had, wel in dat rijtuig zou zitten, en toen herinnerde hij zich weer diens verhaal, dat men zei, den ouden Thomas weer aan den ingang van de schilderijzaal te hebben gezien. Het oude sprookje dook dus opnieuw op. Ja, het was belachelijk en toch — neen, eigenlijk kon hij er niet om lachen en in elk geval was 't tactloos van von Weiden, dit onderwerp in zijn tegenwoordigheid aan te roeren.

Natuurlijk, die man zou het wel grappig vinden indien de sage van den ouden Thomas waarheid werd, want dan zou de goed bezoldigde betrekking van directeur vacant komen voor den schilder Hans Welschmann, von Weidens nogal lichtzinnigen schoonzoon, die reeds een jaar geleden met succes daarnaar gesolliciteerd had.

(*Wordt vervolgd*).

Motor en Toerisme.

Wereldreis

door

CHR. BOON.

II

Egypte.

De Islam. Zooals men weet is deze de meest verspreide Godsdienst, welke belichaamd is in de woorden: „Daar is geen God als God (Allah), en Mohammed is de profeet van God," (lâ ilâha illa-llâh wa Muhammedurrasûlullâh)

Deze belijdenis, tevens roep tot het gebed, hoorde ik te Medan-Deli in stille nachten zoo menigmaal van de moskee trillend door de atmosfeer weerklinken.

Volgens de belijdenis van deze leer is er geen triniteit, wat zij als veelgoderij beschouwen, terwijl alle afgoderij door hen veracht wordt. De moslem (geloovige) moet in drie voorname dingen gelooven: God en de Engelen; de geschreven openbaring en de profeten; opstanding, oordeel, eeuwig leven en voorbeschikking.

Onder de 124000 profeten zijn Adam, Noach, Abraham, Jezus en Mohammed de grootste; zij stellen zich voor dat de komst van Mohamed door Mozes en Jezus voorspeld was.

Jezus wordt betiteld als „Het woord van God". Hij is de profeet die wonderen verricht heeft, welke die van Mohammed overtreffen.

De Koran (herhaling) werd vroeger als eene bovennatuurlijke openbaring beschouwd en is verdeeld in z.g. „Sûrebs".

De eerste openbaring aan den profeet had plaats in de „heilige nacht" in het jaar 609. Het nam 23 jaar in beslag voordat de geheele Koran — die reeds in den hemel bestaan had — in het bezit van den profeet was. De Koran wordt beschouwd als een meesterstuk van Arabische literatuur.

De gebeden der Moslems bestaan uitsluitend uit passages uit dit boek. Daar de vertaling van den Koran verboden is, leeren niet-Arabische Mohammedaansche kinderen, zooals bij ons in Indië, deze machinaal uit het hoofd en kan men hen de gebeden dikwijls hooren afratelen. Toch las ik in de *Sumatra Post* van 18 Jan. '29, dat er reeds lang een Turksche uitgave verkrijgbaar is, door den Staat gesanctioneerd, hetwelk van het traditioneel standpunt van de ouderwetsche geloovigen ongehoord is.

De leer van de opstanding is grootendeels eene navolging van die der Christenen; te dien dage zal Christus den Islam als den Godsdienst der wereld bevestigen, etc.

De loop van alle gebeurtenissen is volgens de Koran voorbeschikt. Ook onze Moh. Inlanders zijn fatalisten; maande ik b.v. Inlandsche chauffeurs tot voorzichtig rijden aan, dan was hun traditioneel antwoord altijd: „Kalou misti, mati lah." De moraal van de Islam staat zeer hoog. Liefdadigheid, gastvrijheid, matigheid, etc., worden door Arabieren, vooral op het land, waar nog niet veel toeristen komen, zeer in eere gehouden. Hoewel polygamie is toegestaan, en ieder Moh. vier vrouwen mag hebben, bezitten de meeste er maar ééne.

De behandeling der vrouwen als lastdieren — uitgezonderd zooals ik zag op Celebes bij de Toradja's, waar zij hoog gehouden worden — is een groot defect van hun leer, en die minachting voor vrouwen is misschien de oorzaak dat de Moslems ongaarne de vrouwen zien bidden of zich met Godsdienst bezighouden.

Een Moslem mag geen andere ongesluierde vrouw zien, dan zijn eigene. De Beduïnenvrouwen zijn echter ongesluierd.

Een van de voornaamste plichten van een Moslem is om 5 maal per dag te bidden. De biduren worden van de Minaretten verkondigd: Maghrib, iets voor zonsondergang, daarna achtereenvolgens: Ashâ, Subh — bij het aanbreken van den dag — Duhr bij noen, Asr 's middags om 3 uur. De plicht om zich te wasschen voor het gebed is een gezondheidsmaatregel, bij iedere moskee is gelegenheid daartoe; in de woestijn mag hiervoor zand gebruikt worden.

Zij die bidden moeten schoenen of sandalen uitdoen en het gezicht naar Mekka wenden, gelijk Joden en sommige Christenen dit in de richting van Jeruzalem doen.

Een bedevaart naar Mekka behoort elke rechtgeloovige Mohammedaan eens in zijn leven te ondernemen.

De besnijdenis heeft bij jongens van zes à zeven jaar met groote feestelijkheden plaats. Men weet dat bij de Joden deze plechtigheid veel vroeger geschiedt, gelijk ik te Chicago eens bijwoonde.

Meisjes worden op haar twaalfde en soms zelfs op haar tiende jaar al uitgehuwd. Bij ons in Indië waakt de familie er echter voor dat de jong-gehuwden eerst op rijperen leeftijd samenwonen.

De Mohammedaansche kalender begint 16 Juli—622 n. Chr.—de zoogenaamde Hegira, wat de datum der vlucht van Mohammed uit Mekka naar Medina was.

Om bij benadering een jaar onzer jaartelling in het hunne over te zetten, moet men van het onze het getal 623 aftrekken, de rest door 33 deelen en het quotient bij den deelsom optellen. Men vindt dan b.v. dat het jaar 1930 van onze Christelijke jaartelling ongeveer met de Mohammedaansche Hegira 1348 overeenkomt. Omgekeerd wordt dus een jaar volgens de Mohammedaansche jaartelling in dat van de Christelijke omgerekend, door het te deelen door 33, het quotient er van af te trekken en bij de rest 623 op te tellen.

Alexandrië. Mijn reisverhaal nu wederom opvattend (zie vorigen brief): het was dan een derde van een eeuw geleden dat, toen ik voor het eerst naar Indië ging, ik ook met een boot der Messageries Maritimes (M.M.) Alexandrië aandeed. De stad heeft nu bijna tweemaal zooveel inwoners (600.000) als toen, waaronder een kleine 100.000 Europeanen. Men weet dat het de 2e stad van Egypte is, welke ruim drie eeuwen v. Chr. door Alexander de Groote gesticht werd en eenmaal het grootste handelsmiddelpunt der oude wereld was.

Christenvervolgingen en pest deden de stad reeds in de eerste eeuw van haar bestaan sterk in aanzien achteruitgaan, zoodat zij tenslotte als centrum van Grieksche beschaving voor Constantinopel moest wijken. Zij geraakte in de 7de eeuw door bloedige twisten en oorlogen en vooral door de reeds vroeger vermelde ontdekking van den nieuwen zeeweg om de Kaap de Goede Hoop naar Indië, geheel in verval. De stad lag gunstig aan het oosteinde der Delta, waardoor zij niet, gelijk andere meer oostelijk gelegen plaatsen, blootstond aan verzanden door het slijk der Nijl. Zij telde door al deze rampen in het begin der vorige eeuw nog slechts één honderdste van het aantal inwoners dat zij in haar bloeitijd had gekend, toen zij een half millioen inwoners bezat.

Aan Mohammed Ali Pascha is het te danken dat Alexandrië wederom haar oude bloei terug gewonnen heeft. Deze liet in 1819 een kanaal naar de Nijl graven en verbeterde de haven. Een ruiter-standbeeld in het centrum der stad houdt de herinnering aan dezen grooten Pascha levendig.

Daar onze boot, de *Champollion*, twee dagen in Alexandrië zou blijven liggen, was er voldoende tijd om de stad en de merkwaardigheden te bezoeken. De passagiers echter die dezen tijd wenschten te gebruiken om een uitstapje naar Cairo te ondernemen, hadden gelegenheid daartoe per extra express-trein, die onmiddellijk na aankomst der boot vertrokken was.

Ik zou pas na mijn aanstaand bezoek aan Syrië en Palestina daaraan toekomen. Na echter vier dagen aan boord geweest te zijn, vond ik het aangenaam in deze Oostersche stad rond te dwalen, het straatleven gade te slaan, bazaars, etc. te bezichtigen. De 27 M. hooge Pompejus-zuil, die op de plaats staat, waar zich in de oudheid een tempel gewijd aan den onderwereld-God Serapis bevond, bezocht ik, evenals de catacomben, die eerst in het begin van deze eeuw ontdekt werden. Ik daalde daartoe in verschillende boven elkaar liggende kamers af, de ondersten waren vanwege het water niet toegankelijk.

De voornaamsten behoorden waarschijnlijk aan een of andere Egyptische grootheid, terwijl de kleinere omliggende vertrekken dienden voor het gevolg. Trappen en electrisch licht — dat echter tijdens mijn bezoek niet functionneerde — vergemakkelijken de bezichtiging. Op verschillende plaatsen werden mij nissen gewezen, waarin vroeger dooden begraven werden en in enkele waren nog saracophagen, bevattende naar ik meen mummies. Het was wel jammer dat het electrisch licht niet werkte, zoodat ik bij kaarslicht de Sepulchral-kapel met vele sarcophagen versierd met festoenen, maskers, hoofden van Medusa, staande in nissen in de rots uitgehouwen, bezichtigde en eigenlijk weinig onderscheiden kon.

Om deze kapel is een galerij gelegen, waarin over de negentig van zulke nissen zich bevinden, bevattende elk minstens drie mummies. Deze catacomben

De volmaakte auto-agent (na een ongeluk bij een demonstratie rit): En van deze positie uit, meneer, kunt u het magnifieke overbrengingsmechanisme zien. (*Passing Show*).

van Komest-Shukâfa dateeren waarschijnlijk uit de 2e eeuw, doch bevinden zich in een ander gedeelte van Alexandrië nog vier eeuwen oudere Grieksche rotsgraven.

Met de electrische tram ondernam ik nog eenige ritten in de stad en naar Ramleh, een geliefd zomer- en winterressort voor vele bewoners van Alexandrië en Caïro, waar gelegenheid is om in zee te baden.

Men komt daarbij langs villa's gelegen temidden van tuinen met een weelderige plantengroei. De veranda's en terrassen wezen er op dat men hier een groot gedeelte van het jaar buiten doorbrengen kan. Aan alles gevoelt men dan ook zich hier in een semi-tropisch land te bevinden, vooral de vele palmsoorten en bloemen wijzen daarop.

Tijdens mijn bezoek aan Alexandrië vielen daar juist de zoo lang begeerde eerste winter-regens. De totale regenval bedraagt daar per jaar slechts 22 c.M.

Welbekend is het dan ook, dat het in Egypte zelden of nooit regent, b.v. in Cairo ± 5 dagen van het jaar.

De onderbreking der reis te Alexandrië was een aangename afwisseling der zeereis en voldoende geweest om het interessante wat deze stad aanbiedt, te bezichtigen, zoodat ik wel voldaan over dit bezoek van twee dagen, waarbij ik steeds aan boord overnacht en de maaltijden gebruikt had, de reis naar Beyrouth voortzette.

Het vertrek der *Champollion* had 's middags om 12 uur plaats. De rust aan boord na al de drukte der moderne grootstad deed aangenaam aan. Lang bleef ik aan dek om naar de langzaam wegstervende stad en vlakke kust van Egypte te staren. Al spoedig werd er echter voor de lunch gebeld; na afloop daarvan verdiepte ik mij in lectuur over het voor mij nieuwe land — Syrië — waar ik reeds den volgenden morgen zou komen.

Wij bleven helaas te ver van de kust om het bergland van het oude Judea, Samaria, etc. te kunnen onderscheiden en hielden toen wij later bij de Syrische kust kwamen, wegens de gevaarlijke klippen ook nog volle zee.

Reeds vroeg was deze kust van het oude Fenicië met het Lybanon gebergte en den besneeuwde Sannin (2750 M.) in het gezicht. Aan de zuidzijde was Beyrouth prachtig gelegen; wij kwamen juist na de middag-maaltijd in de haven en konden na de gewone douane- en pas-formaliteiten per sloep of steamlaunch voor 5 Egyptische piasters, aan wal gaan.

Acht hoogst aangename dagen had ik op de *Champollion* doorgebracht, commandant en officieren had ik te allen tijde bereid gevonden, mij inlichtingen over het merkwaardige waar wij langs kwamen, te geven. Na onder dankzegging hiervoor van hen allen afscheid genomen te hebben, als ook voor de gunst dat ik dien nacht nog aan boord zou mogen slapen, liet ik mij aan wal roeien.

Over Syrië in een volgend schrijven.

CHARLES BOON.

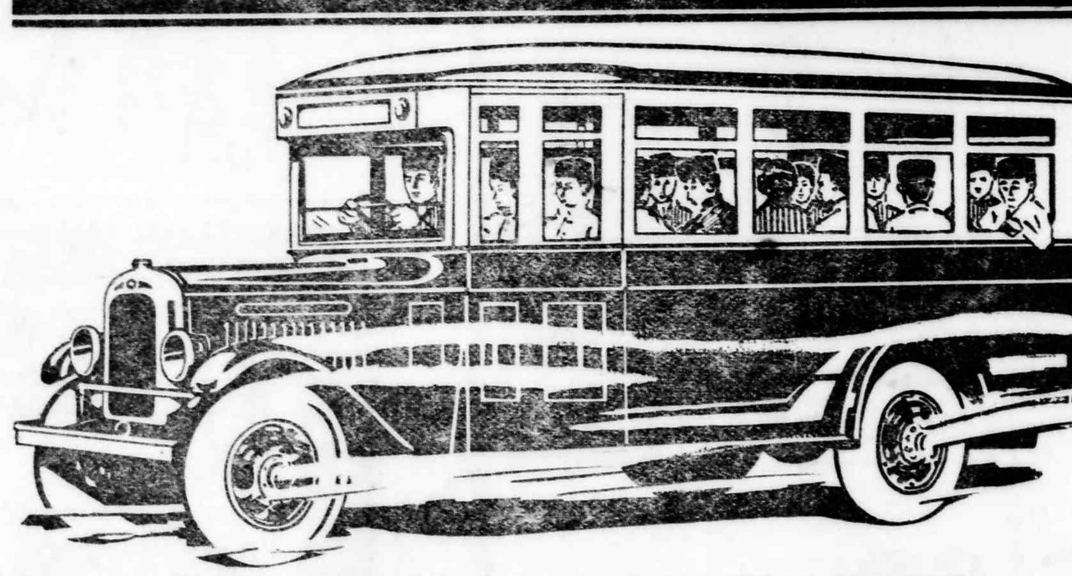
Motorvaria.

Wat Coureurs verdienen.

Het beroep van coureur is inderdaad zeer riskant door het levensgevaar waarin een renner tijdens de wedstrijden verkeert. Maar daartegenover staat dat het ook zeer lucratief is, als het geluk een beetje meeloopt. Graaf Brilli Peri, de bekende Italiaansche rijder, heeft in 1929 het record gehaald door aan prijzen niet minder dan 3.556.000 lires in de wacht te sleepen. Op hem volgt Varzi, die het tot 3.198.000 lires wist te brengen. Arcangeli komt daarna aan de beurt met 997.000 lires en vervolgens Morandi met 185.000 lires. De Franschman Divo behaalde door zijn overwinning in de Targa Florio een totaal van 125.000 lires en de Duitscher Momberger, won met den grooten prijs van Monza 585.000 lires. Met een groot verschil staat daar achter de Amerikaan Leon Duray, die 7.000 lires in zijn zak stak. Zooals men ziet hebben de rensters het finantieel dus nog niet zoo slecht, meent het *Sportblad*.

Daytona.

Er schijnt in Engeland en Amerika een beweging gaande te zijn om op een eilandje nabij Daytona Beach een gedenkteeken op te richten ter nagedachtenis aan de verschillende aldaar gevestigde records. Reeds in 1898 vestigde de Graaf van Chasseloup-Laubat te Achères in een Jeantaud een record van gemiddeld 63 KM door den afstand van 1 KM in 57 sec. af te leggen. Nogal een verschil met Segraves laatste prestatie. Van Chasseloup tot Segrave wil zeggen van 63 KM. tot 372 KM. In volgorde zullen op het gedenkteeken de namen gebeiteld worden van hen die er in slaagden nieuwe wereldsnelheidsrecords te vestigen, meldt het *Sportblad*. Het eilandje is gelegen in de rivier Halifax.

Gemelijk heer: „Ik zou zoo denken, man, dat je beter deed wanneer je wat van die verdraaide sneeuw opruimde."

Muzikant: „En hoe wou U me dat late opknappe? Der opzuige met dit instrument hier, asofèt een stofzuiger was?"

(*Humorist*).

MOPPEN.

— Dokter, dokter, het loopt af met me!

— Maar wat is er dan gebeurd, Krelis?

— Mijn vulpen, die gegarandeerd levenslang mee gaat, is gebroken!

***

Beechnut fruit drops: 'n èchte versnapering.

***

Dokter: — Mijn rekening schijnt U tegen te vallen?

Patient: — Inderdaad, dokter. Ik had niet geweten, dat ik zoo ziek ben geweest!

***

Beechnut kauwgummi: iets „aparts".

***

Mevrouw: — Wat is dat nu? Zag ik daar dat je 't kamermeisje kuste?

Meneer: — J-ja l-l-lieve, maar.... daar heb ik een gulden fooi mee uitgespaard!

***

Beechnut pindakaas: iets buitengewoons.

***

Goochelaar: — Is een van de dames of heeren zoo beleefd mij een horloge te leenen?

Toeschouwer: — Als je soms wilt weten hoe laat 't is, dan wil ik je wel zeggen, dat het hoog tijd is om uit te scheiden met je saaie vertooning?

***

Beechnut fruit drops: 'n heerlijke verfrissching.